

BIROUL NAȚIONAL DE STATISTICĂ

**SITUAȚIA
SOCIAL-ECONOMICĂ
A REPUBLICII MOLDOVA
în ianuarie-septembrie 2012**

CUPRINS

I. INFORMAȚIE SUCCINTĂ PRIVIND SITUAȚIA SOCIAL-ECONOMICĂ A REPUBLICII MOLDOVA în ianuarie-septembrie 2012	3
1.1. Principalii indicatori macroeconomici ai Republicii Moldova în ianuarie-septembrie 2012*	5
II. PRODUSUL INTERN BRUT	6
III. PRODUCȚIA BUNURILOR ȘI SERVICIILOR	
3.1. Industrie	10
3.2. Agricultură	14
3.3. Investiții în capital fix	16
3.4. Transporturi	19
3.5. Comunicații	20
3.6. Turism	21
3.7. Comerț și servicii	23
3.8. Comerț exterior	25
IV. PREȚURI	38
V. FINANȚE	
5.1. Executarea bugetului public național	41
5.2. Credite, depozite și rulajul de casă	43
5.3. Asigurări	44
5.4. Piața valorilor mobiliare	45
VI. SITUAȚIA SOCIALĂ	
6.1. Nivelul de trai al populației	46
6.2. Situația demografică	52
6.3. Ocrotirea sănătății	54
6.4. Infracțiuni	55
PRECIZĂRI METODOLOGICE	57

I. INFORMAȚIE SUCCINTĂ PRIVIND SITUAȚIA SOCIAL-ECONOMICĂ A REPUBLICII MOLDOVA în ianuarie-septembrie 2012¹

Rezultatele activității economiei naționale se prezintă astfel:

- **Produsul intern brut** în ianuarie-iunie 2012 a însumat 39295 milioane lei, prețuri curente de piață, depășind, în termeni reali, cu 0,8% realizările perioadei respective a anului 2011.

- **Întreprinderile industriale** de toate formele de proprietate au fabricat în ianuarie-septembrie 2012 producție în valoare de 24511,2 milioane lei (în prețuri curente). Indicele volumului producției industriale în raport cu ianuarie-septembrie 2011 a constituit 98,2%. Diminuarea volumului producției industriale, comparativ cu perioada corespunzătoare a anului 2011, a fost determinată în principal pe seama reducerii volumului producției în sectorul energetic cu 3,8%.

- **Producția globală agricolă** obținută în toate categoriile de gospodării în ianuarie-septembrie 2012, conform estimărilor preliminare, a însumat 14066,5 milioane lei (în prețuri curente), constituind 78,4% (în prețuri comparabile) față de perioada respectivă a anului precedent. Producția vegetală s-a micșorat cu 33,1%, producția animalieră a marcat o creștere moderată cu 0,3%.

- **Investițiile în active materiale pe termen lung** din contul tuturor surselor de finanțare realizate în economia națională în ianuarie-septembrie 2012 au fost însușite în valoare de 8328,0 milioane lei (în prețuri curente), din care lucrările de construcții-montaj au constituit 3943,3 milioane lei sau respectiv 99,3% și 100,8% (în prețuri comparabile) în raport cu ianuarie-septembrie 2011. Darea în folosință a caselor de locuit a scăzut cu 27,1% față de perioada similară din anul 2011.

- **Întreprinderile de transport feroviar, auto, fluvial și aerian** au transportat în ianuarie-septembrie 2012 mărfuri în volum de 6919,3 mii tone, cu 4,2% mai puțin față de perioada corespunzătoare din anul 2011. Parcursul mărfurilor a totalizat 2559,5 mil. tone-km, cu 3,7% mai mic față de cel realizat în ianuarie-septembrie 2011.

- **Cifra de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de comerț cu amănuntul** în ianuarie-septembrie 2012 s-a majorat cu 1,0% (în prețuri comparabile), comparativ cu perioada similară din anul 2011.

- **Cifra de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de servicii de piață prestate populației** în ianuarie-septembrie 2012 a înregistrat o creștere de 5,2% (în prețuri comparabile), față de perioada corespunzătoare din anul 2011.

- **Cifra de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de comerț cu ridicata** în ianuarie-septembrie 2012 s-a diminuat cu 1,2% (în prețuri curente), comparativ cu aceeași perioadă din anul 2011.

- **Cifra de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de servicii de piață prestate întreprinderilor** în ianuarie-septembrie 2012 a crescut cu 0,2% (în prețuri curente), față de perioada corespunzătoare din anul 2011.

- **Exporturile** de mărfuri realizate în ianuarie-septembrie 2012 s-au cifrat la 1548,3 milioane dolari SUA, nivel superior celui înregistrat în perioada similară din anul 2011 cu 0,2%. **Importurile** de mărfuri au evoluat la 3733,6 milioane dolari SUA, fiind în creștere cu 1,1%, comparativ cu ianuarie-septembrie 2011. **Balanța comercială** s-a soldat cu un **deficit** de 2185,3 milioane dolari SUA, cu 36,6 milioane dolari SUA (+1,7%) mai mare față de cel marcat în ianuarie-septembrie 2011.

¹ Indicatorii economico-sociali sînt prezentați fără datele întreprinderilor și organizațiilor din partea stîngă a Nistrului și municipiul Bender

- **Cîștigul salarial mediu** al unui salariat din economia națională în luna septembrie 2012 a constituit 3421,5 lei sau cu 8,3% mai mult față de luna septembrie 2011 și cu 2,3% mai puțin față de luna august 2012. În sfera bugetară cîștigul salarial mediu a constituit în luna septembrie curent 3123,1 lei (+10,5% față de luna septembrie 2011), iar în sectorul economic (real) – 3555,7 lei, (+7,4%).

- **Numărul șomerilor oficial înregistrați**, conform datelor Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă, la 1 octombrie 2012 a fost de 25,6 mii persoane. Numărul șomerilor, determinat conform definiției Biroului Internațional al Muncii (BIM), în trimestrul II 2012 a fost de circa 58 mii persoane. Rata șomajului (proportia șomerilor BIM în populația activă) a înregistrat la nivel de țară valoarea de 4,5%.

- **Indicele prețurilor de consum (IPC)** în luna septembrie 2012 față de luna august 2012 a constituit 100,9 la sută, față de luna decembrie 2011 – 102,4 la sută, iar față de luna septembrie 2011 – 104,9 la sută (IPC în luna septembrie 2011 față de luna august 2011 a constituit 100,4%, față de luna decembrie 2010 – 105,2 la sută, iar față de luna septembrie 2010 – 108,8%).

1.1. Principalii indicatori macroeconomici ai Republicii Moldova în ianuarie-septembrie 2012*

	Valoarea în prețuri curente	În % față de ianuarie-sep- tembrie 2011	Septembrie 2012 în % față de:		Ianuarie-sep- tembrie 2011 în % față de ianuarie-sep- tembrie 2010
			septembrie 2011	august 2012	
Valoarea producției industriale¹ , mil. lei	24511,2	98,2	89,0	x	110,4
Producția agricolă , mil. lei	14066,5	78,4	x	x	103,7
Investiții în active materiale pe termen lung din contul tuturor surselor de finanțare, mil. lei	8328,0	99,3	x	x	111,3
inclusiv lucrări de construcții-montaj	3943,3	100,8	x	x	103,1
Darea în folosință a caselor de locuit (suprafața totală) din contul tuturor surselor de finanțare, mii m ²	203,2	72,9	x	x	145,6
Parcursul mărfurilor realizat de întreprinderile de transport – total , mil. tone-km	2559,5	96,3	94,6	113,8	120,2
din care:					
feroviar	716,2	80,2	77,5	112,8	140,4
auto ²	1841,6	104,5	102,4	114,2	112,1
Mărfuri transportate de întreprinderile de transport – total , mii tone	6919,3	95,8	83,8	112,1	126,9
din care:					
feroviar	2953,3	86,7	87,2	103,0	132,7
auto ²	3861,4	104,3	81,8	119,0	122,3
Cifra de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de comerț cu amănuntul , mil. lei	23648,9	101,0	98,5	98,0	118,3
Cifra de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de servicii de piață prestate populației , mil. lei	6053,4	105,2	108,5	111,6	103,7
Cifra de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de comerț cu ridicata , mil. lei	39137,3	98,8	91,8	99,5	126,4
Cifra de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de servicii de piață prestate întreprinderilor , mil. lei	18415,2	100,2	97,6	102,3	112,8
Export , mil. dolari SUA	1548,3	100,2	102,4	119,5	156,4
Import , mil. dolari SUA	3733,6	101,1	92,9	110,6	140,1
Deficitul balanței comerciale , mil. dolari SUA	2185,3	101,7	87,2	105,0	130,3
Cîștigul salarial mediu lunar al unui salariat din economia națională , lei	3426,3	109,3	108,3	97,7	112,1
Cîștigul salarial real al unui salariat , %	x	104,2	103,2	96,8	104,5
Numărul șomerilor oficial înregistrați (la 1 octombrie), mii persoane	25,6	72,0	72,0	93,8	81,9
Indicele prețurilor de consum	x	104,9	104,9	100,9	107,3
mărfuri alimentare	x	103,4	105,1	101,6	108,4
mărfuri nealimentare	x	104,4	103,5	100,6	105,6
servicii	x	107,3	106,3	100,2	107,9

* Date preliminare

¹ Indicatorul include volumul producției întreprinderilor, care prezintă rapoarte statistice anuale, calculat estimativ

² Inclusiv întreprinderile cu alte genuri de activitate, care efectuează transportări auto de mărfuri și dispun de 10 și mai multe autovehicule de marfă proprii sau închiriate

II. PRODUSUL INTERN BRUT

În ianuarie-iunie 2012 produsul intern brut în valoare nominală de 39295 mil. lei, prețuri curente de piață, a depășit în termeni reali cu 0,8% realizările perioadei respective ale anului precedent și cu 70,5% și 26,0% realizările din ianuarie-iunie 2000 și 2005 respectiv.

Valoarea adăugată brută produsă în sectorul de bunuri s-a diminuat cu 1,0% în raport cu perioada similară a anului trecut, influențând negativ (-0,2%) evoluția produsului intern brut. Agricultură, economia vînatului, silvicultura, pescuitul, piscicultura a fost ramura de activitate din sectorul de bunuri care a înregistrat o scădere a valorii adăugate brute cu 5,2%, atunci cînd valoarea adăugată brută din activitatea de industrie s-a majorat cu 1,1% față de perioada analogică a anului precedent, influențând pozitiv cu 0,2%, evoluția produsului intern brut. Contribuția sectorului de bunuri la formarea produsului intern brut a constituit, în perioada de referință, 21,5%.

Valoarea adăugată brută produsă în sectorul de servicii s-a majorat comparativ cu perioada analogică a anului precedent cu 1,9%, contribuind la sporirea produsului intern brut cu 1,2%. Comerțul cu ridicata și cu amănuntul a fost ramura de activitate care a înregistrat cea mai mare creștere a valorii adăugate brute cu 4,1%, urmată de construcții cu 3,1% și alte activități de servicii cu 1,0%. Contribuția sectorului de servicii la formarea produsului intern brut a constituit, în perioada de referință, 64,8%.

În perioada de referință rata valorii adăugate brute (valoarea adăugată brută raportată la volumul de producție) înregistrată în sectoarele de bunuri și servicii s-a majorat, respectiv, cu 0,8 și 0,1 puncte procentuale comparativ cu ianuarie-iunie 2011.

Rata valorii adăugate brute

	ianuarie-iunie		procente
	2011	2012	
Total pe economie	42,6	43,2	
din care:			
bunuri	27,9	28,7	
servicii	53,9	54,0	

Impozitele pe produse colectate la Bugetul Public Național s-au diminuat cu 0,7% în raport cu perioada similară a anului anterior, influențând negativ (-0,1%) evoluția produsului intern brut. În perioada de referință volumul impozitelor pe produse a contribuit la formarea produsului intern brut cu 16,3%.

În ianuarie-iunie 2012 indicii - deflator pentru produsul intern brut a constituit 105,8%; cel pentru valoarea adăugată brută produsă în sectoarele de bunuri și servicii - respectiv 107,7% și 105,3% și cel pentru impozitele nete pe produse - 103,2%.

Consumul final a fost în creștere cu 0,7% în raport cu perioada respectivă a anului precedent, influențând pozitiv (cu 0,9%) sporul produsului intern brut. Creșterea a fost condiționată de majorarea cu 1,1% a consumului final al gospodăriilor populației.

Formarea brută de capital fix s-a diminuat cu 0,3% față de perioada respectivă a anului precedent, contribuind în perioada de referință cu 18,9% la formarea produsului intern brut.

Volumul total al cererii interne (consumul final și formarea brută de capital) a fost distribuit, în perioada de referință, în proporție de 86,1% pentru consumul final și 13,9% pentru acumulări față de 86,7% și 13,3% în ianuarie-iunie 2011 respectiv. În termeni reali volumul cererii interne a depășit cu 1,4% nivelul perioadei respective a anului precedent.

Resursele și utilizările produsului intern brut

	ianuarie-iunie, prețuri curente, mil. lei		Modificări față de ianuarie-iunie 2011 (+/-), %	Structura PIB, %	Gradul de influență asupra PIB (+/-), %
	2011	2012			
RESURSE					
Valoarea adăugată brută	30844	33089	0,9	84,2	0,8
Bunuri	7914	8436	-1,0	21,5	-0,2
Agricultură, economia vînatului, silvicultura, pescuitul și piscicultura	2719	2751	-5,2	7,0	-0,4
Industria	5195	5685	1,1	14,5	0,2
Servicii	23746	25475	1,9	64,8	1,2
Construcții	1313	1500	3,1	3,8	0,1
Comerț cu ridicata și cu amănuntul	5776	6323	4,1	16,1	0,6
Transporturi și comunicații	4182	4346	0,8	11,1	0,1

	Ianuarie-iunie, prețuri curente, mil. lei		Modificări față de ianuarie-iunie 2011 (+/-), %	Structura PIB, %	Gradul de influență asupra PIB (+/-), %
	2011	2012			
Alte activități de servicii ¹	12475	13306	1,0	33,8	0,4
Serviciile intermediarilor financiari indirect măsurate (SIFIM)	-816	-822	–	-2,1	-0,2
Impozite nete pe produse²	6017	6206	-0,1	15,8	0,0
din care impozite pe produse	6248	6407	-0,7	16,3	-0,1
PRODUSUL INTERN BRUT	36861	39295	0,8	100,0	0,8
UTILIZĂRI					
Consumul final – total	45432	48152	0,7	122,6	0,9
Consumul final al gospodăriilor populației	36510	38728	1,1	98,6	1,1
Consumul final al administrației publice și instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației (APU și IFSLSGP)	8922	9424	-1,0	24,0	-0,2
Formarea brută de capital	6952	7786	6,1	19,8	1,1
Formarea brută de capital fix	7055	7440	-0,3	18,9	-0,1
Variația stocurilor	-103	346	–	0,9	1,2
Exportul net de bunuri și servicii	-15523	-16643	–	-42,4	-1,2
Exportul de bunuri și servicii	16696	17533	6,8	44,6	3,1
Importul de bunuri și servicii (-)	32219	34176	5,0	87,0	4,3

¹ Cuprind activitățile: hoteluri și restaurante, activități financiare, tranzacții imobiliare, administrația publică, învățământ, sănătate și asistență socială, alte activități de servicii colective, sociale și personale și activități ale personalului angajat în gospodării particulare.

² Reprezintă diferența dintre impozite pe produse (TVA, accize, alte impozite) și subvenții pe produse.

Eficacitatea operațiunilor de comerț exterior este reflectată de indicatorii caracteristici comerțului exterior. În perioada de referință, exporturile și importurile de bunuri și servicii s-au majorat respectiv cu 6,8% și 5,0% față de perioada respectivă a anului precedent, atunci când efortul la export, rata de acoperire și integrarea de piață au înscris diminuări față de perioada similară a anului precedent respectiv cu 0,2; 0,5 și 0,6 puncte procentuale. Rata de penetrare a importurilor de bunuri și servicii pe piața internă practic s-a menținut la nivelul perioadei analogice a anului anterior – 36,5%.

Comerțul exterior

	Ianuarie-iunie	
	2011	2012
Producția, mil. lei	72 411	76 521
Import, mil. lei	32 219	34 176
Export, mil. lei	16 696	17 533
Taxe asupra comerțului internațional, mil. lei	512	550
Piața internă, mil. lei ¹	88 446	93 714
Efort la export ² (%)	23,1	22,9
Rata de acoperire ³ (%)	51,8	51,3
Rata de penetrare ⁴ (%)	36,4	36,5
Integrarea de piață ⁵ (%)	66,4	65,8

¹ Piața internă = Producție + Import + Taxe asupra comerțului internațional – Export

² Efort la export = Export / Producție

³ Rata de acoperire = Export / Import

⁴ Rata de penetrare = Import / Piața internă

⁵ Integrarea de piață = Media aritmetică a valorii importurilor și exporturilor de bunuri și servicii / PIB

Conform estimărilor, în perioada de referință, elementele economiei neobservate au contribuit la formarea produsului intern brut în proporție de 24,5% față de 22,4% în ianuarie-iunie 2011. Creșterea s-a produs pe seama sectorului formal și a producției gospodăriilor casnice pentru consum propriu care s-au majorat respectiv de la 9,8 % și 5,1% în ianuarie-iunie 2011 la 12,1% și 5,5% în ianuarie-iunie 2012.

Economia neobservată în ianuarie-iunie

procente

Activități economice	Contribuția în PIB							
	sectorul formal		sectorul informal		producția gospodăriilor casnice pentru consum propriu		Total	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Agricultura, economia vînatului, silvicultura, pescuitul și piscicultura	0,0	0,0	1,2	1,3	1,3	1,3	2,5	2,6
Industria	1,9	1,7	0,7	0,7	0,8	0,8	3,4	3,2
Construcții	0,2	0,6	1,7	1,4	0,1	0,1	2,0	2,1
Comerț cu ridicata și cu amănuntul	3,7	5,3	3,2	2,8	–	–	6,9	8,1
Hoteluri și restaurante	0,7	0,8	0,0	0,0	–	–	0,7	0,8
Transporturi și comunicații	1,1	1,3	0,3	0,3	–	–	1,4	1,6
Alte activități de servicii ¹	2,2	2,4	0,4	0,4	2,9	3,3	5,5	6,1
PIB	9,8	12,1	7,5	6,9	5,1	5,5	22,4	24,5

¹ Cuprind activitățile financiare, tranzacții imobiliare, învățămînt, sănătate și asistență socială, alte activități de servicii colective, sociale și personale și servicii acordate gospodăriilor particulare.

În perioada de referință proprietatea non-publică (privată, mixtă, străină, întreprinderilor mixte) a contribuit la formarea produsului intern brut în proporție de 72,2% față de 72,5% în perioada respectivă a anului precedent. Cota proprietății publice în produsul intern brut fiind corespunzător în creștere de la 27,5% în ianuarie-iunie 2011 la 27,8% în ianuarie-iunie 2012.

Formarea produsului intern brut pe forme de proprietate

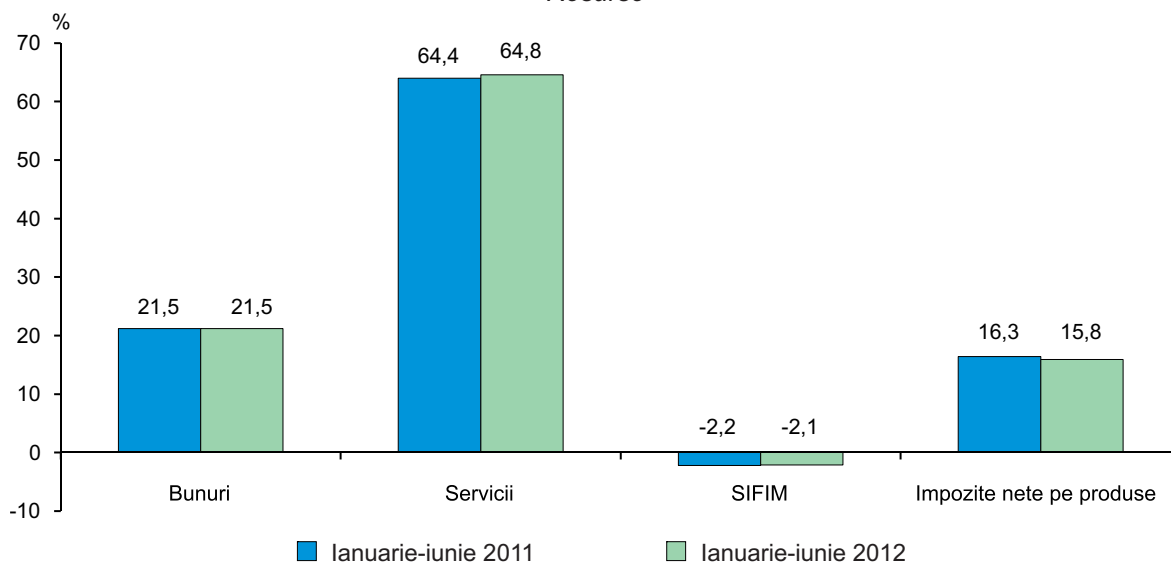
procente

	Ianuarie-iunie											
	Proprietatea publică		Proprietatea privată		Proprietatea mixtă (publică+ privată)		Proprietatea străină		Proprietatea întreprinderilor mixte		Total	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Bunuri	2,0	2,0	13,9	14,2	1,5	1,3	1,7	1,6	2,4	2,4	21,5	21,5
Agricultura, economia vînatului, silvicultura, pescuitul și piscicultura	0,4	0,4	6,8	6,5	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	7,4	7,0
Industria	1,6	1,6	7,1	7,7	1,4	1,3	1,7	1,6	2,3	2,3	14,1	14,5
Servicii	21,3	21,7	27,9	28,1	1,0	0,9	3,7	3,9	10,5	10,2	64,4	64,8
Construcții	0,0	0,0	3,3	3,5	0,2	0,2	0,0	0,0	0,1	0,1	3,6	3,8
Comerț cu ridicata și cu amănuntul	0,1	0,1	12,5	12,3	0,1	0,1	1,8	1,9	1,2	1,7	15,7	16,1
Transporturi și comunicații	3,4	3,2	3,1	3,0	0,1	0,1	0,1	0,2	4,6	4,6	11,3	11,1
Alte activități de servicii ¹	17,8	18,4	9,0	9,3	0,6	0,5	1,8	1,8	4,6	3,8	33,8	33,8
SIFIM	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,2	-0,2	-0,2	-0,3	-1,8	-1,6	-2,2	-2,1
Valoarea adăugată brută – total	23,3	23,7	41,8	42,3	2,3	2,0	5,2	5,2	11,1	11,0	83,7	84,2
Impozite nete pe produse	4,2	4,1	7,6	7,3	0,7	0,7	1,4	1,3	2,4	2,4	16,3	15,8
Produsul intern brut	27,5	27,8	49,4	49,6	3,0	2,7	6,6	6,5	13,5	13,4	100,0	100,0

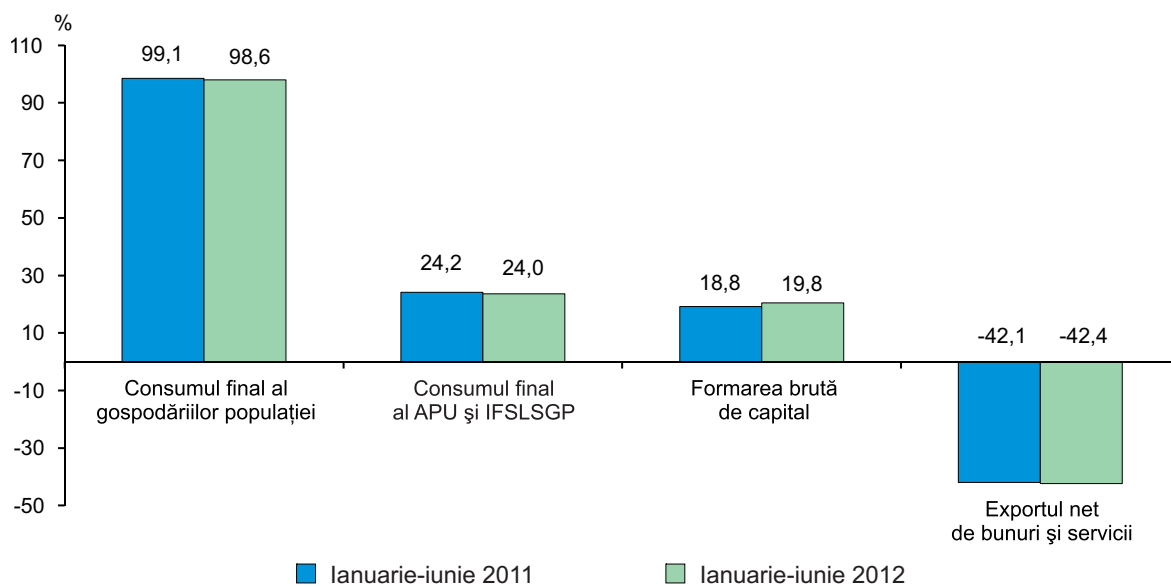
¹ Cuprind activitățile: hoteluri și restaurante, activități financiare, tranzacții imobiliare, administrația publică, învățămînt, sănătate și asistență socială, alte activități de servicii colective, sociale și personale și activități ale personalului angajat în gospodării particulare.

Structura produsului intern brut

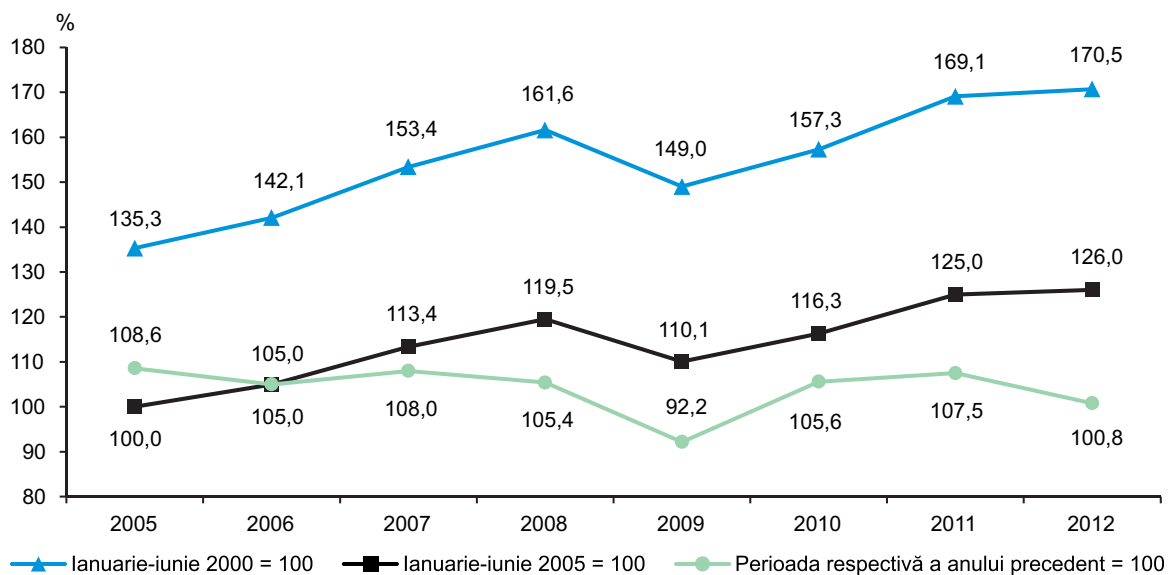
Resurse

Utilizări

Indicii de volum ai produsului intern brut în ianuarie-iunie

III. PRODUCȚIA BUNURILOR ȘI SERVICIILOR

3.1. Industrie

În **ianuarie-septembrie 2012** întreprinderile industriale de toate formele de proprietate au fabricat producție în valoare de 24511,2 mil. lei (în prețuri curente). Indicele volumului producției industriale în raport cu ianuarie-septembrie 2011 a constituit 98,2%.

Pe termen scurt volumul producției industriale a evoluat în felul următor:

	2011		2012	
	în prețuri curente, mil. lei	în % față de perioada corespunzătoare a anului precedent	în prețuri curente, mil. lei	în % față de perioada corespunzătoare a anului precedent
ianuarie	2216,3	114,5	2366,3	97,8
ianuarie-februarie	4596,2	111,4	4923,0	98,1
ianuarie-martie	7196,7	108,6	7666,1	97,4
ianuarie-aprilie	9377,2	109,1	10267,3	97,4
ianuarie-mai	11757,1	108,6	13149,3	100,1
ianuarie-iunie	14430,2	108,0	16000,2	100,1
ianuarie-iulie	16839,1	108,7	18638,5	100,3
ianuarie-august	19539,6	110,0	21420,8	99,6
ianuarie-septembrie	22504,8	110,4	24511,2	98,2

Nivelul veniturilor din vânzări, producției fabricate și producției livrate ale întreprinderilor industriale, cuprinse în cercetare statistică lunară, după tipuri de activități se prezintă în tabelul ce urmează:

	ianuarie-septembrie 2012				
	Venituri din vânzări, mil. lei	Valoarea producției fabricate		Valoarea producției livrate, mil. lei	
		mil. lei (prețuri curente)	în % față de ianuarie-septembrie 2011	total	inclusiv pe piața externă
Industrie, total	28142,4	20593,7	98,2	20866,6	6511,5
Industria extractivă	393,4	323,3	104,1	317,8	1,5
Industria prelucrătoare	21259,9	17438,3	98,3	17719,5	6509,9
din care:					
Industria alimentară și a băuturilor	10731,4	8715,7	102,0	9004,0	3041,6
producția, prelucrarea și conservarea cărnii și a produselor din carne	1268,5	1309,1	116,8	1282,7	119,7
prelucrarea și conservarea fructelor și legumelor	826,0	886,3	86,5	717,5	559,6
fabricarea uleiurilor și grăsimilor vegetale și animale	972,0	950,3	119,8	923,8	420,6
fabricarea produselor lactate	1578,6	1211,6	107,8	1153,6	92,0
fabricarea produselor de morărit	142,9	69,0	68,4	69,3	1,0
fabricarea pâinii și a produselor de patiserie proaspete	917,3	754,5	95,9	747,3	26,3
fabricarea de cacao, ciocolată și produse zaharoase de cofetărie	316,6	335,4	98,8	336,7	27,1
fabricarea băuturilor alcoolice distilate	661,7	509,0	92,4	483,1	370,0
fabricarea vinului	1672,9	1299,5	103,9	1524,4	1153,4
Fabricarea produselor de tutun	473,3	435,6	80,4	470,6	192,2
Fabricarea produselor textile	868,4	799,0	106,8	775,0	650,9
Fabricarea de articole de îmbrăcăminte, repararea și vopsirea blănurilor	710,8	650,5	75,8	650,3	544,0

	Ianuarie-septembrie 2012				
	Venituri din vânzări, mil. lei	Valoarea producției fabricate		Valoarea producției livrate, mil. lei	
		mil. lei (prețuri curente)	în % față de ianuarie-sep- tembrie 2011	total	inclusiv pe piața externă
Producția de piei, de articole din piele și fabricarea încălțămintei	212,6	208,3	88,6	201,4	134,6
Prelucrarea lemnului și fabricarea articolelor din lemn	108,7	67,7	92,1	67,7	26,5
Fabricarea hârtiei și cartonului	210,3	144,3	80,9	141,1	22,8
Edituri, poligrafie și reproducerea materialelor informative	416,3	342,5	90,0	338,0	2,7
Industria chimică	875,4	647,4	98,7	678,1	112,4
Producția de articole din cauciuc și din material plastic	872,0	706,5	93,2	698,6	245,5
Producția altor produse din minerale nemetalifere	2282,4	1753,6	102,2	1728,2	346,7
Industria metalurgică	198,8	155,7	82,3	158,4	7,3
Fabricarea produselor finite din metal, exclusiv producția de mașini și utilaje	374,9	299,2	87,1	292,8	64,7
Fabricarea de mașini și echipamente	432,8	333,6	84,2	325,9	144,9
Producția de mașini și aparate electrice	286,0	266,2	132,7	266,7	229,2
Producția de aparatură și instrumente medicale, de precizie, optice	366,3	330,0	141,1	332,9	278,3
Producția de mobilier și alte activități industriale	600,0	399,3	98,2	409,6	124,2
producția de mobilier	569,7	373,3	97,7	379,8	109,4
Producția și distribuția de energie electrică și termică	6489,1	2832,1	96,2	2829,3	–
Producția și distribuția energiei electrice	5405,8	2174,8	96,9	2174,1	–
Aprovizionarea cu aburi și apă caldă	1083,3	657,3	95,1	655,2	–

Veniturile din vânzări, realizate de către întreprinderile industriale, cuprinse în cercetare statistică lunară, în ianuarie-septembrie 2012 s-au cifrat la 28142,4 mil. lei (în ianuarie-septembrie 2011 – 24673,8 mil. lei).

Ponderea **producției livrate** pe piața externă de către întreprinderile nominalizate în perioada de raport a constituit 31,2% din totalul producției livrate (în ianuarie-septembrie 2011 – 31,1%) și respectiv pe piața internă – 68,8% (în ianuarie-septembrie 2011 – 68,9%).

Întreprinderile din *industria extractivă* au obținut producție cu 4,1% mai mult decât în ianuarie-septembrie 2011.

Situația din sectorul industrial al economiei este determinată preponderent de activitatea întreprinderilor din *industria prelucrătoare*, cărora în ianuarie-septembrie 2012 le-au revenit 84,7% din valoarea totală a producției, obținute la întreprinderile cu activități principale de industrie cuprinse în cercetare statistică lunară.

Industria alimentară și a băuturilor în ansamblu a înregistrat o creștere a volumului de producție cu 2,0%, în special la următoarele activități: fabricarea uleiurilor și grăsimilor vegetale și animale – cu 19,8%; prelucrarea și conservarea cărnii și a produselor din carne – cu 16,8%; fabricarea produselor lactate – cu 7,8%; fabricarea vinului – cu 3,9%.

Creșteri s-au înregistrat de asemenea și la următoarele activități ale industriei prelucrătoare: producția de aparatură și instrumente medicale, de precizie, optice – de 1,4 ori; producția de mașini și aparate electrice – cu 32,7%; fabricarea produselor textile – cu 6,8%, producția altor produse din minerale nemetalifere – cu 2,2%.

În același timp, unele activități ale industriei prelucrătoare au marcat reducerea nivelului de producție, în special la următoarele activități: fabricarea articolelor de îmbrăcăminte – cu 24,2%; fabricarea produselor de tutun – cu 19,6%; fabricarea hârtiei și cartonului – cu 19,1%; industria metalurgică – cu 17,7%; fabricarea de mașini și echipamente – cu 15,8%; fabricarea produselor finite din metal, exclusiv producția de mașini și utilaje – cu 12,9%; producția de piei, de articole din piele și fabricarea încălțămintei – cu 11,4%; prelucrarea lemnului și fabricarea articolelor din lemn – cu 7,9%; producția de mobilier – cu 2,3%; industria chimică – cu 1,3% etc.

Sectorul energetic în perioada de raport a înregistrat o descreștere cu 3,8%, inclusiv: aprovizionarea cu aburi și apă caldă – cu 4,9%, producția și distribuția energiei electrice – cu 3,1 %, ceea ce a motivat declinul indicelui general al producției industriale.

Producția principalelor produse industriale în întreprinderile, cuprinse în cercetare statistică lunară, se prezintă în următorul tabel:

	Unitatea de măsură	Septembrie 2012		Ianuarie-septembrie 2012	
		cantitatea	în % față de septembrie 2011	cantitatea	în % față de ianuarie-sep-tembrie 2011
Industria extractivă					
pietre calcaroase pentru cioplit sau pentru construcții	mii tone	23,7	82,0	201,7	89,9
alte pietre pentru cioplit sau pentru construcții	- " -	20,2	109,4	117,2	85,1
ghips și anhidrit	- " -	64,5	102,7	305,8	100,0
nisip	- " -	107,4	88,7	693,7	105,6
pietriș, prundiș, bolovani și silex	- " -	213,3	89,1	1330,7	100,7
Industria alimentară și a băuturilor					
carne, inclusiv subproduse de categoria I	tone	815,4	82,1	4850,7	86,7
carne de pasăre	- " -	1037,6	106,8	8136,1	114,2
mezeluri	- " -	1395,6	102,9	10901,8	110,1
conserve din carne	- " -	150,2	108,2	1022,5	111,7
sucuri de legume și fructe	mii litri	6833,7	148,1	26203,7	139,1
conserve de legume	tone	2515,7	59,2	21052,5	92,1
fructe prelucrate și conservate	- " -	498,6	42,3	3246,8	76,7
lapte și frișcă cu conținut de grăsimi <6%	- " -	5631,3	102,8	47658,2	98,0
unt	- " -	321,9	88,5	2975,7	101,1
cașcaval și brânză grase	- " -	225,6	164,2	1726,3	96,6
lapte prins, cremă de lapte prins, iaurt, chefir, smântână și alte produse fermentate	- " -	2521,8	107,3	21967,4	106,4
înghețată	mii litri	1039,6	109,4	13060,7	113,1
făină	tone	3462,5	73,4	26647,6	73,5
crupe	- " -	215,4	98,9	1437,3	75,6
nutrețuri gata pentru hrana animalelor	- " -	2340,2	132,0	10530,6	109,5
pâine proaspătă	- " -	7390,4	89,8	65073,3	92,4
produse de cofetărie făinoase	- " -	2520,7	102,9	18818,5	105,7
produse de cofetărie zaharoase	- " -	1188,1	95,2	7860,7	93,6
paste făinoase	- " -	375,6	84,0	2547,2	74,0
divin	mii litri 100% alcool	175,5	56,2	1862,6	108,8
rachiuri și lichioruri	- " -	300,8	141,0	1796,3	99,2
vin spumant	mii dal	76,3	81,6	297,5	79,3
vinuri naturale de struguri	- " -	855,5	94,2	7008,2	107,0
vinuri de Porto, Madeira, Sheary, Tokay și altele	- " -	26,6	11,9	370,6	43,4
ape minerale și gazoase	- " -	831,4	88,2	8441,0	101,4
băuturi nealcoolice	- " -	514,6	82,0	5665,1	98,8
Fabricarea produselor de tutun					
tutun fermentat	tone	190,7	118,1	4409,2	92,8
Fabricarea produselor textile					
articole de ciorăpărie	mii per.	85,0	85,4	853,0	95,3
articole tricotate	mii buc.	975,3	80,7	12041,9	96,5
Fabricarea de articole de îmbrăcăminte					
articole de îmbrăcăminte pentru lucru	mii buc.	368,5	96,8	3416,7	74,6
paltoane, impermeabile, canadiene, pelerine, hanorace	- " -	39,8	78,9	388,6	101,9
costume și completuri	- " -	4,9	89,9	66,8	83,5
sacouri, jachete și blazere	- " -	34,0	78,3	362,2	104,6
pantaloni lungi și scurți, salopete și șorturi	- " -	76,8	66,4	901,2	74,9
rochii și sarafane	- " -	89,4	148,7	1050,7	157,7
fuste și fuste-pantaloni	- " -	32,5	de 2,3 ori	187,8	110,0
bluze și cămăși pentru femei și fete	- " -	202,7	119,4	2068,2	161,0

	Unitatea de măsură	Septembrie 2012		Ianuarie-septembrie 2012	
		cantitatea	în % față de septembrie 2011	cantitatea	în % față de ianuarie-septembrie 2011
Fabricarea de articole de voiaj și de marochinărie					
cufere, valize, geamantane și articole similare	mii buc.	9,5	105,6	83,1	99,1
genți pentru dame	- " -	4,6	82,6	72,5	84,6
Fabricarea încălțămintei					
încălțămintă	mii per.	326,0	128,1	2008,4	106,2
Prelucrarea lemnului și fabricarea articolelor din lemn					
cherestea	mii m ³	0,2	54,8	2,0	60,0
ferestre, uși, rame, pervazuri și praguri	mii buc	1,0	120,3	5,8	105,4
panouri pentru parchete	mii m ²	1,3	61,2	8,6	57,7
Fabricarea hîrtiei și cartonului					
hîrtii și cartoane ondulate	mil. m ²	0,4	42,8	2,9	51,1
cutii și lăzi din hîrtie sau cartoane ondulate	- " -	1,8	78,0	13,1	91,9
ambalaje din hîrtie sau carton neondulat	tone	200,5	70,8	2214,7	143,0
Edituri, poligrafie și reproducerea materialelor informative					
editarea de cărți, broșuri și imprimate similare	mii buc.	430,8	84,0	3975,2	104,8
servicii de tipărire a ziarelor și publicațiilor, care apar cel puțin de 4 ori pe săptămînă	mil. coli	1,6	57,3	18,0	78,1
caiete	tone	80,6	198,2	838,1	164,6
Industria chimică					
oxigen	mii m ³	100,6	64,0	1259,2	108,2
dioxid de carbon	tone	31,7	20,7	407,7	38,9
vopsele și lacuri	- " -	1956,1	92,0	15174,7	103,6
săpunuri	- " -	29,2	69,7	255,9	100,7
preparate pentru spălat și curățat	- " -	18,0	de 3,7 ori	65,8	46,0
Producția de articole din cauciuc și din material plastic					
tuburi și țevi	tone	99,8	61,7	991,0	93,1
cutii, lăzi, stelaje și articole similare	- " -	1,0	118,0	4,1	29,6
ferestre, uși, vitralii și cadrele acestora	mii buc.	5,0	73,4	28,3	81,4
Producția altor produse din minerale nemetalifere					
oglinzi din sticlă	mii m ²	0,5	91,9	3,6	87,5
sticle și flacoane din sticlă	mil. buc.	23,6	93,1	152,8	66,8
ipsos	mii tone	10,2	77,3	105,6	116,3
amestecuri uscate de ghips	- " -	14,9	86,5	151,8	120,2
elemente prefabricate pentru construcții din ciment, beton sau piatră artificială	- " -	18,2	101,5	128,9	119,3
Industria metalurgică					
piese turnate din fontă cenușie	tone	112,3	89,6	639,8	93,0
piese turnate din oțel	- " -	6,8	119,8	54,6	100,7
piese turnate din metale neferoase ușoare	- " -	0,8	95,8	7,9	108,1
Fabricarea produselor finite din metal, exclusiv producția de mașini și utilaje					
uși, ferestre și cadrele lor, praguri, pervazuri, din metale feroase	buc.	120	146,3	639	101,6
uși, ferestre și cadrele lor, praguri, pervazuri, din aluminiu	- " -	3997	63,1	32366	89,7
Producția și distribuția de energie electrică și termică					
energie electrică	mil. kWh	31,4	75,7	612,0	91,6
energie termică	mii Gcal	43,5	80,3	1265,3	96,5

Producția industrială, fabricată de către întreprinderile cu genul principal de activitate de industrie, cuprinse în cercetare statistică lunară, pe regiuni de dezvoltare în ianuarie-septembrie 2012 a evoluat în felul următor:

	Valoarea producției fabricate în prețuri curente, mil. lei	Ponderea în total industrie, %	Valoarea producției livrate în prețuri curente, mil. lei	din care pe piața externă	
				mil. lei	ponderea în total livrări, %
Industrie – total	20593,7	100,0	20866,6	6511,5	31,2
Mun. Chișinău	12777,3	62,0	12746,8	2931,2	23,0
Nord	3739,5	18,2	3984,1	1389,7	34,9
Centru	2947,4	14,3	2876,2	1354,6	47,1
Sud	603,5	2,9	662,5	433,8	65,5
UTA Găgăuzia	526,0	2,6	597,0	402,2	67,4

Datele în profil pe regiuni de dezvoltare atestă faptul concentrării activităților industriale în proporție de 62,0% în municipiul Chișinău, 18,2% - în regiunea Nord și 14,3% - în regiunea Centru. Regiunea Sud și UTA Găgăuzia dețin cele mai mici ponderi în totalul producției pe țară, respectiv, 2,9% și 2,6%.

În cadrul regiunilor de dezvoltare cea mai mare pondere a producției livrate pe piața externă o dețin întreprinderile situate pe teritoriul UTA Găgăuzia – 67,4% și cele din regiunea de dezvoltare Sud – cu 65,5%, urmate de regiunea de dezvoltare Centru – cu 47,1%.

3.2. Agricultură

Producția globală agricolă în gospodăriile de toate categoriile (întreprinderile agricole, gospodăriile țărănești (de fermier) și gospodăriile populației) în ianuarie – septembrie 2012, conform estimărilor preliminare, a însumat în prețuri curente 14067 mil. lei, constituind 78,4% în prețuri comparabile față de perioada respectivă a anului 2011. Micșorarea producției globale agricole a fost determinată de scăderea accentuată a producției vegetale - cu 33,1%, producția animalieră marcând o descreștere moderată - cu 0,3%.

Fitotehnie. Recolta anului 2012 în întreprinderile agricole și gospodăriile țărănești (de fermier) mari¹ se caracterizează prin micșorarea recoltei medii a culturilor agricole.

Roada medie la hectar a culturilor agricole în întreprinderile agricole și gospodăriile țărănești (de fermier) mari¹, în perioada de recoltare pînă la 1 octombrie 2012, se prezintă prin următoarele date:

	Roada medie la hectar, chintale	
	2012	în % față de 2011
Cereale și leguminoase boabe (cu excepția porumbului) – total	16,4	65
din care:		
grâu de toamnă și primăvară	16,9	61
orz de toamnă și primăvară	14,5	73
Porumb pentru boabe	10,3	30
Floarea soarelui	10,9	66
Rapiță de toamnă și primăvară	12,4	89
Cartofi	120,4	68
Legume de câmp	54,3	79
Porumb pentru siloz și nutreț verde	58,4	37
Fructe – total	42,7	87
din care:		
sămînțoase	53,8	84
sîmburoase	27,9	95
Struguri	40,1	97

Recolta medie a culturilor cerealiere și leguminoase boabe (cu excepția porumbului) în perioada de referință a constituit 16,4 chintale la hectar sau cu 35% mai puțin în comparație cu perioada respectivă a anului 2011, din care a grâului – 16,9 (cu 39%) și a orzului – 14,5 (cu 27%). Recolta medie a porumbului pentru boabe a marcat 10,3 chintale la hectar sau cu 70% mai puțin în comparație cu aceeași perioadă a anului precedent. Este în descreștere recolta medie a porumbului pentru siloz și nutreț verde – cu 63%, a floarei soarelui – cu 34%, a cartofilor - cu 32%, a legumelor de câmp - cu 21%, a rapiței de toamnă și primăvară – cu 11%, a fructelor sămînțoase - cu 16%, a fructelor sîmburoase - cu 5% și a strugurilor - cu 3%.

Analiza roadei medii a culturilor agricole în întreprinderile agricole, (inclusiv gospodăriile țărănești (de fermier) mari)¹ în profil teritorial arată, că cei mai înalți indici la culturile cerealiere și leguminoase pentru boabe (cu excepția porumbului) au fost înregistrați în regiunea de dezvoltare Nord – 22,6 chintale la 1 hectar (cu 38% mai mult față de total pe țară), în restul regiunilor de dezvoltare roada medie a culturilor cerealiere și leguminoase pentru boabe (cu excepția porumbului) variază de la 9,1 chintale pînă la 12,7 chintale la 1 hectar.

¹ Întreprinderile agricole cu personalitate juridică și gospodăriile țărănești (de fermier) cu suprafața terenurilor agricole de 50 ha și peste

Cea mai înaltă, față de nivelul mediu pe republică, roadă la un hectar de porumb pentru boabe (cu 49%), de floarea soarelui (cu 25%), de porumb pentru siloz și masă verde (cu 62%) și de fructe (cu 20%) a fost înregistrată în regiunea de dezvoltare Nord, în regiunea de dezvoltare Centru – de soia și rapiță (cu cîte 28%), în regiunea de dezvoltare Sud - de cartofi (cu 10%) și de struguri (cu 12%), în mun. Chișinău - de legume (de 2,9 ori).

În întreprinderile agricole continuă lucrările de cîmp pentru asigurarea recoltei anului viitor. La data de raport în întreprinderile agricole (inclusiv gospodăriile țărănești (de fermier) mari)¹ suprafața totală a aratului de toamnă și aratului pentru semănatul culturilor de toamnă a constituit circa 306 mii ha, sau cu 29 mii ha (cu 10%) mai mult față de perioada corespunzătoare a anului precedent. Totodată, s-au semănat culturi de toamnă cu 44,6 mii ha (de 2,0 ori) mai mult față de data respectivă a anului trecut, suprafața semănturilor a constituit 87,4 mii ha.

Zootehnie. Producția animală pe principalele tipuri, conform estimărilor, se caracterizează prin datele următoare:

	Ianuarie-septembrie 2012		
	total	în % față de ianuarie-septembrie 2011	ponderea (în % față de total)
Producția (creșterea) vitelor și păsărilor (în masă vie) – total, mii tone	129,6	103,3	100
din care:			
întreprinderile agricole ²	34,1	109,4	26,3
gospodăriile populației	95,5	101,3	73,7
Lapte – total, mii tone	395,7	95,2	100
din care:			
întreprinderile agricole ²	12,6	109,4	3,2
gospodăriile populației	383,1	94,8	96,8
Ouă – total, mil. buc.	459,3	88,8	100
din care:			
întreprinderile agricole ²	169,5	99,5	36,9
gospodăriile populației	289,8	83,5	63,1

Descreșterea producției animaliere în ianuarie-septembrie 2012 față de perioada respectivă a anului 2011 a fost generată de micșorarea producției de lapte în gospodăriile populației cu 5,2% și a producției de ouă atît în gospodăriile populației – cu 16,5%, cît și în întreprinderile agricole – cu 0,5%. Producția (creșterea) vitelor și păsărilor (în masa vie) în gospodăriile de toate categoriile s-a majorat cu 3,3%, care a fost influențată în special de creșterea producției (creșterii) porcinelor – cu 6,2%.

Efectivul de animale pe principalele tipuri se prezintă astfel:

	La 1 octombrie 2012		Ponderea (în % față de total)
	mii capete	în % față de 1 octombrie 2011	
Bovine – total	201,1	95,6	100
din care:			
întreprinderile agricole ²	11,1	99,0	5,5
gospodăriile populației	190,0	95,4	94,5
din acestea, vaci – total	142,3	93,1	100
din care:			
întreprinderile agricole ²	4,7	109,2	3,3
gospodăriile populației	137,6	92,7	96,7
Porcine – total	477,7	101,9	100
din care:			
întreprinderile agricole ²	150,0	113,6	31,4
gospodăriile populației	327,7	97,3	68,6
Ovine și caprine – total	858,7	105,3	100
din care:			
întreprinderile agricole ²	17,8	86,0	2,1
gospodăriile populației	840,9	105,8	97,9
Păsări (întreprinderile agricole²)	4095,1	103,2	x

La 1 octombrie 2012 față de dată respectivă a anului precedent a fost marcată creșterea efectivelor de ovine și caprine în gospodăriile de toate categoriile cu 5,3%, de porcine - cu 1,9%. În perioada de referință a avut loc micșorarea efectivului atît de bovine total, cît și de vaci (corespunzător, cu 4,4% și 6,9%). Totodată, efectivului de vaci în întreprinderile agricole s-a majorat cu 9,2%.

¹ Întreprinderile agricole cu personalitate juridică și gospodăriile țărănești (de fermier) cu suprafața terenurilor agricole de 50 ha și peste

² Inclusiv gospodăriile țărănești (de fermier) care au la balanță animale

În ianuarie – septembrie 2012 volumul de creștere a vitelor și păsărilor s-a majorat față de perioada respectivă a anului precedent în întreprinderile agricole din regiunile de dezvoltare: Nord – cu 7%, Centru – cu 12% și municipiul Chișinău – cu 27%, totodată în regiunea de dezvoltare Sud s-a micșorat nu - 3%. Vânzarea animalelor și păsărilor pentru sacrificare a crescut în gospodăriile agricole din municipiul Chișinău cu 6% și UTA Găgăuzia - cu 14%, în același timp, s-a redus în regiunile de dezvoltare Centru și Nord cu câte 2%, Sud – cu 19%.

În întreprinderile agricole în ianuarie-septembrie a.c. față de ianuarie-septembrie 2011 s-a înrăutățit nivelul de păstrare a efectivului de porcine, ovine și caprine. Nivelul mortalității porcinelor a constituit 12,1% (în 9 luni 2011 – 11,7%), ovinelor și caprinelor – 3,5%(3,3%). Nivelul mortalității bovinelor a scăzut și a constituit 3,0% (în 9 luni 2011 - 3,5%).

Volumul producției de lapte de vacă în întreprinderile agricole s-a majorat cu 9,7%. Majorarea producției de lapte de vacă s-a înregistrat în întreprinderile agricole din regiunile de dezvoltare Nord - cu 6%, Centru – cu 19% și UTA Găgăuzia – cu 47%, totodată, în municipiul Chișinău și regiunea de dezvoltare Sud producția de lapte de vacă s-a micșorat, corespunzător, cu 12% și cu 15%.

Diminuarea volumului producției de ouă s-a înregistrat în întreprinderile agricole din regiunea de dezvoltare Nord - cu 3%, în municipiul Chișinău – cu 24% și UTA Găgăuzia - cu 74%, în regiunile de dezvoltare Sud și Centru a fost marcată o creștere cu câte 9 %.

3.3. Investiții în capital fix

În ianuarie-septembrie 2012 investițiile realizate în economia națională au însumat 8328,0 mil. lei (în prețuri curente), constituind 99,3% (în prețuri comparabile) față de perioada respectivă a anului precedent.

Investițiile realizate în economia națională pe elemente de structură tehnologică se prezintă astfel:

	ianuarie-septembrie 2012			Informativ: ianuarie-septembrie 2011 în % față de total
	Realizări, mil. lei	în % față de:		
		ianuarie-septembrie 2011	total	
Investiții în active materiale pe termen lung – total	8328,0	99,3	100,0	100,0
din care:				
lucrări de construcții-montaj	3943,3	100,8	47,3	44,3
utilaje și mașini, mijloace de transport	3745,0	96,3	45,0	49,4
alte cheltuieli	639,7	122,8	7,7	6,3

În ianuarie-septembrie 2012 investițiile concentrate în lucrările de construcții-montaj au constituit 3943,3 mil. lei, fiind în creștere cu 0,8% comparativ cu perioada similară a anului precedent, în alte lucrări și cheltuieli investițiile au însumat 639,7 mil. lei, înregistrând o creștere cu 22,8% față de perioada respectivă a anului precedent. Totodată, investițiile în utilaje, mașini și mijloace de transport au însumat 3745,0 mil. lei, fiind în descreștere față de perioada respectivă a anului 2011 cu 3,7%.

În ianuarie-septembrie 2012 se constată creșterea ponderii la lucrările de construcții-montaj și în alte cheltuieli respectiv cu 3,0 și 1,4 puncte procentuale, cota – parte a investițiilor în utilaje, mașini și mijloace de transport în total investiții a scăzut cu 4,4 puncte procentuale.

Investiții în active materiale pe forme de proprietate. Analiza structurii investiționale pe forme de proprietate a arătat că intensificarea activității investiționale s-a produs, în fond, din contul sectorului privat al economiei naționale. Agenții economici și persoanele fizice ai sectorului nominalizat au valorificat 3382,6 mil. lei investiții, au executat lucrări de construcții-montaj în valoare de 1565,3 mil. lei, sau respectiv 40,6% și 39,7% din volumul total al investițiilor realizate și lucrărilor de construcții executate. Comparativ cu perioada similară a anului 2011 aceste volume au scăzut respectiv cu 9,4% și 18,9% (în prețuri comparabile).

Întreprinderilor din sectorul public le-au revenit 36,1% din investițiile utilizate în total pe țară, sau 3006,9 mil. lei, fiind în creștere cu 27,9% față de realizările perioadei respective a anului precedent.

Întreprinderilor mixte și celor cu proprietate străină le-au revenit 21,8% din investițiile utilizate în total pe țară, sau cu 3,4 puncte procentuale mai puțin față de realizările perioadei respective a anului 2011.

Structura investițiilor pe forme de proprietate se prezintă după cum urmează:

	ianuarie-septembrie 2012			Informativ: ianuarie-septembrie 2011 în % față de total
	Realizări, mil. lei	în % față de:		
		ianuarie-septembrie 2011	total	
Investiții în active materiale pe termen lung – total	8328,0	99,3	100,0	100,0
din care:				
Publică	3006,9	127,9	36,1	28,0
Privată	3382,6	90,6	40,6	44,5
Mixtă (publică și privată), fără participare străină	124,0	64,8	1,5	2,3
Străină	612,2	67,6	7,4	10,8
A întreprinderilor mixte	1202,3	99,8	14,4	14,4

Investiții în active materiale pe surse de finanțare. Pentru realizarea procesului investițional în ianuarie-septembrie 2012 au fost însușite preponderent mijloacele proprii ale agenților economici și populației, constituind 5170,0 mil. lei investiții, cota-parte a cărora a constituit 62,1% din volumul total al mijloacelor utilizate, totodată volumul lor a scăzut cu 8,7% față de nivelul înregistrat în ianuarie-septembrie 2011.

În ianuarie-septembrie 2012, pentru asigurarea necesităților investiționale din contul surselor bugetare au fost utilizate 687,9 mil. lei, sau 8,2% din total investiții, fiind în creștere față de perioada similară a anului 2011 cu 10,8% (în prețuri comparabile).

Ponderea mijloacelor investitorilor străini s-a micșorat cu 1,1 puncte procentuale față de realizările din ianuarie-septembrie 2011, constituind 6,3% în volumul total al investițiilor utilizate.

Structura investițiilor în active materiale pe surse de finanțare se caracterizează prin următoarele date:

	Ianuarie-septembrie 2012			Informativ: ianuarie-septembrie 2011 în % față de total
	Realizări, mil. lei	în % față de:		
		ianuarie-septembrie 2011	total	
Investiții în active materiale pe termen lung – total	8328,0	99,3	100,0	100,0
din care, finanțate din contul:				
bugetului de stat	369,2	169,0	4,4	2,6
bugetelor unităților administrativ-teritoriale	318,7	79,2	3,8	4,8
mijloacelor proprii ale agenților economici și populației	5170,0	91,3	62,1	67,4
mijloacelor investitorilor străini	522,0	84,0	6,3	7,4
altor surse	1948,1	131,2	23,4	17,8

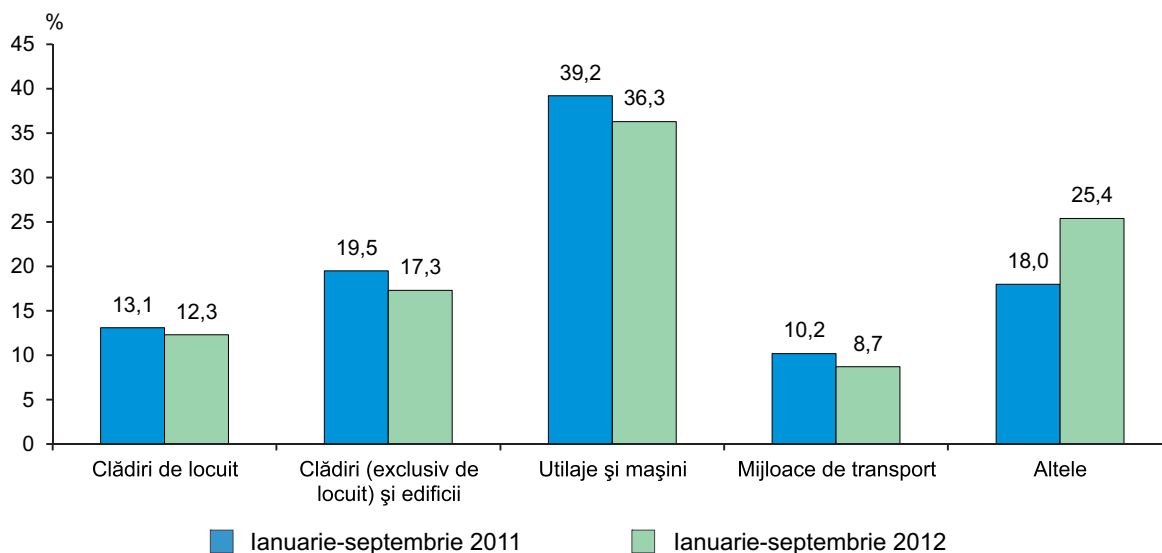
Investiții în active materiale pe tipuri de mijloace fixe. Analiza structurii investițiilor pe tipuri de mijloace fixe arată, că volumul considerabil al investițiilor a revenit valorii utilajelor, mașinilor și mijloacelor de transport, cota-parte a cărora în totalul investițiilor realizate a constituit 45,0% (comparativ cu 49,4% în ianuarie-septembrie 2011).

Ponderea investițiilor utilizate la construcția clădirilor și edificiilor a constituit 29,6% din volumul total al investițiilor însușite (din care 12,3% – clădirilor de locuit și 17,3% – altor clădiri și edificii), sau cu 3,0 puncte procentuale mai puțin decât în perioada similară a anului precedent.

Structura investițiilor în active materiale pe tipuri de mijloace fixe se prezintă astfel:

	ianuarie-septembrie 2012			Informativ: ianuarie-septembrie 2011 în % față de total
	Realizări, mil. lei	în % față de:		
		ianuarie-septembrie 2011	total	
Investiții în active materiale pe termen lung – total	8328,0	99,3	100,0	100,0
din care:				
clădiri de locuit	1025,4	93,5	12,3	13,1
cladiri (exclusiv de locuit) și edificii	1438,7	87,9	17,3	19,5
utilaje, mașini și mijloace de transport	3745,0	96,3	45,0	49,4
altele	2118,9	140,6	25,4	18,0

Structura investițiilor în active materiale pe termen lung pe tipuri de mijloace fixe

În ianuarie-septembrie 2012 din volumul total al investițiilor în construcții locative au fost însușite 1025,4 mil. lei sau 12,3% din totalul investițiilor în active materiale și fiind în descreștere cu 6,5% față de perioada respectivă a anului precedent.

Construcția de locuințe. În ianuarie-septembrie 2012 au fost date în folosință 1567 apartamente noi cu suprafața totală de 203,2 mii m², ceea ce a constituit 72,9% față de ianuarie-septembrie 2011.

Construcția de locuințe s-a realizat, în fond, de către agenții economici și persoanele fizice din sectorul privat al economiei naționale, care au construit 1382 apartamente cu suprafața totală de 189,6 mii m², ceea ce a constituit 93,3% din suprafața totală a caselor de locuit date în folosință în total pe țară. Comparativ cu ianuarie-septembrie 2011 acest indicator a marcat o descreștere de 32,0%.

Clădiri de locuit date în folosință pe forme de proprietate și medii de rezidență se prezintă astfel:

	ianuarie-septembrie 2012				Informativ: ianuarie-septembrie 2011 în % față de total
	Apartamente construite, număr	suprafața totală			
		mii m ²	în % față de:		
			ianuarie-septembrie 2011	total	
Total	1567	203,2	72,9	100,0	100,0
din care pe forme de proprietate:					
Privată	1382	189,6	68,0	93,3	100,0
din aceasta, beneficiari individuali	1177	172,4	92,3	84,8	67,0
Mixtă (publică și privată)	185	13,5	–	6,7	–
Din total în:					
mediul urban	1022	134,8	61,8	66,3	78,3
mediul rural	545	68,4	112,9	33,7	21,7

Distribuția după medii de rezidență arată, că în mediul urban au fost date în folosință 1022 apartamente noi cu suprafața totală de 134,8 mii m² sau 66,3% din suprafața locuințelor date în folosință în total pe țară, fiind în descreștere cu 38,2% față de realizările din ianuarie-septembrie 2011. Comparativ cu perioada respectivă a anului 2011 cota-parte a locuințelor date în folosință în mediul rural s-a majorat cu 12 puncte procentuale.

Din contul mijloacelor proprii ale populației în ianuarie-septembrie 2012 au fost date în folosință 1177 case de locuit individuale cu suprafața totală de 172,4 m², constituind 84,8 % din volumul total al locuințelor date în folosință în total pe țară, fiind în descreștere cu 7,7% față de perioada respectivă a anului precedent.

Activitatea în antrepriză. În ianuarie-septembrie 2012 volumul lucrărilor executate de organizațiile cu genul principal de activitate „Construcții” a constituit 2813,4 mil. lei și a constituit 96,4% (în prețuri comparabile) față de nivelul înregistrat în ianuarie-septembrie 2011.

Volumul considerabil de lucrări a fost realizat de către agenții economici cu forma de proprietate privată, care au executat lucrări în antrepriză în sumă de 2233,4 mil. lei (79,4% din volumul total al lucrărilor în antrepriză executate) sau 94,3% față de ianuarie-septembrie 2011.

Evoluția și structura lucrărilor de construcții, realizate în antrepriză pe forme de proprietate ale organizațiilor-executante în ianuarie-septembrie 2012 se prezintă astfel:

	Realizări, mil. lei	În % față de:		Volumul lucrărilor în antrepriză executate în medie pe o organizație, mii lei
		ianuarie-septembrie 2011	total	
Total	2813,4	96,4	100,0	5948,0
din care pe forme de proprietate:				
Publică	110,9	90,1	3,9	7392,3
Privată	2233,4	94,3	79,4	5583,5
Mixtă (publică și privată), fără participare străină	331,3	108,5	11,8	7703,7
Străină	46,6	125,7	1,7	7773,6
A întreprinderilor mixte (cu participare străină)	91,2	110,8	3,2	10133,9

Datele privind lucrările de construcții pe elemente de structură și obiecte de construcții în ianuarie-septembrie 2012 se prezintă după cum urmează:

	Ianuarie-septembrie 2012		
	Realizări, mil. lei	În % față de:	
		ianuarie-septembrie 2011	total
Volumul lucrărilor în antrepriză executate – total	2813,4	96,4	100,0
din care:			
Pe elemente de structură			
construcții noi	1521,0	98,0	54,1

	Ianuarie-septembrie 2012		
	Realizări, mil. lei	În % față de:	
		ianuarie-septembrie 2011	total
reparații capitale	519,0	92,1	18,4
lucrări de întreținere și reparații curente	695,5	97,0	24,7
alte lucrări	77,9	91,7	2,8
Pe obiecte de construcții:			
clădiri rezidențiale	834,9	103,5	29,7
clădiri nerezidențiale	595,1	79,7	21,2
construcții ingineresti	1305,4	102,1	46,4

Pe elemente de structură a lucrărilor executate, predomină efectuarea lucrărilor de construcții noi, realizate în volum de 1521,0 mil. lei, și a scăzut cu 2,0% față de perioada similară a anului precedent. Lucrărilor de reparații capitale și curente le-au revenit 1214,5 mil. lei, la care s-au înregistrat scăderi respectiv cu 7,9% și 3,0% față de perioada similară a anului precedent.

Pe obiecte de construcții, volumul lucrărilor de construcții s-a majorat la clădirile rezidențiale și la construcțiile ingineresti cu 3,5%, respectiv cu 2,1%, iar la clădirile nerezidențiale – a scăzut cu 20,3 %.

3.4. Transporturi

În ianuarie-septembrie 2012 **întreprinderile de transport feroviar, auto¹, fluvial și aerian au transportat mărfuri** în volum de 6919,3 mii tone, sau 95,8% din volumul realizat în perioada similară din anul 2011. Diminuarea volumelor de mărfuri transportate a fost condiționată, în principal, de reducerea acestora la întreprinderile de transport feroviar (-13,3%) și fluvial (-8,5%), în același timp la întreprinderile de transport aerian și auto¹ s-au înregistrat majorări ale volumelor de mărfuri transportate, respectiv cu 10,8% și 4,3%.

Tendențe similare au fost caracteristice și pentru **parcursul mărfurilor**, realizat de întreprinderile de transport, care în ianuarie-septembrie 2012 a totalizat 2559,5 mil. tone-km, sau 96,3% din nivelul înregistrat în perioada corespunzătoare din anul 2011. Reducerea parcursului mărfurilor s-a marcat, de asemenea, la întreprinderile de transport feroviar (-19,8%) și fluvial (-6,0%), totodată la întreprinderile de transport aerian și auto¹ acesta a fost în creștere, respectiv cu 13,7% și 4,5%.

Volumul de mărfuri transportate și parcursul mărfurilor în ianuarie-septembrie 2012, pe moduri de transport, se prezintă după cum urmează:

	Mărfuri transportate		Parcursul mărfurilor	
	mii tone	în % față de ianuarie-septembrie 2011	mil. tone-km	în % față de ianuarie-septembrie 2011
Întreprinderi de transport – total	6919,3	95,8	2559,5	96,3
din care:				
feroviar	2953,3	86,7	716,2	80,2
auto ¹	3861,4	104,3	1841,6	104,5
fluvial	103,4	91,5	0,3	94,0
aerian	1,2	110,8	1,4	113,7

În ianuarie-septembrie 2012 **întreprinderile de transport auto¹** au transportat 3861,4 mii tone de mărfuri, cu 4,3% mai mult față de aceeași perioadă din anul 2011.

Volumul de mărfuri transportate cu transportul auto și parcursul mărfurilor în ianuarie-septembrie 2012, pe regiuni de dezvoltare, se prezintă astfel:

	Mărfuri transportate		Parcursul mărfurilor	
	mii tone	în % față de ianuarie-septembrie 2011	mil. tone-km	în % față de ianuarie-septembrie 2011
Întreprinderi de transport auto¹ – total	3861,4	104,3	1841,6	104,5
din care:				
Mun. Chișinău	1808,5	90,5	1060,3	100,3
Nord	765,5	95,3	283,3	104,9
Centru	1067,9	160,6	318,5	120,8
Sud	183,1	91,6	158,0	107,9
UTA Găgăuzia	36,4	103,4	21,5	84,1

¹ Inclusiv întreprinderile cu alte genuri de activitate, care efectuează transportări auto de mărfuri contra plată și dispun de 10 și mai multe autovehicule de marfă proprii sau închiriate

Ponderi considerabile în volumul total de mărfuri transportate cu transportul auto revin întreprinderilor din municipiul Chișinău (46,8%), regiunile Centru (27,7%) și Nord (19,8%).

Cu mijloacele de transport feroviar în ianuarie-septembrie 2012 au fost transportate 2953,3 mii tone de mărfuri, volum inferior celui înregistrat în perioada corespunzătoare din anul 2011 cu 13,3%. În structura mărfurilor încărcate în vagoane la stațiile de cale ferată din țară ponderi mai mari s-au înregistrat la următoarele grupe de mărfuri: materiale de construcție și ciment – 26,0% (în ianuarie-septembrie 2011 – 17,4%), metale feroase și fier vechi – 24,0% (în ianuarie-septembrie 2011 – 23,8%), cereale și produse de panificație – 18,3% (în ianuarie-septembrie 2011 – 36,4%).

În transportul feroviar s-a majorat durata medie de staționare în stațiile tehnice a vagoanelor de marfă în tranzit, de la 32,02 ore în ianuarie-septembrie 2011 la 40,64 ore în ianuarie-septembrie 2012, durata medie de rotație a vagoanelor de marfă respectiv – de la 7,03 zile la 7,95 zile și durata medie de staționare a vagoanelor de marfă la operațiile de încărcare-descărcare respectiv – de la 37,53 ore la 42,90 ore.

În ianuarie-septembrie 2012, comparativ cu perioada similară din anul 2011, s-au marcat creșteri la numărul de **pasageri transportați** cu transportul public (+0,1%) și la **parcursul pasagerilor** (+2,2%).

Numărul de pasageri transportați și parcursul pasagerilor în ianuarie-septembrie 2012, pe moduri de transport public, se prezintă astfel:

	Pasageri transportați		Parcursul pasagerilor	
	mii pasageri	în % față de ianuarie-septembrie 2011	mil. pasageri-km	în % față de ianuarie-septembrie 2011
Total	174040,8	100,1	3313,9	102,2
din care:				
transportul feroviar	3297,8	92,2	262,6	95,0
autobuze și microbuze	85895,9	100,7	2101,2	102,9
transportul fluvial	88,5	94,9	0,2	94,9
transportul aerian	501,9	102,5	653,8	105,7
taximetre	2589,4	80,5	51,5	82,2
troleibuze	81667,3	100,5	244,6	101,0

Cu autobuze și microbuze în ianuarie-septembrie 2012 au fost transportați 85,9 mil. pasageri, cu 0,7% mai mult decât în aceeași perioadă din anul 2011.

Numărul de pasageri transportați cu autobuze și microbuze și parcursul pasagerilor în ianuarie-septembrie 2012, pe regiuni de dezvoltare, se prezintă astfel:

	Pasageri transportați		Parcursul pasagerilor	
	mii pasageri	în % față de ianuarie-septembrie 2011	mil. pasageri-km	în % față de ianuarie-septembrie 2011
Total	85895,9	100,7	2101,2	102,9
din care:				
Mun. Chișinău	54718,1	101,8	1263,9	104,4
Nord	11475,3	92,0	293,8	101,0
Centru	12510,4	105,4	368,1	103,5
Sud	6113,9	100,5	134,5	104,6
UTA Găgăuzia	1078,2	100,1	40,9	72,0

Ponderi semnificative în numărul total de pasageri transportați cu autobuze și microbuze dețin agenții transportatori din municipiul Chișinău (63,7%), regiunile Centru (14,6%) și Nord (13,4%).

3.5. Comunicații

Servicii de comunicații. În ianuarie-septembrie 2012, comparativ cu perioada similară din anul 2011, a sporit numărul corespondenței poștale (+5,2%), pensiilor, subvențiilor și indemnizațiilor plătite prin intermediul oficiilor poștale (+0,7%). Totodată, s-a diminuat numărul de expedieri a telegramelor (-11,4%), ziarelor și revistelor (-6,2%), mandatelor bănești poștale și telegrafice (-4,4%), coletelor (-1,1%).

Numărul de convorbiri telefonice, realizate prin rețeaua telefonică fixă, în ianuarie-septembrie 2012 s-a majorat cu 11,8% față de aceeași perioadă din anul 2011, pe seama creșterii numărului de convorbiri interurbane (+15,0%).

Evoluția volumului de servicii pe tipuri de comunicații se prezintă astfel:

	Ianuarie-septembrie 2012		Informativ: ianuarie-septembrie 2011 în % față de ianuarie-septembrie 2010
	mii unități	în % față de ianuarie-septembrie 2011	

Expedieri poștale (trafic de ieșire):

ziare și reviste (abonamente și vânzare cu bucată)	15404,9	93,8	95,1
corespondență	34715,5	105,2	107,8

	Ianuarie-septembrie 2012		Informativ: ianuarie-septembrie 2011 în % față de ianuarie-septembrie 2010
	mii unități	în % față de ianuarie-septembrie 2011	
colete	121,2	98,9	de 3,8 ori
mandate poștale și telegrafice	79,5	95,6	98,3
telegrame	21,0	88,6	73,5
Pensii, subvenții și indemnizații plătite	6666,9	100,7	101,9
Convorbiri telefonice prin rețeaua telefonică fixă:			
interurbane (naționale)	168256	115,0	90,7
internaționale	14503	84,0	85,5
Conectări telefonice prin rețeaua telefonică fixă, mii ore:			
interurbane (naționale)	5432,5	101,9	87,7
internaționale	796,8	87,5	86,9

Mijloace de telefonie fixă. La 30 septembrie 2012 în rețeaua publică au fost în funcțiune 1123,8 mii posturi telefonice principale, din care 1019,5 mii - la domiciliu.

Numărul posturilor telefonice principale în rețeaua publică se prezintă după cum urmează:

	Existent la 30.09.2012	În % față de 30.09.2011	Informativ: 30.09.2011 în % față de 30.09.2010
Posturi telefonice principale în rețeaua publică – total, mii unități	1123,8	99,7	100,7
din care, în:			
rețeaua urbană	602,9	99,1	100,4
inclusiv la domiciliu	515,7	99,6	100,4
rețeaua rurală	520,9	100,4	101,1
inclusiv la domiciliu	503,8	100,4	101,2

3.6. Turism

3.6.1. FRECVENTAREA STRUCTURILOR DE PRIMIRE TURISTICĂ COLECTIVE CU FUNCȚIUNI DE CAZARE

În ianuarie-septembrie 2012 structurile de cazare turistică colective au fost frecventate de 220,7 mii de turiști, din care 154,7 mii de turiști moldoveni (70,1% din total) și 66,0 mii de turiști străini (29,9%). Comparativ cu ianuarie-septembrie 2011 s-a majorat numărul de turiști cazați în structurile de primire turistică colective (+8,8%), pe seama creșterii acestuia la vile turistice, sate de vacanță și alte structuri de odihnă (+54,6%), hoteluri și moteluri (+18,2%), structuri de întremare (+10,4%), pensiuni turistice și agroturistice (+6,2%).

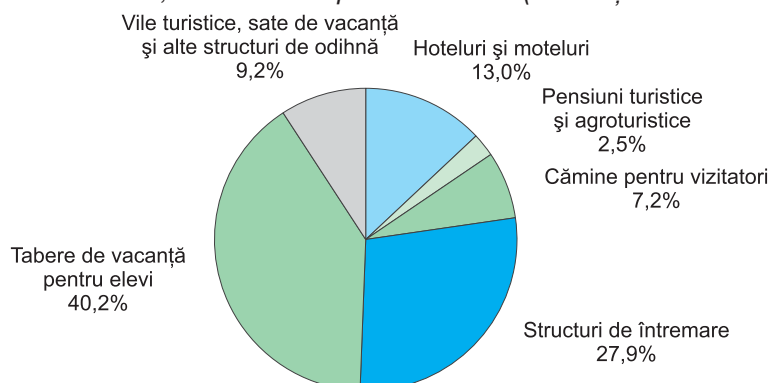
Numărul de turiști cazați în structurile de primire turistică colective se prezintă astfel:

	Ianuarie-septembrie 2012		Ianuarie-septembrie 2012 în % față de ianuarie-septembrie 2011	
	turiști	din care, nerezidenți	turiști	din care, nerezidenți
Total	220684	65955	108,8	122,4
din care:				
Hoteluri și moteluri	87591	58497	118,2	121,1
Pensiuni turistice și agroturistice	9534	2687	106,2	167,5
Cămine pentru vizitatori	9596	1431	84,4	133,2
Structuri de întremare	24020	489	110,4	109,9
Tabere de vacanță pentru elevi	53044	35	84,6	100,0
Vile turistice, sate de vacanță și alte structuri de odihnă	36899	2816	154,6	115,8

Ponderi mai însemnate în numărul total de turiști străini cazați în structurile de primire turistică colective le-au revenit turiștilor din România (19,4%), Federația Rusă (10,3%), Ucraina (8,2%), Statele Unite ale Americii (7,8%), Turcia (6,8%), Germania (6,3%), Italia (5,6%), Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord (3,9%), Polonia (2,6%) Franța (2,5%) și Israel (1,9%).

La structurile de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare în ianuarie-septembrie 2012 au fost înregistrate 1247,4 mii de înnoptări ale turiștilor, cu 2,9% mai mult față de perioada corespunzătoare din anul 2011. În numărul total de înnoptări înregistrate la structurile de primire turistică colective ponderea cea mai mare o dețin înnoptările cetățenilor moldoveni (88,8%).

Numărul de înnoptări înregistrate la structurile de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare, pe tipuri de structuri, în ianuarie-septembrie 2012 (în % față de total înnoptări)

În ianuarie-septembrie 2012 indicele de utilizare netă al capacității de cazare turistică în funcțiune pe total structuri de primire turistică colective a constituit 31,7%, inclusiv la structuri de întremare – 67,2%, la cămine pentru vizitatori – 52,6%, la tabere de vacanță pentru elevi – 37,1%, la pensiuni turistice și agroturistice – 18,7%, la vile turistice, sate de vacanță și alte structuri de odihnă – 16,8%, la hoteluri și moteluri – 15,5%.

3.6.2. TURISMUL ORGANIZAT DE AGENȚIILE DE TURISM ȘI TUROPERATORI

Agențiile de turism și turoperatorii au acordat în ianuarie-septembrie 2012 servicii turistice la 163,1 mii de turiști și excursioniști, cu 4,8% mai mult decât în perioada corespunzătoare din anul 2011.

Numărul de turiști și excursioniști după scopul vizitelor se prezintă după cum urmează:

	Ianuarie-septembrie 2012		Ianuarie-septembrie 2012 în % față de ianuarie-septembrie 2011	
	turiști și excursioniști	turiști-zile	turiști și excursioniști	turiști-zile
Total	163076	1255291	104,8	98,0
Turism receptor				
(primirea cetățenilor străini în țară) – total	9044	29354	112,3	116,8
din care, în scopuri de:				
odihnă, recreere și agrement	4781	12598	103,0	127,8
afaceri și profesionale	3767	10202	128,7	118,3
tratament	496	6554	102,9	98,4
Turism emițător (deplasarea rezidenților Republicii Moldova în străinătate) – total	128016	972434	107,3	93,5
din care, în scopuri de:				
odihnă, recreere și agrement	124996	947450	107,2	93,0
afaceri și profesionale	1127	5606	171,5	193,6
tratament	1221	13610	105,3	107,2
alte scopuri	672	5768	78,2	92,0
Turism intern (deplasarea rezidenților Republicii Moldova în interiorul țării, în scop turistic)	26016	253503	92,1	117,8

În ianuarie-septembrie 2012, comparativ cu perioada corespunzătoare din anul 2011 s-a majorat numărul de turiști și excursioniști participanți la turismul receptor și emițător, respectiv cu 12,3% și 7,3%, în același timp la turismul intern numărul acestora s-a diminuat cu 7,9%.

Din cei 9,0 mii de turiști și excursioniști străini, care au vizitat Republica Moldova în ianuarie-septembrie 2012 și au beneficiat de serviciile agențiilor de turism și turoperatorilor 52,9% au sosit în scopuri de odihnă, recreere și agrement, 41,6% - de afaceri și profesionale, 5,5% - de tratament.

Prin intermediul agențiilor de turism și turoperatorilor în ianuarie-septembrie 2012 au plecat în străinătate 128,0 mii de turiști și excursioniști, cu 7,3% mai mult comparativ cu aceeași perioadă din anul 2011. Majoritatea cetățenilor moldoveni au plecat în străinătate în scopuri de odihnă, recreere și agrement (97,6%).

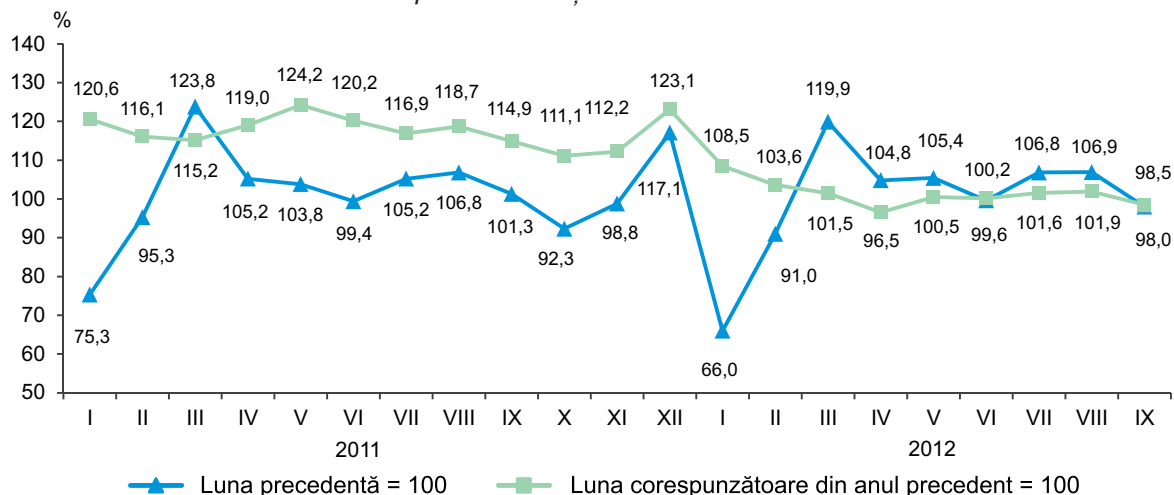
Numărul de turiști și excursionsiști străini, care au vizitat Republica Moldova și turiști și excursionsiști moldoveni, care au plecat în străinătate prin intermediul agenților de turism și turoperatorilor în ianuarie-septembrie 2012 se prezintă astfel:

	Turiști și excursionsiști străini sosiți în țară		Turiști și excursionsiști moldoveni plecați în străinătate	
	total	în % față de total	total	în % față de total
TOTAL	9044	100,0	128016	100,0
din care:				
Federația Rusă	1501	16,6	245	0,2
România	1241	13,7	8890	6,9
Germania	1000	11,1	211	0,2
Turcia	630	7,0	45240	35,3
Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord	564	6,2	65	0,1
Italia	462	5,1	717	0,6
Statele Unite ale Americii	428	4,7	107	0,1
Polonia	339	3,7	314	0,3
Bulgaria	337	3,7	48929	38,2
Ucraina	283	3,1	8994	7,0
Olanda	245	2,7	72	0,1
Austria	187	2,1	619	0,5
Suedia	159	1,8	23	0,0
Israel	146	1,6	248	0,2
Japonia	140	1,5	24	0,0
Franța	117	1,3	644	0,5
China	68	0,8	397	0,3
Spania	67	0,7	686	0,5
Republica Cehă	64	0,7	1173	0,9
Grecia	51	0,6	5505	4,3
Slovacia	51	0,6	29	0,0
Belarus	44	0,5	—	—
Egipt	4	0,1	1649	1,3
Emiratele Arabe Unite	1	0,0	754	0,6
Alte țări	915	10,1	2481	1,9

3.7. Comerț și servicii

În luna septembrie 2012 **volumul cifrei de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de comerț cu amănuntul** s-a diminuat cu 2,0% (în prețuri comparabile) față de luna precedentă și cu 1,5% comparativ cu luna septembrie 2011.

Evoluția lunară a indicilor volumului cifrei de afaceri pentru comerțul cu amănuntul

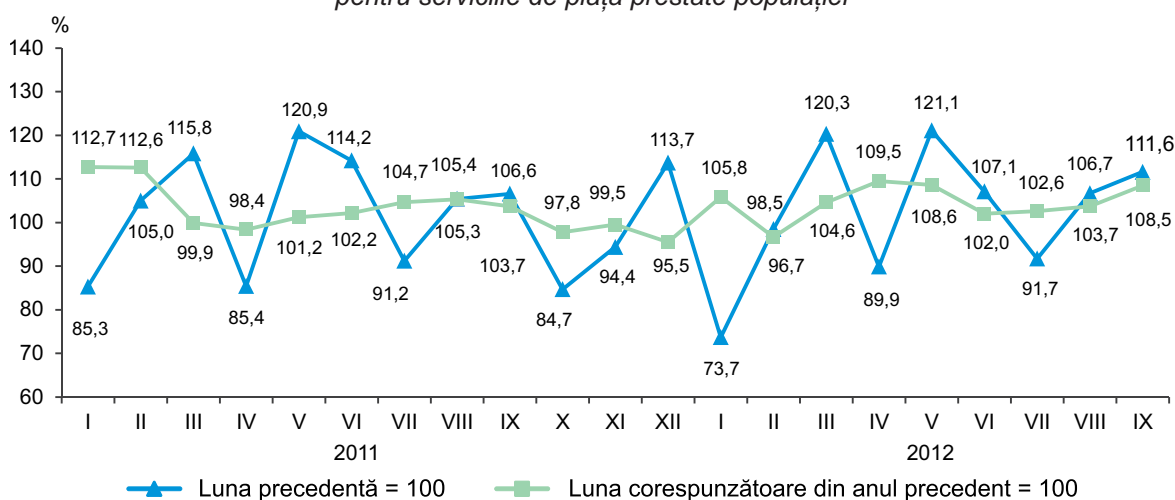
În ianuarie - septembrie 2012 **volumul cifrei de afaceri în comerțul cu amănuntul** s-a majorat cu 1,0% (în prețuri comparabile), față de perioada corespunzătoare din anul 2011.

*Indicii volumului cifrei de afaceri pentru comerțul cu amănuntul și serviciile de piață
prestate populației, conform CAEM Rev.1.1*

Activitatea economică	Septembrie 2012 în % față de:		Ianuarie-septembrie 2012 în % față de ianuarie-septembrie 2011 ¹
	august 2012 ¹	septembrie 2011 ¹	
Comerț cu amănuntul	98,0	98,5	101,0
Servicii de piață prestate populației	111,6	108,5	105,2

În luna septembrie 2012, **volumul cifrei de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de servicii de piață prestate populației** a înregistrat o creștere de 11,6% (în prețuri comparabile) față de luna precedentă și de 8,5% - comparativ cu luna septembrie 2011.

*Evoluția lunară a indicilor volumului cifrei de afaceri
pentru serviciile de piață prestate populației*

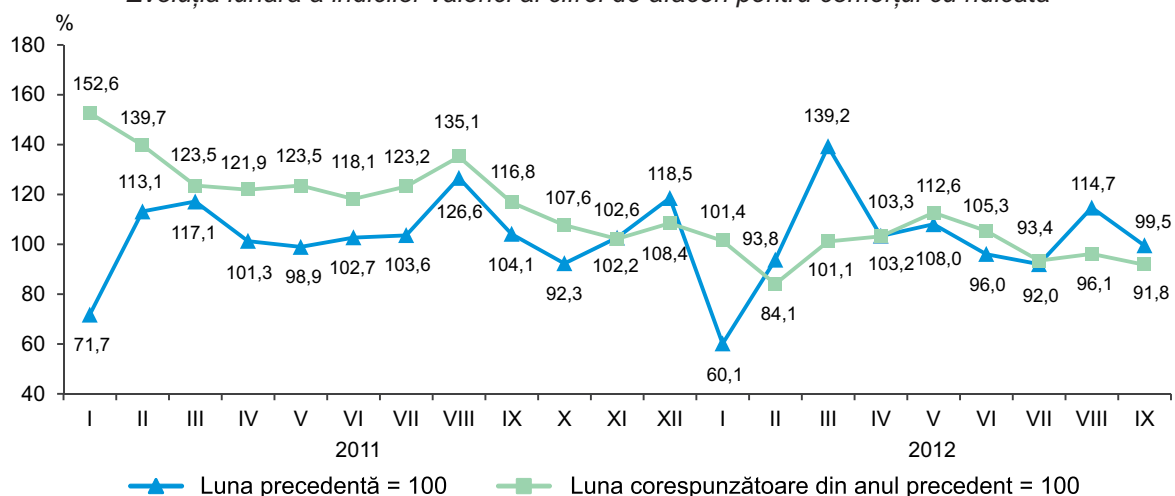
În ianuarie - septembrie 2012 **volumul cifrei de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de servicii de piață prestate populației** a crescut cu 5,2% (în prețuri comparabile), față de aceeași perioadă din anul 2011.

*Indicii valorici ai cifrei de afaceri pentru comerțul cu ridicata și serviciile de piață
prestate în special întreprinderilor, conform CAEM Rev.1.1*

Activitatea economică	Septembrie 2012 în % față de:		Ianuarie-septembrie 2012 în % față de ianuarie-septembrie 2011 ²
	august 2012 ²	septembrie 2011 ²	
Comerț cu ridicata	99,5	91,8	98,8
Servicii de piață prestate în special întreprinderilor	102,3	97,6	100,2

În luna septembrie 2012 **valoarea cifrei de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de comerț cu ridicata** s-a diminuat cu 0,5% (în prețuri curente) față de luna precedentă și cu 8,2%, comparativ cu luna septembrie 2011.

Evoluția lunară a indicilor valorici ai cifrei de afaceri pentru comerțul cu ridicata

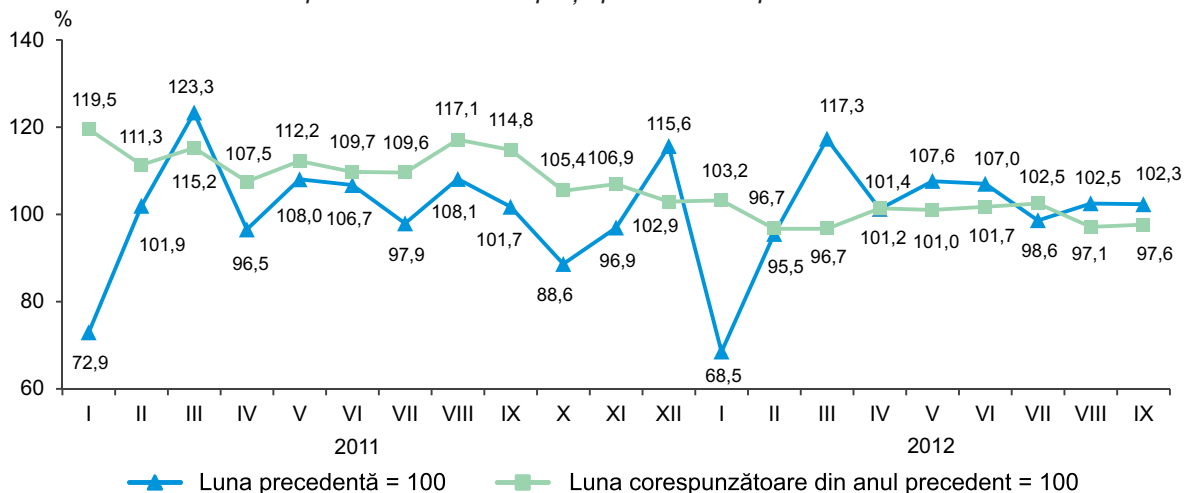
În ianuarie - septembrie 2012 **valoarea cifrei de afaceri în comerțul cu ridicata** s-a micșorat cu 1,2% (în prețuri curente), comparativ cu perioada similară din anul 2011.

¹ În prețuri comparabile

² În prețuri curente

În luna septembrie 2012 **valoarea cifrei de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de servicii de piață prestate, în special, întreprinderilor** a înregistrat o creștere de 2,3% (în prețuri curente) față de luna precedentă și o scădere de 2,4% comparativ cu luna septembrie 2011.

Evoluția lunară a indicilor valorici ai cifrei de afaceri pentru serviciile de piață prestate întreprinderilor

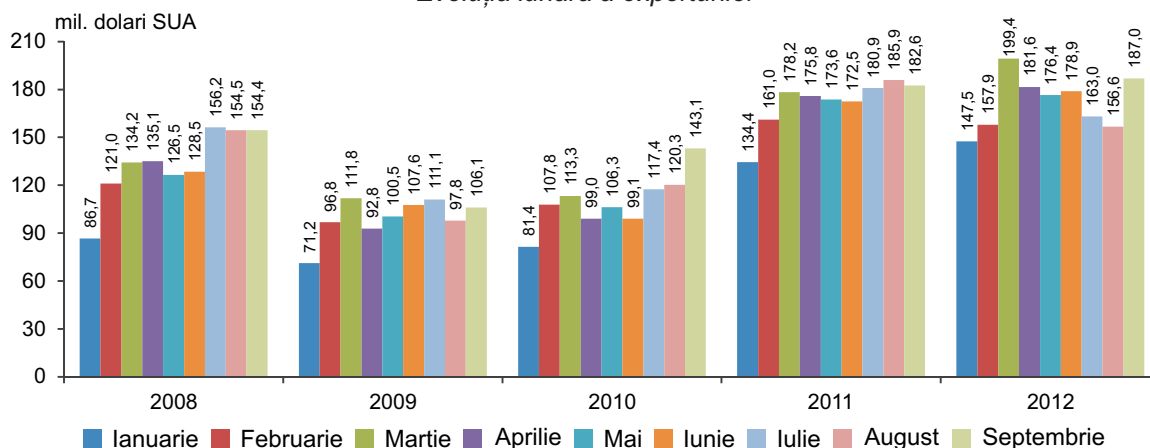

În ianuarie - septembrie 2012 **valoarea cifrei de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de servicii de piață prestate, în special, întreprinderilor** a crescut cu 0,2% (în prețuri curente), față de perioada corespunzătoare din anul 2011.

3.8. Comerț exterior

Exporturile de mărfuri realizate în luna septembrie 2012 s-au cifrat la 187,0 mil. dolari SUA, cu 19,5% mai mult față de luna precedentă și cu 2,4% - comparativ cu luna septembrie 2011.

Evoluția lunară a exporturilor

În ianuarie-septembrie 2012 **exporturile de mărfuri** au totalizat 1548,3 mil. dolari SUA, volum superior celui realizat în perioada similară din anul 2011 cu 0,2%.

Exporturile de mărfuri autohtone au constituit 954,9 mil. dolari SUA (61,7% din total exporturi), înregistrând o creștere de 17,9% față de ianuarie-septembrie 2011, care a contribuit la sporirea exporturilor cu 9,4%.

Reexporturile de mărfuri au avut o valoare de 593,4 mil. dolari SUA, care echivalează cu o cotă de 38,3% în total exporturi. Comparativ cu ianuarie-septembrie 2011 reexporturile de mărfuri s-au diminuat cu 19,2%.

	Ianuarie-septembrie 2012		Structura, %		Gradul de influență a grupe- lor de țări la creșterea (+), scăderea (-) exporturilor și importurilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de ianuarie- septembrie 2011	ianuarie-septembrie		ianuarie-septembrie	
			2011	2012	2011	2012
EXPORT – total	1548,3	100,2	100,0	100,0	56,4	0,2
din care:						
țările Uniunii Europene (UE-27)	721,1	93,6	49,8	46,6	29,8	-3,2
țările CSI	667,1	106,5	40,6	43,1	23,9	2,6
alte țări	160,1	107,9	9,6	10,3	2,7	0,8

	Ianuarie-septembrie 2012		Structura, %		Gradul de influență a grupe- lor de țări la creșterea (+), scăderea (-) exporturilor și importurilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de ianuarie- septembrie 2011	ianuarie-septembrie		ianuarie-septembrie	
			2011	2012	2011	2012
IMPORT – total	3733,6	101,1	100,0	100,0	40,1	1,1
din care:						
țările Uniunii Europene (UE-27)	1651,8	100,6	44,5	44,3	17,2	0,3
țările CSI	1169,7	98,2	32,3	31,3	13,6	-0,6
alte țări	912,1	106,2	23,2	24,4	9,3	1,4
BALANȚA COMERCIALĂ – total	-2185,3	101,7	100,0	100,0	x	x
din care:						
țările Uniunii Europene (UE-27)	-930,7	106,7	40,6	42,6	x	x
țările CSI	-502,6	88,9	26,3	23,0	x	x
alte țări	-752,0	105,8	33,1	34,4	x	x

Exporturile de mărfuri destinate **țărilor Uniunii Europene** (UE-27) au însumat 721,1 mil. dolari SUA (cu 6,4% mai puțin față de ianuarie-septembrie 2011), deținând o cotă de 46,6% în total exporturi (49,8% în ianuarie-septembrie 2011).

Țările CSI au fost prezente în **exporturile** Moldovei cu o pondere de 43,1% (în ianuarie-septembrie 2011– 40,6%), ce corespunde unei valori de 667,1 mil. dolari SUA. Exporturile de mărfuri către aceste țări s-au majorat cu 6,5%, comparativ cu ianuarie-septembrie 2011.

Primele 29 de țări-partenere în derularea exporturilor, care dețineau 96,0% din volumul total, au fost:

	Ianuarie-septembrie 2012		Pondere, %		Gradul de influență a țărilor la creșterea (+), scăderea (-) exporturilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de ianuarie- septembrie 2011	ianuarie-septembrie		ianuarie-septembrie	
			2011	2012	2011	2012
EXPORT – total	1548,3	100,2	100,0	100,0	56,4	0,2
din care:						
Federația Rusă	475,7	110,5	27,9	30,7	18,5	2,9
România	248,0	88,5	18,1	16,0	11,8	-2,1
Italia	157,4	106,0	9,6	10,2	4,6	0,6
Ucraina	85,8	84,8	6,6	5,5	4,3	-1,0
Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord	61,6	86,7	4,6	4,0	1,3	-0,6
Polonia	56,6	95,6	3,8	3,7	3,0	-0,2
Belarus	55,5	109,2	3,3	3,6	-0,3	0,3
Germania	51,7	62,6	5,3	3,3	3,5	-2,0
Turcia	41,5	75,8	3,5	2,7	0,9	-0,9
Kazahstan	36,1	123,1	1,9	2,3	1,0	0,4
Bulgaria	25,4	107,9	1,5	1,6	1,3	0,1
Ungaria	21,1	140,0	1,0	1,4	1,1	0,4
Statele Unite ale Americii	20,9	121,8	1,1	1,3	0,2	0,2
Irak	19,8	de 4,2 ori	0,3	1,3	0,0	1,0
Franța	17,3	129,8	0,9	1,1	0,3	0,3
Noua Zeelandă	15,4	de 356,7 ori	0,0	1,0	0,0	1,0
Georgia	13,8	153,2	0,6	0,9	0,0	0,3
Olanda	13,0	118,9	0,7	0,8	0,4	0,1
Republica Cehă	11,5	135,7	0,5	0,7	0,3	0,2
Lituania	8,5	61,4	0,9	0,5	0,7	-0,3
Grecia	7,6	48,2	1,0	0,5	0,6	-0,5
Austria	7,5	100,6	0,5	0,5	0,3	0,0
Belgia	6,8	99,7	0,4	0,4	0,2	0,0
Uzbekistan	6,3	142,1	0,3	0,4	0,1	0,1
Portugalia	5,6	de 94,2 ori	0,0	0,4	0,0	0,4
China	5,2	de 2,7 ori	0,1	0,3	0,1	0,2
Spania	4,2	de 7,2 ori	0,0	0,3	0,0	0,2
Elveția	4,2	137,6	0,2	0,3	-1,1	0,1
Slovacia	4,0	84,7	0,3	0,3	0,1	0,0

Analiza evoluției exporturilor pe țări în ianuarie-septembrie 2012, comparativ cu perioada similară din anul 2011 relevă, că majorarea livrărilor către Federația Rusă (+10,5%), Irak (de 4,2 ori), Noua Zeelandă (de 356,7 ori), Italia (+6,0%), Kazahstan (+23,1%), Ungaria (+40,0%), Portugalia (de 94,2 ori), Belarus (+9,2%), Franța (+29,8%), Georgia (+53,2%), Statele Unite ale Americii (+21,8%), Republica Cehă (+35,7%), China (de 2,7 ori), Spania (de 7,2 ori), Bulgaria (+7,9%), Olanda (+18,9%), Uzbekistan (+42,1%) și Elveția (+37,6%) a contribuit la creșterea pe total exporturi cu 8,8%.

Totodată, s-au diminuat exporturile către România (-11,5%), Germania (-37,4%), Ucraina (-15,2%), Turcia (-24,2%), Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord (-13,3%), Grecia (-51,8%), Lituania (-38,6%) și Polonia (-4,4%), atenuînd astfel creșterea pe total exporturi cu 7,6%.

Exporturile de mărfuri structurate conform Clasificării Standard de Comerț Internațional se prezintă astfel:

	Ianuarie-septembrie 2012		Structura, %		Gradul de influență a grupelor de mărfuri la creșterea (+), scăderea (-) exporturilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de ianuarie-septembrie 2011	ianuarie-septembrie		ianuarie-septembrie	
			2011	2012	2011	2012
EXPORT – total	1548,3	100,2	100,0	100,0	56,4	0,2
din care:						
Produse alimentare și animale vii	282,0	102,4	17,8	18,2	6,6	0,4
Animale vii	6,1	108,6	0,4	0,4	0,0	0,0
Carne și preparate din carne	15,5	133,0	0,7	1,0	0,7	0,3
Produse lactate și ouă de păsări	8,0	92,3	0,6	0,5	0,3	0,0
Cereale și preparate pe bază de cereale	34,1	49,3	4,5	2,2	1,9	-2,3
Legume și fructe	179,5	113,4	10,2	11,6	3,6	1,4
Zahăr, preparate pe bază de zahăr; miere	20,1	de 3,3 ori	0,4	1,3	-0,4	0,9
Cafea, ceai, cacao, condimente și înlocuitori ai acestora	2,3	119,5	0,1	0,1	0,0	0,0
Hrană destinată animalelor (exclusiv cereale nemăcinate)	13,9	117,4	0,8	0,9	0,4	0,1
Produse și preparate alimentare diverse	2,4	104,9	0,1	0,2	0,1	0,0
Băuturi și tutun	169,0	123,5	8,9	10,9	-0,4	2,1
Băuturi (alcoolice și nealcoolice)	141,9	123,2	7,5	9,2	-0,2	1,7
Tutun brut și prelucrat	27,1	125,2	1,4	1,7	-0,2	0,4
Materiale brute necomestibile, exclusiv combustibili	122,6	56,6	14,0	7,9	13,0	-6,1
Piei crude, piei tăbăcite și blănuri brute	3,5	88,0	0,3	0,2	0,1	0,0
Semințe și fructe oleaginoase	70,4	55,6	8,2	4,5	7,4	-3,7
Cauciuc brut (inclusiv cauciuc sintetic și regenerat)	4,7	117,0	0,3	0,3	0,3	0,0
Lemn și plută	0,8	90,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Pastă de hîrtie și deșeuri de hîrtie	1,1	75,2	0,1	0,1	0,0	0,0
Fibre textile (cu excepția lînii în fuior și a lînii pieptănate) și deșeurile lor (neprelucrate în fire sau țesături)	1,0	33,0	0,2	0,1	0,3	-0,1
Îngrășăminte naturale și minerale naturale (exclusiv cărbune, petrol și pietre prețioase)	15,2	141,0	0,7	1,0	0,3	0,3
Minereuri metalifere și deșeuri de metale	23,3	36,3	4,1	1,5	4,6	-2,6
Alte materii brute de origine animală sau vegetală	2,6	154,2	0,1	0,2	0,0	0,0
Combustibili minerali, lubrifianți și materiale derivate	9,3	52,5	1,2	0,6	1,3	-0,5
Petrol, produse petroliere și produse înrudite	5,8	33,6	1,1	0,4	1,4	-0,7
Gaz și produse industriale obținute din gaz	3,5	de 6,6 ori	0,1	0,2	-0,1	0,2
Uleiuri, grăsimi și ceruri de origine animală sau vegetală	63,0	139,7	2,9	4,1	2,1	1,1
Grăsimi și uleiuri vegetale fixate, brute, rafinate sau fracționate	62,9	139,7	2,9	4,1	2,1	1,1

	Ianuarie-septembrie 2012		Structura, %		Gradul de influență a grupelor de mărfuri la creșterea (+), scăderea (-) exporturilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de ianuarie-septembrie 2011	ianuarie-septembrie		ianuarie-septembrie	
			2011	2012	2011	2012
Produse chimice și produse derivate nespecificate în altă parte	104,7	127,1	5,3	6,8	2,7	1,4
Produse chimice organice	1,2	53,7	0,1	0,1	0,1	-0,1
Produse tanante sau colorante	1,3	97,6	0,1	0,1	0,1	0,0
Produse medicinale și farmaceutice	59,3	117,9	3,3	3,8	0,9	0,6
Uleiuri esențiale, rezinoide și substanțe parfumate, preparate pentru toaletă, produse pentru înfrumusețare	33,2	175,4	1,2	2,2	1,1	0,9
Materiale plastice sub forme primare	3,6	88,1	0,3	0,2	0,3	0,0
Materiale plastice prelucrate	5,0	109,8	0,3	0,3	0,2	0,0
Alte materiale și produse chimice	1,0	117,1	0,0	0,1	0,0	0,0
Mărfuri manufacturate, clasificate mai ales după materia primă	162,8	106,2	9,9	10,5	7,3	0,6
Piele, altă piele și blană prelucrate	2,2	103,4	0,1	0,1	0,1	0,0
Cauciuc prelucrat	15,2	103,2	0,9	1,0	1,0	0,0
Articole din lemn (exclusiv mobilă)	8,7	131,3	0,4	0,6	0,4	0,1
Hârtie, carton și articole din pastă de celuloză, din hârtie sau din carton	10,5	71,4	1,0	0,7	1,0	-0,3
Fire, țesături, articole textile necuprinse în altă parte și produse conexe	68,4	133,2	3,3	4,4	2,6	1,1
Articole din minerale nemetalice	28,6	82,0	2,3	1,8	1,0	-0,4
Fier și oțel	7,3	107,5	0,4	0,5	0,5	0,0
Metale neferoase	1,5	169,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Articole prelucrate din metal	20,4	96,5	1,4	1,3	0,6	0,0
Mașini și echipamente pentru transport	261,8	104,7	16,2	16,9	12,2	0,8
Mașini generatoare de putere și echipamentele lor	7,5	78,0	0,6	0,5	0,5	-0,1
Mașini și aparate specializate pentru industriile specifice	17,1	72,3	1,5	1,1	1,3	-0,4
Mașini și aparate pentru prelucrarea metalelor	3,0	64,9	0,3	0,2	0,3	-0,1
Mașini și aparate industriale cu aplicații generale; părți și piese detașate ale acestor mașini	37,0	78,2	3,1	2,4	2,9	-0,7
Mașini și aparate de birou sau pentru prelucrarea automată a datelor	0,7	119,5	0,1	0,0	0,0	0,0
Aparate și echipamente de telecomunicații și pentru înregistrarea și reproducerea sunetului și imaginii	3,8	48,8	0,5	0,2	0,5	-0,3
Mașini și aparate electrice și părți ale acestora (inclusiv echivalente neelectrice ale mașinilor și aparatelor de uz casnic)	140,2	116,7	7,8	9,1	4,5	1,3
Vehicule rutiere (inclusiv vehicule cu pernă de aer)	35,8	120,1	1,9	2,3	1,9	0,4
Alte echipamente de transport	16,7	de 2,5 ori	0,4	1,1	0,3	0,7
Articole manufacturate diverse	371,3	101,2	23,8	24,0	11,6	0,3
Construcții prefabricate; alte instalații și accesorii pentru instalații sanitare, de încălzire și de iluminat	6,3	120,5	0,3	0,4	0,4	0,1
Mobilă și părțile ei	67,6	116,9	3,8	4,4	3,6	0,6
Articole de voiaj; sacoșe și similare	13,5	98,5	0,9	0,9	0,3	0,0
Îmbrăcăminte și accesorii	194,4	93,0	13,5	12,5	4,1	-1,0
Încălțăminte	33,5	87,6	2,5	2,2	1,6	-0,3
Instrumente și aparate profesionale, științifice și de control	24,1	193,4	0,8	1,6	0,5	0,8
Aparate fotografice, echipamente și furnituri de optică; ceasuri și orologii	0,3	60,6	0,0	0,0	0,0	0,0
Alte articole diverse	31,6	105,7	2,0	2,0	1,1	0,1

Structura exporturilor de mărfuri, conform Clasificării Standard de Comerț Internațional, indică o continuă creștere a activităților tradiționale pentru economia țării noastre.

Exporturile de articole manufacturate diverse s-au situat pe primul loc, cu o pondere de 24,0% în total exporturi. În cadrul acestei secțiuni de mărfuri ponderi însemnate au deținut exporturile de îmbrăcăminte și accesorii (52,4% din total secțiune și 12,5% din total exporturi), mobilă și părțile ei (18,2% din total secțiune și 4,4% din total exporturi), încălțăminte (9,0% din total secțiune și 2,2% din total exporturi), instrumente și aparate profesionale, științifice și de control (6,5% din total secțiune și 1,6% din total exporturi), articole de voiaj; sacoșe și similare (3,6% din total secțiune și 0,9% din total exporturi).

Exporturile de produse alimentare și animale vii s-au clasat pe locul doi, reprezentând 18,2% în totalul valoric al exporturilor. În cadrul acestei secțiuni de mărfuri ponderi importante au avut exporturile de legume și fructe (63,7% din total secțiune și 11,6% din total exporturi), cereale și preparate pe bază de cereale (12,1% din total secțiune și 2,2% din total exporturi), zahăr, preparate pe bază de zahăr; miere (7,1% din total secțiune și 1,3% din total exporturi), carne și preparate din carne (5,5% din total secțiune și 1,0% din total exporturi), hrană destinată animalelor (4,9% din total secțiune și 0,9% din total exporturi), produse lactate și ouă de păsări (2,8% din total secțiune și 0,5% din total exporturi), animale vii (2,2% din total secțiune și 0,4% din total exporturi).

Exporturile de mașini și echipamente pentru transport s-au situat pe locul trei, deținând o cotă de 16,9% în total exporturi. În cadrul acestei secțiuni de mărfuri ponderi însemnate au avut exporturile de mașini și aparate electrice (53,6% din total secțiune și 9,1% din total exporturi), mașini și aparate industriale cu aplicații generale (14,1% din total secțiune și 2,4% din total exporturi), vehicule rutiere (13,7% din total secțiune și 2,3% din total exporturi), mașini și aparate specializate pentru industriile specifice (6,5% din total secțiune și 1,1% din total exporturi), mașini generatoare de putere și echipamentele lor (2,9% din total secțiune și 0,5% din total exporturi), aparate și echipamente de telecomunicații și pentru înregistrarea și reproducerea sunetului și imaginii (1,5% din total secțiune și 0,2% din total exporturi), mașini și aparate pentru prelucrarea metalelor (1,1% din total secțiune și 0,2% din total exporturi).

Exporturile de băuturi și tutun s-au clasat pe locul patru, cu o pondere de 10,9% în total exporturi. În cadrul acestei secțiuni de mărfuri preponderente rămân a fi exporturile de băuturi alcoolice și nealcoolice (84,0% din total secțiune și 9,2% din total exporturi), tutun brut și prelucrat (16,0% din total secțiune și 1,7% din total exporturi).

Exporturile de mărfuri manufacturate, clasificate mai ales după materia primă s-au situat pe locul cinci, reprezentând 10,5% în total exporturi. În cadrul acestei secțiuni de mărfuri ponderi importante au avut exporturile de fire, țesături și articole textile (42,0% din total secțiune și 4,4% din total exporturi), articole din minerale nemetalice (17,5% din total secțiune și 1,8% din total exporturi), articole prelucrate din metal (12,6% din total secțiune și 1,3% din total exporturi), cauciuc prelucrat (9,4% din total secțiune și 1,0% din total exporturi), hârtie, carton și articole din pastă de celuloză, din hârtie sau din carton (6,5% din total secțiune și 0,7% din total exporturi), articole din lemn, exclusiv mobilă (5,3% din total secțiune și 0,6% din total exporturi), fier și oțel (4,5% din total secțiune și 0,5% din total exporturi).

Exporturile de materiale brute necomestibile, exclusiv combustibili, s-au clasat pe locul șase deținând o cotă de 7,9% în total exporturi. În cadrul acestei secțiuni de mărfuri ponderi semnificative au deținut exporturile de semințe și fructe oleaginoase (57,4% din total secțiune și 4,5% din total exporturi), minereuri metalifere și deșeuri din metale (19,0% din total secțiune și 1,5% din total exporturi), îngrășăminte naturale și minerale naturale (12,4% din total secțiune și 1,0% din total exporturi), cauciuc brut (3,8% din total secțiune și 0,3% din total exporturi), piei crude, piei tăbăcite și blănuri brute (2,9% din total secțiune și 0,2% din total exporturi).

Exporturile de produse chimice și produse derivate s-au situat pe locul șapte, reprezentând 6,8% în total exporturi. În cadrul acestei secțiuni de mărfuri ponderi însemnate au avut exporturile de produse medicinale și farmaceutice (56,6% din total secțiune și 3,8% din total exporturi), uleiuri esențiale, rezinoide și substanțe parfumate, preparate pentru toaletă, produse pentru înfrumusețare (31,7% din total secțiune și 2,2% din total exporturi), materiale plastice prelucrate (4,8% din total secțiune și 0,3% din total exporturi). Cea mai mare parte din produsele medicinale și farmaceutice exportate au constituit reexporturile (82,7%).

În continuare urmează secțiunea „Uleiuri, grăsimi și ceruri de origine animală sau vegetală”, cu o pondere de 4,1% în total exporturi.

În ianuarie-septembrie 2012, comparativ cu aceeași perioadă din anul 2011, s-au marcat creșteri substanțiale la exporturile de băuturi alcoolice și nealcoolice (+23,2%), legume și fructe (+13,4%), mașini și aparate electrice (+16,7%), fire, țesături și articole textile (+33,2%), grăsimi și uleiuri vegetale fixate, brute, rafinate sau fracționate (+39,7%), uleiuri esențiale, rezinoide și substanțe parfumate, preparate pentru toaletă, produse pentru înfrumusețare (+75,4%), zahăr, preparate pe bază de zahăr; miere (de 3,3 ori), instrumente și aparate profesionale, științifice și de control (+93,4%), mobilă și părțile ei (+16,9%), produse medicinale și farmaceutice (+17,9%), vehicule rutiere (+20,1%), tutun brut și prelucrat (+25,2%), carne și preparate din carne (+33,0%), îngrășăminte naturale și minerale naturale (+41,0%), gaz și produse industriale obținute din gaz (de 6,6 ori), hrană destinată animalelor (+17,4%), articole din lemn, exclusiv mobilă (+31,3%), construcții prefabricate; alte instalații și accesorii pentru instalații sanitare, de încălzire și de iluminat (+20,5%), metale neferoase (+69,1%), care au favorizat creșterea pe total exporturi cu 12,4%.

Totodată, s-au micșorat exporturile de semințe și fructe oleaginoase (-44,4%), minereuri metalifere și deșeuri de metale (-63,7%), cereale și preparate pe bază de cereale (-50,7%), îmbrăcăminte și accesorii (-7,0%), mașini și aparate industriale cu aplicații generale (-21,8%), petrol, produse petroliere și produse înrudite (-66,4%), articole din minerale nemetalice (-18,0%), mașini și aparate specializate pentru industriile specifice (-27,7%), încălțăminte (-12,4%), hârtie, carton și articole din pastă de celuloză, din hârtie sau din

carton (-28,6%), aparate și echipamente de telecomunicații și pentru înregistrarea și reproducerea sunetului și imaginii (-51,2%), mașini generatoare de putere și echipamentele lor (-22,0%), mașini și aparate pentru prelucrarea metalelor (-35,1%), produse chimice organice (-46,3%), fibre textile și deșeurile lor (-67,0%), atenuând astfel creșterea pe total exporturi cu 13,1%.

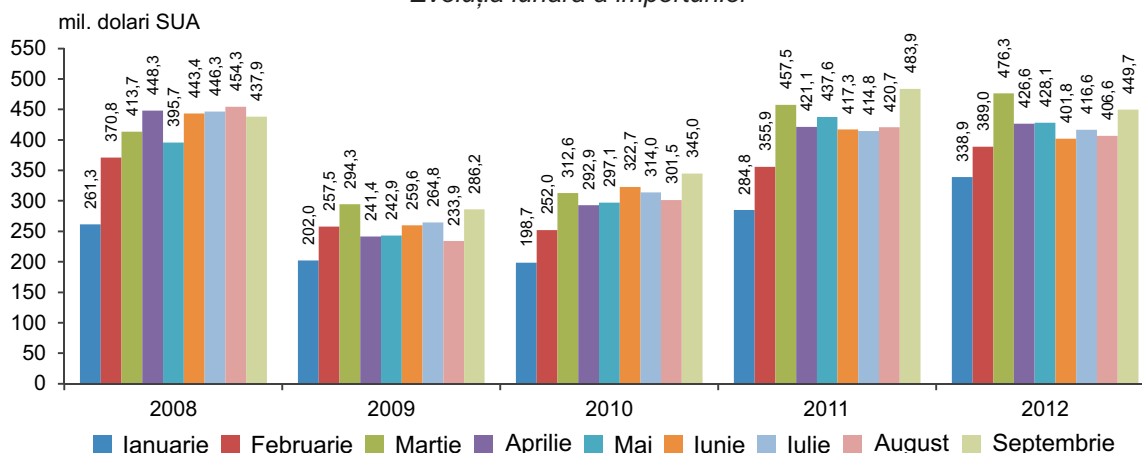
Importurile de mărfuri realizate în luna septembrie 2012 au însumat 449,7 mil. dolari SUA, cu 10,6% mai mult față de luna anterioară și cu 7,1% mai puțin comparativ cu luna septembrie 2011.

În ianuarie-septembrie 2012 **importurile** au totalizat 3733,6 mil. dolari SUA, volum superior celui realizat în perioada corespunzătoare din anul 2011 cu 1,1%.

Importurile din **țările Uniunii Europene** (UE-27) s-au cifrat la 1651,8 mil. dolari SUA (cu 0,6% mai mult decât în ianuarie-septembrie 2011), deținând o pondere de 44,3% în total importuri (44,5% în ianuarie-septembrie 2011).

Importurile de mărfuri provenite din **țările CSI** au avut o valoare de 1169,7 mil. dolari SUA (cu 1,8% mai puțin decât în ianuarie-septembrie 2011), care echivalează cu o cotă de 31,3% în total importuri (32,3% în ianuarie-septembrie 2011).

Evoluția lunară a importurilor

Primele 35 de țări-partenere în derularea importurilor, care dețineau 96,3% din volumul total, au fost:

	Ianuarie-septembrie 2012		Ponderea, %		Gradul de influență a țărilor la creșterea (+), scăderea (-) importurilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de ianuarie-septembrie 2011	ianuarie-septembrie		ianuarie-septembrie	
			2011	2012	2011	2012
IMPORT – total	3733,6	101,1	100,0	100,0	40,1	1,1
din care:						
Federația Rusă	566,4	105,0	14,6	15,2	6,3	0,7
România	445,2	106,6	11,3	11,9	5,7	0,7
Ucraina	434,7	92,0	12,8	11,6	3,7	-1,0
China	288,6	102,2	7,6	7,7	2,7	0,2
Turcia	281,7	108,2	7,0	7,5	4,6	0,6
Germania	276,6	94,2	8,0	7,4	3,4	-0,5
Italia	234,6	94,7	6,7	6,3	2,3	-0,4
Belarus	139,5	101,3	3,7	3,7	2,4	0,0
Polonia	107,4	115,6	2,5	2,9	0,7	0,4
Austria	83,3	131,3	1,7	2,2	0,7	0,5
Ungaria	65,9	88,7	2,0	1,8	1,1	-0,2
Franța	63,5	98,5	1,7	1,7	0,6	0,0
Statele Unite ale Americii	62,9	113,9	1,5	1,7	0,3	0,2
Bulgaria	54,7	118,2	1,3	1,5	0,5	0,2
Republica Cehă	47,1	113,1	1,1	1,3	0,5	0,1
Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord	45,3	94,4	1,3	1,2	0,4	-0,1
Grecia	40,3	68,0	1,6	1,1	-0,4	-0,5
Olanda	33,5	97,3	0,9	0,9	0,2	0,0
Israel	32,1	de 2,5 ori	0,4	0,9	0,2	0,5
Spania	30,7	106,2	0,8	0,8	0,4	0,0
Belgia	26,3	94,0	0,8	0,7	0,2	0,0
Coreea de Sud	24,5	108,3	0,6	0,7	0,3	0,1

	Ianuarie-septembrie 2012		Ponderea, %		Gradul de influență a țărilor la creșterea (+), scăderea (-) importurilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de ianuarie-septembrie 2011	ianuarie-septembrie		ianuarie-septembrie	
			2011	2012	2011	2012
Elveția	24,4	87,0	0,8	0,7	0,5	-0,1
India	23,3	91,4	0,7	0,6	0,3	-0,1
Japonia	21,9	78,6	0,8	0,6	0,2	-0,2
Kazahstan	18,4	86,3	0,6	0,5	0,4	-0,1
Suedia	17,8	91,3	0,5	0,5	0,2	0,0
Slovacia	17,0	114,5	0,4	0,5	0,2	0,1
Brazilia	13,8	135,9	0,3	0,4	-1,3	0,1
Vietnam	13,0	95,8	0,4	0,3	0,1	0,0
Taiwan, provincie a Chinei	12,5	95,7	0,4	0,3	0,2	0,0
Lituania	12,0	86,8	0,4	0,3	0,0	0,0
Slovenia	11,9	78,1	0,4	0,3	0,2	-0,1
Danemarca	10,2	124,2	0,2	0,3	0,0	0,1
Finlanda	9,4	81,5	0,3	0,3	0,1	-0,1

Analiza evoluției importurilor pe țări în ianuarie-septembrie 2012, comparativ cu perioada similară din anul 2011 relevă, că majorarea livrărilor din Federația Rusă (+5,0%), România (+6,6%), Turcia (+8,2%), Austria (+31,3%), Israel (de 2,5 ori), Polonia (+15,6%), China (+2,2%), Statele Unite ale Americii (+13,9%), Bulgaria (+18,2%), Republica Cehă (+13,1%), Coreea de Sud (+8,3%), Slovacia (+14,5%), Brazilia (+35,9%), Danemarca (+24,2%) a contribuit la creșterea pe total importuri cu 4,5%.

Totodată, s-au diminuat importurile din Ucraina (-8,0%), Germania (-5,8%), Grecia (-32,0%), Italia (-5,3%), Ungaria (-11,3%), Japonia (-21,4%), Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord (-5,6%), Elveția (-13,0%), India (-8,6%), Kazahstan (-13,7%), Slovenia (-21,9%) și Finlanda (-18,5%), atenuând astfel creșterea pe total importuri cu 3,4%.

Importurile de mărfuri structurate conform Clasificării Standard de Comerț Internațional se prezintă astfel:

	Ianuarie-septembrie 2012		Structura, %		Gradul de influență a grupelor de mărfuri la creșterea (+), scăderea (-) importurilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de ianuarie-septembrie 2011	ianuarie-septembrie		ianuarie-septembrie	
			2011	2012	2011	2012
IMPORT – total	3733,6	101,1	100,0	100,0	40,1	1,1
din care:						
Produse alimentare și animale vii	379,5	108,0	9,5	10,2	2,7	0,8
Animale vii	6,1	153,3	0,1	0,2	0,0	0,1
Carne și preparate din carne	32,3	140,9	0,6	0,9	0,2	0,3
Produse lactate și ouă de păsări	27,7	118,3	0,6	0,7	0,2	0,1
Pește, crustacee, moluște	34,1	111,1	0,8	0,9	0,2	0,1
Cereale și preparate pe bază de cereale	63,6	116,1	1,5	1,7	0,6	0,2
Legume și fructe	92,2	92,6	2,7	2,5	0,6	-0,2
Zahăr, preparate pe bază de zahăr; miere	20,7	148,8	0,4	0,5	0,1	0,2
Cafea, ceai, cacao, condimente și înlocuitori ai acestora	35,7	98,4	1,0	1,0	0,3	0,0
Hrană destinată animalelor (exclusiv cereale nemăcinatate)	14,9	106,3	0,4	0,4	0,1	0,0
Produse și preparate alimentare diverse	52,2	100,9	1,4	1,4	0,4	0,0
Băuturi și tutun	101,7	104,6	2,6	2,7	0,1	0,1
Băuturi (alcoolice și nealcoolice)	46,5	128,2	1,0	1,2	0,2	0,3
Tutun brut și prelucrat	55,2	90,5	1,6	1,5	-0,1	-0,2
Materiale brute necomestibile, exclusiv combustibili	82,3	97,3	2,3	2,2	0,8	-0,1
Semințe și fructe oleaginoase	13,5	119,3	0,3	0,4	-0,3	0,0
Cauciuc brut (inclusiv cauciuc sintetic și regenerat)	5,3	103,4	0,1	0,1	0,1	0,0

	Ianuarie-septembrie 2012		Structura, %		Gradul de influență a grupelor de mărfuri la creșterea (+), scăderea (-) importurilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de ianuarie- septembrie 2011	ianuarie-septembrie		ianuarie-septembrie	
			2011	2012	2011	2012
Lemn și plută	19,3	95,6	0,6	0,5	0,2	0,0
Fibre textile (cu excepția lînii în fuior și a lînii pieptănate) și deșeurile lor (neprelucrate în fire sau țesături)	11,1	96,1	0,3	0,3	0,2	0,0
Îngrășăminte naturale și minerale naturale (exclusiv cărbune, petrol și pietre prețioase)	11,6	148,5	0,2	0,3	0,1	0,1
Minereuri metalifere și deșeuri de metale	1,7	14,3	0,3	0,1	0,3	-0,3
Alte materii brute de origine animală sau vegetală	19,6	116,2	0,5	0,5	0,2	0,1
Combustibili minerali, lubrifianți și materiale derivate	855,7	107,4	21,6	22,9	10,3	1,6
Cărbune, cocs și brichete	17,4	87,8	0,5	0,5	0,3	-0,1
Petrol, produse petroliere și produse înrudite	463,0	100,0	12,5	12,4	6,4	0,0
Gaz și produse industriale obținute din gaz	332,7	116,4	7,8	8,9	2,6	1,3
Energie electrică	42,6	152,1	0,8	1,1	1,0	0,4
Uleiuri, grăsimi și ceruri de origine animală sau vegetală	11,3	158,6	0,2	0,3	0,0	0,1
Uleiuri și grăsimi de origine animală	1,2	146,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Grăsimi și uleiuri vegetale fixate, brute, rafinate sau fracționate	8,3	186,9	0,1	0,2	0,0	0,1
Alte uleiuri și grăsimi animale sau vegetale prelucrate; ceară de origine animală sau vegetală, amestecuri sau preparate necomestibile din uleiuri animale sau vegetale	1,8	96,9	0,1	0,1	0,0	0,0
Produse chimice și produse derivate nespecificate în altă parte	517,6	106,0	13,2	13,9	4,5	0,8
Produse chimice organice	11,1	101,5	0,3	0,3	0,2	0,0
Produse chimice anorganice	8,2	72,2	0,3	0,2	0,1	-0,1
Produse tanante și colorante	24,3	99,6	0,7	0,7	0,2	0,0
Produse medicinale și farmaceutice	158,6	109,5	3,9	4,2	0,8	0,4
Uleiuri esențiale, rezinoide și substanțe parfumate, preparate pentru toaletă, produse pentru înfrumusețare	98,6	121,9	2,2	2,6	0,7	0,5
Îngrășăminte minerale sau chimice	33,1	99,0	0,9	0,9	0,8	0,0
Materiale plastice sub forme primare	43,1	95,5	1,2	1,2	0,5	-0,1
Materiale plastice prelucrate	65,9	103,0	1,7	1,8	0,4	0,1
Alte materiale și produse chimice	74,7	101,8	2,0	2,0	0,8	0,0
Mărfuri manufacturate, clasificate mai ales după materia primă	692,8	97,9	19,2	18,5	7,6	-0,4
Piele, altă piele și blană prelucrate	16,8	80,0	0,6	0,4	0,2	-0,1
Cauciuc prelucrat	54,4	96,9	1,5	1,5	0,8	0,0
Articole din lemn (exclusiv mobilă)	47,3	109,4	1,2	1,3	0,4	0,1
Hîrtie, carton și articole din pastă de celuloză, din hîrtie sau din carton	70,4	88,1	2,2	1,9	0,9	-0,3
Fire, țesături, articole textile necuprinse în altă parte și produse conexe	207,5	104,3	5,4	5,5	2,3	0,2
Articole din minerale nemetalice	93,4	99,6	2,5	2,5	0,8	0,0
Fier și oțel	90,6	93,0	2,6	2,4	1,1	-0,2
Metale neferoase	15,7	93,1	0,5	0,4	0,2	0,0
Articole prelucrate din metal	96,7	96,1	2,7	2,6	0,9	-0,1

	Ianuarie-septembrie 2012		Structura, %		Gradul de influență a grupelor de mărfuri la creșterea (+), scăderea (-) importurilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de ianuarie-septembrie 2011	ianuarie-septembrie		ianuarie-septembrie	
			2011	2012	2011	2012
Mașini și echipamente pentru transport	761,5	91,6	22,5	20,4	10,9	-1,9
Mașini generatoare de putere și echipamentele lor	15,0	79,4	0,5	0,4	0,4	-0,1
Mașini și aparate specializate pentru industriile specifice	106,9	80,8	3,6	2,9	2,4	-0,7
Mașini și aparate pentru prelucrarea metalelor	5,7	74,5	0,2	0,2	0,2	-0,1
Mașini și aparate industriale cu aplicații generale; părți și piese detașate ale acestor mașini	116,6	92,8	3,4	3,1	1,8	-0,2
Mașini și aparate de birou sau pentru prelucrarea automată a datelor	26,1	116,2	0,6	0,7	0,0	0,1
Aparate și echipamente de telecomunicații și pentru înregistrarea și reproducerea sunetului și imaginii	72,9	79,2	2,5	1,9	0,9	-0,5
Mașini și aparate electrice și părți ale acestora (inclusiv echivalente neelectrice ale mașinilor și aparatelor de uz casnic)	227,1	98,9	6,2	6,1	3,3	-0,1
Vehicule rutiere (inclusiv vehicule cu pernă de aer)	179,9	90,8	5,4	4,8	3,1	-0,5
Alte echipamente de transport	11,3	de 2,6 ori	0,1	0,3	-1,2	0,2
Articole manufacturate diverse	331,0	100,7	8,9	8,9	3,2	0,1
Construcții prefabricate; alte instalații și accesorii pentru instalații sanitare, de încălzire și de iluminat	29,7	110,1	0,7	0,8	0,2	0,1
Mobilă și părțile ei	49,5	105,9	1,3	1,3	0,5	0,1
Articole de voiaj; sacoșe și similare	3,3	97,5	0,1	0,1	0,0	0,0
Îmbrăcăminte și accesorii	67,3	103,7	1,7	1,8	0,3	0,0
Încălțăminte	25,0	94,8	0,7	0,7	0,4	0,0
Instrumente și aparate, profesionale, științifice și de control	34,2	102,9	0,9	0,9	0,3	0,0
Aparate fotografice, echipamente și furnituri de optică; ceasuri și orologii	5,5	90,9	0,2	0,2	0,1	0,0
Alte articole diverse	116,5	96,3	3,3	3,1	1,4	-0,1

Structura importurilor de mărfuri, conform Clasificării Standard de Comerț Internațional, indică dominarea în continuare a produselor necesare pentru funcționarea economiei, precum și celor destinate consumului populației.

Importurile de combustibili minerali, lubrifianți și materiale derivate au deținut 22,9% în total importuri. În cadrul acestei secțiuni de mărfuri petrolul și produsele petroliere reprezintă 54,1% din total secțiune și 12,4% din total importuri, gazul și produsele industriale obținute din gaz – 38,9% din total secțiune și 8,9% din total importuri, energia electrică – 5,0% din total secțiune și 1,1% din total importuri, cărbunele, cocsul și brichetele – 2,0% din total secțiune și 0,5% din total importuri.

Importurile de mașini și echipamente pentru transport au avut o cotă de 20,4% în total importuri. În cadrul acestei secțiuni de mărfuri ponderi importante au deținut mașinile și aparatele electrice (29,8% din total secțiune și 6,1% din total importuri), vehiculele rutiere (23,6% din total secțiune și 4,8% din total importuri), mașinile și aparatele industriale cu aplicații generale (15,3% din total secțiune și 3,1% din total importuri), mașinile și aparatele specializate pentru industriile specifice (14,0% din total secțiune și 2,9% din total importuri), aparatele și echipamentele de telecomunicații și pentru înregistrarea și reproducerea sunetului și imaginii (9,6% din total secțiune și 1,9% din total importuri), mașinile și aparatele de birou sau pentru prelucrarea automată a datelor (3,4% din total secțiune și 0,7% din total importuri), mașinile generatoare de putere și echipamentele lor (2,0% din total secțiune și 0,4% din total importuri).

Importurile de mărfuri manufacturate, clasificate mai ales după materia primă au deținut o pondere de 18,5% în total importuri, preponderente fiind firele, țesăturile și articolele textile (30,0% din total secțiune și 5,5% din total importuri), articolele prelucrate din metal (14,0% din total secțiune și 2,6% din total importuri), articolele din minerale nemetalice (13,5% din total secțiune și 2,5% din total importuri), fierul și oțelul (13,1% din total secțiune și 2,4% din total importuri), hîrtia, cartonul și articolele din pastă de celuloză, din hîrtie sau

din carton (10,2% din total secțiune și 1,9% din total importuri), cauciucul prelucrat (7,9% din total secțiune și 1,5% din total importuri), articolele din lemn, exclusiv mobilă (6,8% din total secțiune și 1,3% din total importuri), pielea și blănurile prelucrate (2,4% din total secțiune și 0,4% din total importuri), metalele neferoase (2,3% din total secțiune și 0,4% din total importuri).

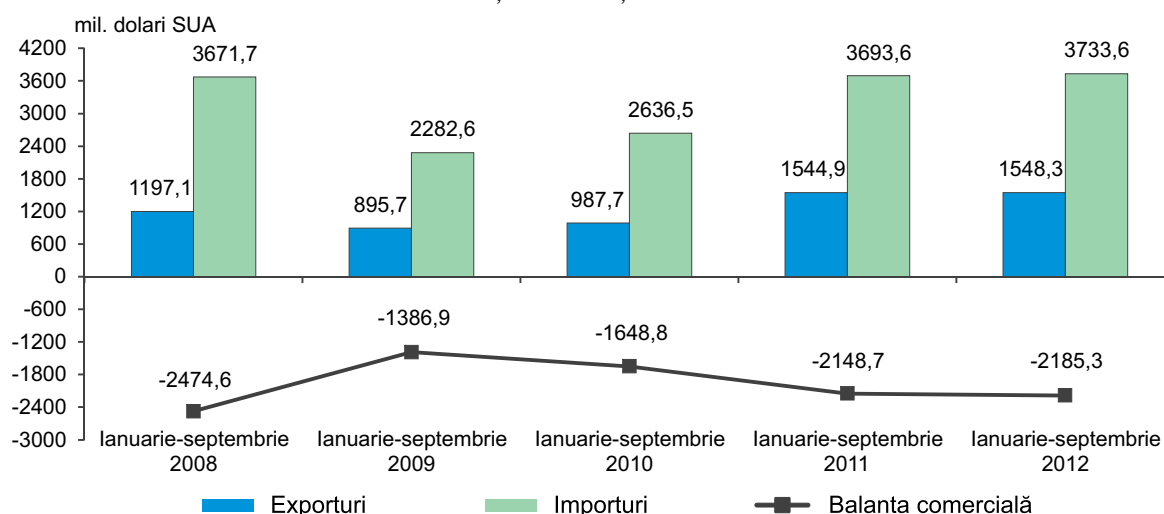
Importurile de produse chimice și produse derivate au reprezentat 13,9% în total importuri. În cadrul acestei secțiuni de mărfuri ponderi însemnate le-au revenit produselor medicinale și farmaceutice (30,6% din total secțiune și 4,2% din total importuri), uleiurilor esențiale, rezinoidelor și substanțelor parfumate, preparatelor pentru toaletă, produselor pentru înfrumusețare (19,1% din total secțiune și 2,6% din total importuri), materialelor plastice prelucrate (12,7% din total secțiune și 1,8% din total importuri), materialelor plastice sub forme primare (8,3% din total secțiune și 1,2% din total importuri), îngrășămintelor minerale sau chimice (6,4% din total secțiune și 0,9% din total importuri), produselor tanante sau colorante (4,7% din total secțiune și 0,7% din total importuri).

Importurile de produse alimentare și animale vii au înregistrat o pondere de 10,2% în total importuri. În cadrul acestei secțiuni de mărfuri preponderente rămân a fi legumele și fructele (24,3% din total secțiune și 2,5% din total importuri), cerealele și preparatele pe bază de cereale (16,7% din total secțiune și 1,7% din total importuri), cafeaua, ceaiul, cacao și condimentele (9,4% din total secțiune și 1,0% din total importuri), peștele, crustaceele și moluștele (9,0% din total secțiune și 0,9% din total importuri), carnea și preparatele din carne (8,5% din total secțiune și 0,9% din total importuri), produsele lactate și ouăle de păsări (7,3% din total secțiune și 0,7% din total importuri), zahărul, preparatele pe bază de zahăr; mierea (5,5% din total secțiune și 0,5% din total importuri), hrana destinată animalelor (3,9% din total secțiune și 0,4% din total importuri).

În ianuarie-septembrie 2012, comparativ cu aceeași perioadă din anul 2011, au sporit importurile de gaz și produse industriale obținute din gaz (+16,4%), uleiuri esențiale, rezinoide și substanțe parfumate, preparate pentru toaletă, produse pentru înfrumusețare (+21,9%), produse medicinale și farmaceutice (+9,5%), energie electrică (+52,1%), băuturi alcoolice și nealcoolice (+28,2%), carne și preparate din carne (+40,9%), fire, țesături, articole textile (+4,3%), cereale și preparate pe bază de cereale (+16,1%), zahăr, preparate pe bază de zahăr; miere (+48,8%), materiale plastice prelucrate (+3,0%), mobilă și părțile ei (+5,9%), articole din lemn, exclusiv mobilă (+9,4%), pește, crustacee, moluște (+11,1%), construcții prefabricate; alte instalații și accesorii pentru instalații sanitare, de încălzire și de iluminat (+10,1%), produse lactate și ouă de păsări (+18,3%), mașini și aparate de birou sau pentru prelucrarea automată a datelor (+16,2%), îngrășămintele naturale și minerale naturale (+48,5%), grăsimi și uleiuri vegetale fixate, brute, rafinate sau fracționate (+86,9%), animale vii (+53,3%), favorizând astfel creșterea pe total importuri cu 4,8%.

Totodată, au scăzut importurile de mașini și aparate specializate pentru industriile specifice (-19,2%), vehicule rutiere (-9,2%), aparate și echipamente de telecomunicații și pentru înregistrarea și reproducerea sunetului și imaginii (-20,8%), hîrtie, carton și articole din pastă de celuloză, din hîrtie sau din carton (-11,9%), minereuri metalifere și deșeuri de metale (-85,7%), mașini și aparate industriale cu aplicații generale (-7,2%), legume și fructe (-7,4%), fier și oțel (-7,0%), tutun brut și prelucrat (-9,5%), mașini și aparate electrice (-1,1%), articole prelucrate din metal (-3,9%), materiale plastice sub forme primare (-4,5%), cărbune, cocs și brichete (-12,2%), piele și blană prelucrate (-20,0%), mașini generatoare de putere și echipamentele lor (-20,6%), produse chimice anorganice (-27,8%), mașini și aparate pentru prelucrarea metalelor (-25,5%), atenuînd astfel creșterea pe total importuri cu 3,9%.

Tendențele comerțului exterior

Decalajul considerabil în evoluția exporturilor și importurilor a determinat acumularea în ianuarie-septembrie 2012 a unui **deficit al balanței comerciale** în valoare de 2185,3 mil. dolari SUA, cu 36,6 mil. dolari SUA (+1,7%) mai mare față de cel înregistrat în perioada corespunzătoare din anul 2011. Cu țările Uniunii Europene (UE-27) balanța comercială s-a încheiat cu un deficit de 930,7 mil. dolari SUA (în ianuarie-septembrie 2011 – 872,6 mil. dolari SUA), iar cu țările CSI - de 502,6 mil. dolari SUA (în ianuarie-septembrie 2011 – 565,3 mil. dolari SUA).

Balanța comercială cu principalele țări - partenere se prezintă astfel:

	Ianuarie-septembrie		Ianuarie-septembrie 2012 în % față de ianuarie-septembrie 2011
	2011	2012	
BALANȚA COMERCIALĂ – total, mil. dolari SUA	-2148,7	-2185,3	101,7
din care:			
Ucraina	-371,4	-348,9	93,9
China	-280,4	-283,4	101,1
Turcia	-205,6	-240,2	116,8
Germania	-211,1	-224,9	106,6
România	-137,6	-197,2	143,3
Federația Rusă	-108,5	-90,7	83,5
Belarus	-86,9	-84,0	96,7
Italia	-99,4	-77,2	77,8
Austria	-55,9	-75,8	135,4
Polonia	-33,6	-50,8	150,8
Franța	-51,2	-46,2	90,4
Ungaria	-59,2	-44,8	75,6
Statele Unite ale Americii	-38,0	-42,0	110,3
Republica Cehă	-33,1	-35,6	107,3
Grecia	-43,5	-32,7	75,2
Israel	-12,1	-30,7	de 2,5 ori
Bulgaria	-22,7	-29,3	128,8
Spania	-28,3	-26,5	93,4
Coreea de Sud	-22,6	-24,5	108,7
Japonia	-27,1	-21,0	77,3
Olanda	-23,5	-20,5	87,2
Elveția	-24,9	-20,2	80,8
India	-22,2	-19,8	89,1
Belgia	-21,1	-19,5	92,2
Suedia	-19,2	-16,0	83,0
Brazilia	-10,1	-13,7	136,0
Slovacia	-10,1	-13,0	128,2
Vietnam	-13,3	-12,7	94,4
Taiwan, provincie a Chinei	-12,9	-12,2	94,6
Slovenia	-14,6	-11,2	76,5
Danemarca	-7,8	-9,4	121,3
Finlanda	-10,8	-8,7	81,5
Lituania	-0,04	-3,5	de 92,2 ori
Uzbekistan	-4,6	0,4	x
Portugalia	-5,9	0,5	x
Georgia	8,4	12,1	143,1
Noua Zeelandă	-0,9	12,6	x
Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord	23,1	16,3	70,7
Kazahstan	8,0	17,7	de 2,2 ori
Irak	4,8	19,8	de 4,2 ori

Balanța comercială pe principalele grupe de mărfuri, conform Clasificării Standard de Comerț Internațional, se prezintă astfel:

	Ianuarie-septembrie		Ianuarie-septembrie 2012 în % față de ianuarie-septembrie 2011
	2011	2012	
BALANȚA COMERCIALĂ – total, mil. dolari SUA	-2148,7	-2185,3	101,7
din care:			
Produse alimentare și animale vii	-75,8	-97,5	128,6
Animale vii	1,7	0,0	...
Carne și preparate din carne	-11,3	-16,8	149,1
Produse lactate și ouă de păsări	-14,8	-19,7	133,5
Pește, crustacee, moluște	-30,6	-34,0	110,8
Cereale și preparate pe bază de cereale	14,5	-29,5	x
Legume și fructe	58,7	87,3	148,7
Zahăr, preparate pe bază de zahăr; miere	-7,9	-0,6	7,8

	ianuarie-septembrie		ianuarie-septembrie 2012 în % față de ianuarie-septembrie 2011
	2011	2012	
Cafea, ceai, cacao, condimente și înlocuitori ai acestora	-34,4	-33,4	97,2
Hrană destinată animalelor (exclusiv cereale nemăcinată)	-2,2	-1,0	47,2
Produse și preparate alimentare diverse	-49,5	-49,8	100,7
Băuturi și tutun	39,6	67,3	169,9
Băuturi (alcoolice și nealcoolice)	78,9	95,4	120,8
Tutun brut și prelucrat	-39,3	-28,1	71,5
Materiale brute necomestibile, exclusiv combustibili	132,0	40,3	30,6
Piei crude, piei tăbăcite și blănuri brute	3,9	3,4	89,2
Semințe și fructe oleaginoase	115,4	56,9	49,3
Cauciuc brut (inclusiv cauciuc sintetic și regenerat)	-1,1	-0,6	54,8
Lemn și plută	-19,3	-18,5	95,8
Pastă de hârtie și deșeuri de hârtie	1,3	1,0	73,1
Fibre textile (cu excepția lînii în fuior și a lînii pieptănate) și deșeurile lor (neprelucrate în fire sau țesături)	-8,5	-10,1	118,9
Îngrășăminte naturale și minerale naturale (exclusiv cărbune, petrol și pietre prețioase)	3,0	3,6	121,2
Minereuri metalifere și deșeuri de metale	52,5	21,6	41,1
Alte materii brute de origine animală sau vegetală	-15,2	-17,0	112,0
Combustibili minerali, lubrifianți și materiale derivate	-779,2	-846,4	108,6
Cărbune, cocs și brichete	-19,8	-17,4	87,8
Petrol, produse petroliere și produse înrudite	-446,0	-457,2	102,5
Gaz și produse industriale obținute din gaz	-285,4	-329,2	115,3
Energie electrică	-28,0	-42,6	152,2
Uleiuri, grăsimi și ceruri de origine animală sau vegetală	38,0	51,7	136,1
Uleiuri și grăsimi de origine animală	-0,8	-1,2	146,2
Grăsimi și uleiuri vegetale fixate, brute, rafinate sau fracționate	40,6	54,6	134,6
Alte uleiuri și grăsimi animale sau vegetale prelucrate; ceară de origine animală sau vegetală, amestecuri sau preparate necomestibile din uleiuri animale sau vegetale	-1,8	-1,7	95,3
Produse chimice și produse derivate nespecificate în altă parte	-406,0	-412,9	101,7
Produse chimice organice	-8,7	-9,9	113,7
Produse chimice anorganice	-11,2	-8,1	71,8
Produse tanante și colorante	-23,1	-23,0	99,8
Produse medicinale și farmaceutice	-94,6	-99,3	105,0
Uleiuri esențiale, rezinoide și substanțe parfumate, preparate pentru toaletă, produse pentru înfrumusețare	-62,0	-65,4	105,6
Îngrășăminte minerale sau chimice	-33,4	-33,1	99,0
Materiale plastice sub forme primare	-41,1	-39,5	96,2
Materiale plastice prelucrate	-59,4	-60,9	102,5
Alte materiale și produse chimice	-72,5	-73,7	101,6
Mărfuri manufacturate, clasificate mai ales după materia primă	-554,7	-530,0	95,5
Piele, altă piele și blană prelucrate	-18,8	-14,6	77,3
Cauciuc prelucrat	-41,4	-39,2	94,6
Articole din lemn (exclusiv mobilă)	-36,7	-38,6	105,4
Hârtie, carton și articole din pastă de celuloză, din hârtie sau din carton	-65,1	-59,9	91,9
Fire, țesături, articole textile necuprinse în altă parte și produse conexe	-147,7	-139,1	94,2
Articole din minerale nemetalice	-58,9	-64,8	110,0
Fier și oțel	-90,7	-83,3	91,9
Metale neferoase	-16,0	-14,2	88,9
Articole prelucrate din metal	-79,4	-76,3	96,0

	ianuarie-septembrie		ianuarie-septembrie 2012 în % față de ianuarie-septembrie 2011
	2011	2012	
Mașini și echipamente pentru transport	-581,1	-499,7	86,0
Mașini generatoare de putere și echipamentele lor	-9,3	-7,5	81,0
Mașini și aparate specializate pentru industriile specifice	-108,7	-89,8	82,6
Mașini și aparate pentru prelucrarea metalelor	-3,2	-2,7	88,5
Mașini și aparate industriale cu aplicații generale; părți și piese detașate ale acestor mașini	-78,3	-79,6	101,6
Mașini și aparate de birou sau pentru prelucrarea automată a datelor	-21,9	-25,4	116,1
Aparate și echipamente de telecomunicații și pentru înregistrarea și reproducerea sunetului și imaginii	-84,2	-69,1	82,0
Mașini și aparate electrice și părți ale acestora (inclusiv echivalente neelectrice ale mașinilor și aparatelor de uz casnic)	-109,4	-86,9	79,4
Vehicule rutiere (inclusiv vehicule cu pernă de aer)	-168,4	-144,1	85,6
Alte echipamente de transport	2,3	5,4	de 2,4 ori
Articole manufacturate diverse	38,3	40,3	105,2
Construcții prefabricate; alte instalații și accesorii pentru instalații sanitare, de încălzire și de iluminat	-21,8	-23,4	107,7
Mobilă și părțile ei	11,1	18,1	163,2
Articole de voiaj; sacoșe și similare	10,4	10,2	98,8
Îmbrăcăminte și accesorii	144,1	127,1	88,2
Încălțăminte	11,8	8,5	71,7
Instrumente și aparate, profesionale, științifice și de control	-20,7	-10,1	48,6
Aparate fotografice, echipamente și furnituri de optică; ceasuri și orologii	-5,5	-5,2	93,8
Alte articole diverse	-91,1	-84,9	93,3

Gradul de acoperire a importurilor cu exporturi în ianuarie-septembrie 2012 a fost de 41,5% față de 41,8% în perioada corespunzătoare din anul 2011.

Persoanele fizice au importat în ianuarie-septembrie 2012 mărfuri și produse în valoare de 105,2 mil. dolari SUA, cu 10,6% mai mult decât în aceeași perioadă din anul 2011. Creșterea importurilor a fost condiționată de majorarea livrărilor de autoturisme și autovehicule (+11,2%) cărora le-au revenit 91,1% din importurile realizate de persoanele fizice.

IV. PREȚURI

Evoluția prețurilor în economia națională în ianuarie – septembrie 2012 și a ultimilor 4 ani în comparație cu perioadele corespunzătoare ale anilor precedenți se prezintă astfel:

	Ianuarie-septembrie în % față de aceeași perioadă a anului precedent				
	2008	2009	2010	2011	2012
Indicele prețurilor de consum	114,2	100,2	107,2	107,3	104,9
Indicele prețurilor producătorului producției industriale	112,5	96,3	108,3	106,3	
Indicele prețurilor de vânzare a produselor agricole	104,0	68,7	132,4	119,9	111,3
Indicele prețurilor la lucrările de construcții montaj ¹	121,0	88,8	100,4	108,7	111,3

Prețurile de consum în septembrie 2012 curent față de decembrie 2011 au crescut cu 2,4 la sută (informativ: în septembrie 2011 față de decembrie 2010 au crescut cu 5,2 la sută).

Pe parcursul a nouă luni 2012 prețurile la produsele alimentare au crescut în medie cu 2,5%, inclusiv: slănină neprelucrată – cu 28,7%, ouă dietetice – cu 21,0%, fructe proaspete – cu 11,9% (inclusiv citrice – cu 34,8%), carne și preparate din carne – cu 7,3% (inclusiv: carne de porc – cu 16,2%, carne de oi – cu 12,8%, carne de bovine – cu 10,6%, carne de pasăre – cu 7,9%), băuturi alcoolice – cu 6,9% (inclusiv votca – cu 32,2%) și legume proaspete – cu 6,3% (inclusiv ceapă uscată – cu 39,5%, usturoi – cu 20,0%).

La mărfurile nealimentare prețurile au crescut cu 2,1%, inclusiv: combustibili – cu 2,6% (inclusiv carburanți pentru autoturisme – cu 5,1%, gaz lichiefiat ambalat în butelii – cu 2,1%), confecții – cu 2,4%, materiale pentru construcție și reparații a locuințelor – cu 2,1%, încălțăminte și detergenți – cu câte 1,5% și articole de tutungerie – cu 15,3%.

În perioada de referință prețurile și tarifele la serviciile prestate populației s-au majorat cu 2,6 la sută. Creșteri mai mari în perioada de raport au fost înregistrate la: serviciile medicale cu plată – cu 13,5%, serviciile turismului peste hotarele țării – cu 12,3%, educație și învățământ – cu 7,0% (inclusiv serviciile prestate de creșe și grădinițe pentru întreținerea copiilor – cu 12,8%), reparația încălțăminte – cu 3,6%, serviciile comunal-locative – cu 3,3% (inclusiv alimentația cu apă potabilă – cu 10,9%, energia electrică – cu 7,3%) și reparația apartamentelor – cu 2,2%.

În perioada de raport au scăzut prețurile la unele produse și servicii: cartofi – cu 42,3%, vinete – cu 34,9%, ardei grași – cu 24,3%, roșii proaspete – cu 7,0%, televizoare color – cu 1,9%, telefoane, telefaxuri și alte aparate pentru comunicarea la distanță și aparate foto – cu câte 0,8% și aprovizionare cu apă caldă – cu 20,2%.

Rata inflației în ianuarie-septembrie 2012

	Lunar + / - față de luna precedentă (%)				În % față de luna decembrie 2011
	Total	Produse		Servicii	
		alimentare	nealimentare		
Ianuarie	0,3	0,3	0,1	0,4	0,3
Februarie	0,5	1,3	0,2	0,1	0,8
Martie	0,2	-0,1	0,6	0,1	1,0
Aprilie	0,2	0,1	0,4	0,1	1,2
Mai	0,0	-0,9	0,1	1,0	1,2
Iunie	-0,3	-0,7	-0,4	0,4	1,0
Iulie	0,1	0,3	0,1	0,0	1,1
August	0,4	0,5	0,4	0,2	1,5
Septembrie	0,9	1,6	0,6	0,2	2,4

Prețurile producătorului în industrie în ianuarie-septembrie 2012 față de ianuarie-septembrie 2011, pe ansamblul activităților industriale s-au majorat cu 6,0%, urmare creșterii prețurilor de livrare pe piața internă cu 6,6% și pe piața externă – cu 4,8%.

În luna septembrie 2012 în raport cu luna august curent prețurile producției industriale s-au majorat cu 0,4%, cu 4,1% – față de decembrie 2011 și cu 5,3% – față de septembrie 2011.

¹ Trimestrul III față de trimestrul III al anului precedent

Evoluția indicilor prețurilor producției industriale pe principalele tipuri de activități și pe destinațiile de livrări se prezintă astfel:

	Septembrie 2012 în % față de			Ianuarie-septembrie 2012 în % față de ianuarie-septembrie 2011
	august 2012	decembrie 2011	septembrie 2011	
Industrie – total	100,4	104,1	105,3	106,0
inclusiv livrat pe piața: internă	100,5	104,9	105,4	106,6
externă	100,1	102,8	105,0	104,8
Industrie extractivă, total	100,3	106,8	105,7	102,0
inclusiv livrat pe piața: internă	99,9	107,2	106,3	102,1
externă	104,8	102,8	100,5	99,9
Industrie prelucrătoare, total	100,4	103,9	104,4	105,3
inclusiv livrat pe piața: internă	100,7	104,8	104,0	105,6
externă	100,1	102,8	105,0	104,9
din care: industria alimentară și a băuturilor	100,2	105,3	105,1	105,9
inclusiv livrat pe piața: internă	100,6	107,6	105,6	107,4
externă	99,9	103,1	104,7	104,4
Producția și distribuția de energie electrică și termică	100,0	104,9	109,9	110,2
din care:				
producția și distribuția energiei electrice	100,0	105,7	109,5	109,7
aprovizionarea cu aburi și apă caldă	100,0	100,0	111,3	112,8

Industria extractivă în ianuarie-septembrie 2012 a marcat creșterea prețurilor față de ianuarie-septembrie 2011 cu 2,0%, înregistrând majorarea acestora pe piața internă cu 2,1% și micșorarea pe piața externă cu 0,1%.

Industria prelucrătoare în ansamblu a înregistrat creșterea prețurilor cu 5,3%. În special, în industria alimentară și a băuturilor prețurile s-au majorat cu 5,9%, iar în activitățile componente: fabricarea băuturilor alcoolice distilate – cu 41,7%, fabricarea produselor de morărit – cu 10,4%, fabricarea pâinii și a produselor de patiserie proaspete – cu 8,7%, fabricarea produselor lactate – cu 5,0%, fabricarea vinului – cu 4,5%, prelucrarea și conservarea cărnii și a produselor din carne – cu 3,9%, prelucrarea și conservarea fructelor și legumelor – cu 3,6%, fabricarea de cacao, ciocolată și produselor zaharoase de cofetărie – cu 0,1% ș.a.

S-au majorat prețurile în perioada vizată și în alte activități ale industriei prelucrătoare: fabricarea bijuteriilor – cu 42,9%, fabricarea de articole de îmbrăcăminte – cu 11,4%, producția de aparatură și instrumente medicale, de precizie, optice – cu 9,7%, industria metalurgică – cu 7,7%, producția de articole din cauciuc și din material plastic – cu 6,9%, prelucrarea lemnului și fabricarea articolelor din lemn – cu 6,6%, fabricarea încălțămintei – cu 6,3%, fabricarea hîrtiei și cartonului – cu 5,4%, fabricarea produselor textile – cu 5,1%, fabricarea de mașini și echipamente – cu 4,3%, fabricarea lacurilor și vopselelor – cu 3,7%, producția de mobilier – cu 3,1%, fabricarea cărămidilor și țiglelor din lut ars – cu 2,3%, etc.

Totodată, s-a înregistrat diminuarea prețurilor comparativ cu ianuarie-septembrie 2011 în următoarele activități: fabricarea zahărului – cu 8,0%, fabricarea produselor de tutun – cu 6,0%, fabricarea de medicamente și produse farmaceutice – cu 4,3%, fabricarea sticlei și a articolelor din sticlă – cu 1,7%, fabricarea uleiurilor și grăsimilor vegetale și animale – cu 0,6% etc.

În *sectorul energetic* pe parcursul perioadei de raport prețurile au crescut în medie cu 10,2%, inclusiv la producția și distribuția energiei electrice și aprovizionarea cu aburi și apă caldă, respectiv cu 9,7% și cu 12,8%.

În luna septembrie prețurile la *Principalele Grupe Industriale* (conform recomandărilor UE) au evoluat în felul următor: comparativ cu luna august curent prețurile s-au majorat în industria bunurilor intermediare (exclusiv sectorul energetic) – cu 2,0% și în industria bunurilor de folosință îndelungată – cu 1,0%; în industria bunurilor de capital prețurile s-au micșorat – cu 0,2%, iar în industria bunurilor de uz curent și la activități și bunuri legate de energie au rămas la nivelul celor din luna august curent. Comparativ cu luna decembrie 2011 prețurile s-au majorat în industria bunurilor de folosință îndelungată – cu 6,9%, la activități și bunuri legate de energie – cu 4,9%, în industria bunurilor intermediare (exclusiv sectorul energetic) – cu 4,3%, în industria bunurilor de uz curent – cu 4,0%, în industria bunurilor de capital – cu 1,8%.

Indicii prețurilor producției industriale pe Principalele Grupe Industriale în detaliu se prezintă în tabelul următor:

	Septembrie 2012 în % față de:	
	august 2012	decembrie 2011
Industrie – total	100,4	104,1
inclusiv livrat pe piața: internă	100,5	104,9
externă	100,1	102,8
Industria bunurilor intermediare (excepție energie)	102,0	104,3
inclusiv livrat pe piața: internă	101,5	104,4
externă	103,8	103,6

	Septembrie 2012 în % față de:	
	august 2012	decembrie 2011
Industria bunurilor de capital	99,8	101,8
inclusiv livrat pe piața: internă	100,7	101,7
externă	98,9	102,0
Industria bunurilor de folosință îndelungată	101,0	106,9
inclusiv livrat pe piața: internă	100,6	107,6
externă	102,5	105,0
Industria bunurilor de uz curent	100,0	104,0
inclusiv livrat pe piața: internă	100,3	105,2
externă	99,7	102,7
Activități și bunuri legate de energie	100,0	104,9

Indicele prețurilor de vânzare a produselor agricole de către întreprinderile agricole¹ se caracterizează prin următoarele date:

	Ianuarie-septembrie în % față de aceeași perioadă a anului precedent				
	2008	2009	2010	2011	2012
Total produse agricole	104,0	68,7	132,4	119,9	111,3
din care:					
produse vegetale	94,3	62,0	154,6	128,7	108,3
produse animaliere	140,3	88,0	100,6	99,2	119,1

În ianuarie-septembrie 2012 prețurile medii de vânzare a produselor agricole de către întreprinderile agricole¹ s-au majorat cu 11,3% față de ianuarie-septembrie 2011. Prețurile la produsele vegetale s-au majorat cu 8,3% și la cele animaliere – cu 19,1%.

O creștere considerabilă a prețurilor comparativ cu perioada respectivă a anului precedent a fost înregistrată la floarea soarelui (exclusiv semințe de soi) – cu 29,5%, struguri – cu 24,8%, grâu (exclusiv semințe de soi) – cu 10,4%, ouă alimentare – cu 25,7%, vite și păsări (în masă vie) – cu 18,7% (bovine – cu 8,6%, porcine – cu 30,9%, păsări – cu 11,6%), lapte – cu 8,9%.

Totodată, au scăzut esențial prețurile de vânzare la cartofi – cu 69,0%, porumb (exclusiv semințe de soi) – cu 7,8%, fructe și pomușoare – cu 5,7%, legume – cu 3,4%.

Prețurile în construcții. În trimestrul III 2012 prețurile la lucrările de construcții-montaj s-au mărit cu 11,3 % față de perioada respectivă a anului precedent. În profil pe sectoarele economiei naționale creșterea prețurilor în trimestrul de referință față de perioada respectivă a anului 2011 a fost marcată în următoarele domenii – construcția obiectelor de menire social-culturală (cu 12,8%), transport (cu 15,7%), telecomunicații (cu 20,8%).

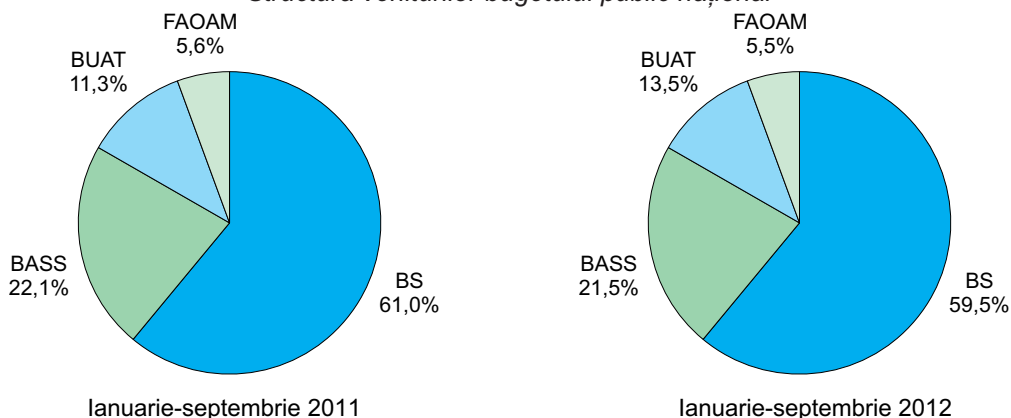
¹ Întreprinderile agricole cu personalitate juridică și gospodăriile țărănești (de fermier) cu suprafața terenurilor agricole de 50 ha și peste

V. FINANȚE

5.1. Executarea bugetului public național¹

În ianuarie-septembrie 2012, la bugetul public național au fost acumulate venituri în sumă de 23940,7 mil. lei, fiind cu 3,0% sub nivelul prevăzut pe perioada de gestiune și depășind cu 12,7% veniturile acumulate în ianuarie-septembrie 2011. Din suma totală a veniturilor bugetului public național 59,5% revin veniturilor administrate de bugetul de stat (BS), 21,5% – veniturilor administrate de bugetul asigurărilor sociale de stat (BASS), 13,5% - veniturilor administrate de bugetele unităților administrativ-teritoriale (BUAT) și 5,5% - veniturilor administrate de fondurile de asigurare obligatorie de asistență medicală (FAOAM), față de 61,0%, 22,1%, 11,3% și 5,6% în ianuarie-septembrie 2011 respectiv.

Structura veniturilor bugetului public național

Veniturile fiscale au însumat 20393,6 mil. lei (85,2% din total încasări), fiind cu 1,0% sub prevederile perioadei de analiză și cu 12,7% superioare veniturilor fiscale acumulate în perioada analogică a anului 2011. Nivelul prevăzut nu a fost atins la colectarea impozitelor interne pe mărfuri și servicii (97,0%), impozitelor asupra comerțului internațional și operațiunilor externe (99,1%) și contribuțiilor de asigurări sociale obligatorii de stat (99,7%). Majorarea veniturilor fiscale executate în 9 luni ale anului 2012, comparativ cu cele executate în perioada similară a anului 2011, a fost condiționată de creșterea tuturor componentelor veniturilor fiscale.

Încasările nefiscale au constituit 1070,1 mil. lei (4,5% din total încasări), depășind atât nivelul prevăzut (cu 1,9%) cât și nivelul realizărilor perioadei respective ale anului precedent (cu 14,8%). Amenzile și sancțiunile administrative s-au majorat în mod deosebit atât față de nivelul prevăzut pe perioada de gestiune (cu 22,3%), cât și față de nivelul executat în ianuarie-septembrie 2011 (cu 36,4%). Taxele și plățile administrative nu au atins nivelul prevăzut (97,4%).

Alte venituri au însumat 2477,0 mil. lei (10,3% din total încasări), fiind cu 18,6% sub nivelul prognozat și cu 11,5% superioare nivelului executat în ianuarie-septembrie 2011.

Cheltuielile bugetului public național au totalizat 24748,4 mil. lei fiind, cu 10,7% sub nivelul prognozat pe perioada de analiză și cu 9,3% în creștere față de cheltuielile executate în ianuarie-septembrie 2011. Pe toate tipurile de bugete cheltuielile executate au fost sub nivelul prevăzut, devieri semnificative fiind înregistrate pentru cheltuielile bugetului de stat (-16,3%) și bugetelor unităților administrativ-teritoriale (-14,6%).

Cheltuielile publice pe tipuri de bugete

	Ianuarie-septembrie 2012			
	milioane lei			în % față de prevăzut
	prevăzut	executat	devieri	
Cheltuieli – total	27727,5	24748,4	-2979,1	89,3
Bugetul de stat	10355,8	8665,8	-1690,0	83,7
Bugetele unităților administrativ-teritoriale	7273,8	6214,9	-1058,9	85,4
Bugetul asigurărilor sociale de stat	7321,7	7307,4	-14,3	99,8
Fondurile de asigurare obligatorie de asistență medicală	2776,2	2560,3	-215,9	92,2

Pentru realizarea acțiunilor social-culturale au fost direcționate 71,1% din cheltuielile publice, pentru domeniile economiei naționale – 12,1%, pentru apărarea națională, organele juridice, menținerea ordinii publice și protecția civilă – 6,6%, pentru serviciile de stat cu destinație generală – 4,4%; în ianuarie-septembrie 2011 distribuția a constituit respectiv 72,9%, 10,1%, 6,7% și 4,4%.

Depășirea cheltuielilor asupra veniturilor s-a soldat, în perioada de referință, cu formarea deficitului bugetar în sumă de 807,7 mil. lei față de 3044,1 mil. lei deficit prevăzut.

¹ Conform datelor Ministerului Finanțelor

Veniturile și cheltuielile bugetului public național în ianuarie-septembrie

	Prevăzut 2012, mil. lei	Executat, mil. lei		Executat 2012 în % față de:		Structura, %		
		2011	2012	prevăzut 2012	executat 2011	prevăzut 2012	executat	
							2011	2012
Venituri – total	24683,4	21244,5	23940,7	97,0	112,7	100,0	100,0	100,0
din care:								
Venituri fiscale	20592,2	18090,2	20393,6	99,0	112,7	83,4	85,2	85,2
impozite pe venit	2720,1	1670,4	2821,9	103,7	168,9	11,0	7,9	11,8
contribuții de asigurări sociale obligatorii de stat	5158,3	4700,5	5143,5	99,7	109,4	20,9	22,1	21,5
prime de asigurări obliga- torii de asistență medicală	1287,2	1185,9	1306,5	101,5	110,2	5,2	5,6	5,4
impozite pe proprietate	221,6	209,0	232,5	104,9	111,2	0,9	1,0	1,0
impozite interne pe mărfuri și servicii	10286,5	9495,4	9979,1	97,0	105,1	41,7	44,7	41,7
impozite asupra comerțului internațional și asupra operațiunilor externe	918,5	829,0	910,1	99,1	109,8	3,7	3,9	3,8
Încasări nefiscale	1049,8	931,9	1070,1	101,9	114,8	4,3	4,4	4,5
alte venituri din activitatea de antreprenariat și din proprietate	486,8	468,6	492,9	101,3	105,2	2,0	2,2	2,1
taxe și plăți administrative	448,8	357,3	437,0	97,4	122,3	1,8	1,7	1,8
amenzi și sancțiuni administrative	114,2	102,4	139,7	122,3	136,4	0,5	0,5	0,6
alte încasări	–	3,6	0,5	–	13,9	0,0	0,0	0,0
Alte venituri	3041,4	2222,4	2477,0	81,4	111,5	12,3	10,4	10,3
Cheltuieli – total	27727,5	22652,4	24748,4	89,3	109,3	100,0	100,0	100,0
din care:								
pentru economie	3988,4	2292,3	2991,5	75,0	130,5	14,4	10,1	12,1
pentru acțiunile social- culturale – total	18878,8	16504,7	17584,6	93,1	106,5	68,0	72,9	71,1
inclusiv pentru:								
învățământ	6044,6	4793,3	5292,2	87,6	110,4	21,8	21,2	21,4
ocrotirea sănătății	3285,3	2885,7	3041,6	92,6	105,4	11,8	12,7	12,3
asigurare și asistență socială	8817,9	8310,2	8665,9	98,3	104,3	31,8	36,7	35,0
cultură, artă, sport și acțiuni pentru tineret	731,0	515,5	584,9	80,0	113,5	2,6	2,3	2,4
pentru apărarea națională, organele judiciare, menținerea ordinii publice, protecția civilă	1780,8	1525,4	1640,4	92,1	107,5	6,4	6,7	6,6
pentru servicii de stat cu destinație generală	1374,8	1006,1	1076,1	78,3	107,0	5,0	4,4	4,4
pentru activitatea economică externă	185,3	162,2	160,5	86,6	99,0	0,7	0,7	0,6
pentru deservirea datoriei de stat	530,6	486,3	525,6	99,1	108,1	1,9	2,2	2,1
alte cheltuieli	988,8	675,4	769,7	77,8	114,0	3,6	3,0	3,1
Deficit (-), excedent (+)	-3044,1	-1407,9	-807,7	x	x	x	x	x

5.2. Credite, depozite și rulajul de casă¹

Credite. Soldul total al creditelor în economie la 30 septembrie 2012 a însumat 34736,1 mil. lei, fiind în creștere cu 15,5% față de soldul înregistrat la 30 septembrie 2011. Majorarea a fost condiționată de creșterea atât a soldului creditelor pe termen scurt (cu 23,1%), cât și a soldului creditelor pe termen mediu și lung (cu 14,3%).

	Situația la 30 septembrie				
	milioane lei		structura, %		2012 în % față de 2011
	2011	2012	2011	2012	
Soldul creditelor – total	30076,5	34736,1	100,0	100,0	115,5
din care:					
credite pe termen scurt	3967,5	4884,2	13,2	14,1	123,1
credite pe termen mediu și lung	26109,0	29851,9	86,8	85,9	114,3

Depozite. Soldul depozitelor persoanelor fizice la 30 septembrie 2012 a însumat 23769,2 mil. lei, depășind cu 13,9% soldul creat la 30 septembrie 2011. Creșterea soldului total al depozitelor a fost generată de majorarea atât a soldului depozitelor în monedă națională (cu 24,4%), cât și a soldului depozitelor în valută străină (cu 3,2%).

	Situația la 30 septembrie				
	milioane lei		structura, %		2012 în % față de 2011
	2011	2012	2011	2012	
Soldul depozitelor persoanelor fizice – total	20871,3	23769,2	100,0	100,0	113,9
în monedă națională	10509,9	13077,6	50,4	55,0	124,4
în valută străină	10361,4	10691,6	49,6	45,0	103,2

Rulajul de casă. În ianuarie-septembrie 2012 încasările în numerar în instituțiile financiare au însumat 54161,0 mil. lei, fiind în creștere cu 5,2% față de încasările perioadei respective a anului precedent. Considerabil s-au majorat încasările din impozite și taxe (cu 51,2%), urmate de încasările din plățile pentru chirie și servicii comunale (cu 37,3%), încasările de la întreprinderile care prestează alte servicii (cu 22,7%) și încasările de la întreprinderile care prestează servicii de transport (cu 13,7%).

În numerar s-au eliberat mijloace bănești în sumă de 56771,0 mil. lei depășind, cu 9,3% eliberările efectuate în ianuarie-septembrie 2011. În mod deosebit s-au majorat eliberările pentru alte scopuri (cu 55,8%), eliberările pentru achiziționarea produselor agricole (cu 36,0%) și eliberările pentru cumpărarea valutei străine de la persoane fizice (cu 11,1%). Totodată, semnificativ s-au diminuat eliberările din conturile curente și din conturile de depozit ale persoanelor fizice (- 55,5%).

	Ianuarie-septembrie				
	milioane lei		structura, %		2012 în % față de 2011
	2011	2012	2011	2012	
Încasări – total	51506,1	54161,0	100,0	100,0	105,2
de la comercializarea mărfurilor de consum, indiferent de canalul de desfacere	28161,6	30304,5	54,7	56,0	107,6
din plățile pentru chirie și servicii comunale	2678,7	3677,5	5,2	6,8	137,3
de la transportul de pasageri	1246,5	1417,5	2,4	2,6	113,7
de la vânzarea valutei străine persoanelor fizice	3545,6	3465,3	6,9	6,4	97,7
din impozite și taxe	1002,6	1515,8	1,9	2,8	151,2
de la întreprinderile care prestează alte servicii	2828,3	3469,6	5,5	6,4	122,7
alte încasări	12042,8	10310,8	23,4	19,0	85,6
Eliberări – total	51927,5	56771,0	100,0	100,0	109,3
pentru salarii, burse, plăți sociale, plata pensiilor, indemnizațiilor și despăgubirilor de asigurare	7265,2	7767,8	14,0	13,7	106,9
pentru achiziționarea produselor agricole	1636,8	2226,5	3,2	3,9	136,0
pentru cumpărarea valutei străine de la persoane fizice	23823,3	26478,1	45,9	46,6	111,1
din conturi de depuneri ale cetățenilor	8640,8	3842,7	16,6	6,8	44,5
pentru alte scopuri	10561,4	16455,9	20,3	29,0	155,8

¹ Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei

5.3. Asigurări

În ianuarie-iunie 2012 primele brute subscrise au constituit 500,4 mil. lei, fiind în creștere cu 7,5% față de primele brute subscrise on perioada respectivă a anului precedent.

Despăgubirile și indemnizațiile de asigurare plătite au însumat 187,1 mil. lei, depășind cu 8,5% achitățile perioadei corespunzătoare ale anului 2011.

Prime brute subscrise, despăgubiri și indemnizații de asigurare plătite în ianuarie-iunie

	Prime brute subscrise					Despăgubiri și indemnizații de asigurare plătite				
	mil. lei		structura, %		2012 în % față de 2011	mil. lei		structura, %		2012 în % față de 2011
	2011	2012	2011	2012		2011	2012	2011	2012	
Total	465,7	500,4	100,0	100,0	107,5	172,5	187,1	100,0	100,0	108,5
inclusiv:										
Asigurări generale										
din care:	435,7	468,7	93,6	93,7	107,6	167,6	182,7	97,2	97,6	109,0
asigurări de vehicule terestre (altele decât feroviare) (CASCO)	85,5	88,5	18,4	17,7	103,5	62,6	59,8	36,3	32,0	95,5
asigurări de răspundere civilă auto	221,3	232,3	47,5	46,4	105,0	74,1	71,2	43,0	38,0	96,1
alte asigurări generale	128,9	147,9	27,7	29,6	114,7	30,9	51,7	17,9	27,6	167,3
Asigurări de viață	30,0	31,7	6,4	6,3	105,7	4,9	4,4	2,8	2,4	89,8
din care:										
asigurări de viață (fără asigurarea cu pensii și fără anuități)	28,2	29,9	6,0	6,0	106,0	2,2	1,4	1,3	0,8	63,6
alte asigurări de viață	1,8	1,8	0,4	0,3	100,0	2,7	3,0	1,5	1,6	111,1

În semestrul I 2012 veniturile și cheltuielile societăților de asigurare au crescut în raport cu perioada respectivă a anului precedent cu 13,6% și cu 13,7% respectiv. Profitul acumulat până la impozitare a constituit 25,1 mil. lei, depășind cu 12,6% profitul înregistrat în ianuarie-iunie 2011.

În perioada de referință 10 societăți de asigurare au suportat pierderi în sumă de 6,0 mil. lei.

Rezultatele financiare ale societăților de asigurare

	Ianuarie-iunie		
	milioane lei		2012 în % față de 2011
	2011	2012	
Venituri – total	676,5	768,7	113,6
Venituri din activitatea operațională	621,6	717,7	115,5
din care, din activitatea de asigurare	613,4	711,9	116,1
Cheltuieli – total	654,2	743,6	113,7
Cheltuieli ale activității operaționale	625,7	730,2	116,7
din care, din activitatea de asigurare	502,3	598,4	119,1
Profitul până la impozitare	22,3	25,1	112,6

5.4. Piața valorilor mobiliare¹

În ianuarie-septembrie 2012, în Registrul de stat al valorilor mobiliare (RSVM) au fost înregistrate 13 emisiuni de constituire a societății pe acțiuni în volum de 277,6 mil. lei și 79 emisiuni suplimentare de acțiuni în volum de 514,8 mil. lei. În aceeași perioadă din RSVM au fost excluse valorile mobiliare a 31 societăți pe acțiuni.

În perioada de referință au fost efectuate tranzacții cu valori mobiliare corporative (piața bursieră și extrabursieră) în sumă de 939,9 mil. lei, fiind inferioare cu 858,1 mil. lei (-47,7%) față de volumul tranzacțiilor efectuate în ianuarie-septembrie 2011.

Tranzacții cu valori mobiliare corporative

	Ianuarie-septembrie			
	Volumul total al valorilor mobiliare tranzacționate, mil. lei		Modificări față de perioada respectivă a anului precedent (+) / (-)	
	2011	2012	mil.lei	%
Piața bursieră	182,5	535,1	352,6	de 2,9 ori
Piața extrabursieră	1615,5	404,8	-1210,7	-74,9
Total	1798,0	939,9	-858,1	-47,7

În ianuarie-septembrie 2012, pentru desfășurarea activităților profesioniste pe piața valorilor mobiliare au fost acordate 2 licențe: 1 licență pentru activitatea de estimare ca activitate de bază, cu activitate conexă de consulting și 1 licență pentru activitatea bursieră ca activitate de bază, cu activități conexe de clearing și decontare și de consulting. Concomitent, în perioada de referință au fost reperfectate 5 licențe: 3 licențe pentru activitatea de dealer ca activitate de bază, cu activități conexe de brokeraj, de underwriting și de consulting investițional și 2 licențe pentru activitatea de ținere a registrului ca activitate de bază, cu activitate conexă de consulting.

¹ Conform datelor Comisiei Naționale a Pieței Financiare

VI. SITUAȚIA SOCIALĂ

6.1. Nivelul de trai al populației

Veniturile disponibile ale populației. Conform datelor Cercetării Bugetelor Gospodăriilor Casnice, veniturile disponibile ale populației în trimestrul II 2012 au constituit 1523,1 lei lunar în medie pe o persoană, fiind în creștere cu 6,0% față de aceeași perioadă a anului precedent. În termeni reali (cu ajustarea la indicele prețurilor de consum) veniturile populației au înregistrat o creștere de 1,9%¹.

Veniturile disponibile ale populației

	Trimestrul II 2011	Trimestrul II 2012
Venituri disponibile – total (medii lunare pe o persoană), lei	1436,5	1523,1
inclusiv în % pe surse de formare:		
Activitatea salariată	44,0	43,7
Activitatea individuală agricolă	10,1	9,8
Activitatea individuală non-agricolă	6,6	6,3
Venituri din proprietate	0,6	0,6
Prestații sociale	19,2	19,0
din care:		
pensii	14,6	15,6
indemnizații pentru copii	0,9	0,6
compensații	0,6	0,5
ajutor social	0,2	0,8
Alte venituri	19,4	20,7
din care, transferuri din afara țării	14,4	15,5
Ponderea veniturilor în natură în total venituri disponibile, %	11,3	10,9

Plățile salariale reprezintă cea mai importantă sursă de venit, 43,7% din total venituri disponibile, contribuția acestora fiind în descreștere față de trimestrul II 2011 cu 0,3 puncte procentuale. Veniturile din prestațiile sociale sunt a doua sursă de venit după importanță, și au contribuit la formarea veniturilor populației în proporție de 19,0% sau cu 0,2 puncte procentuale mai puțin față de aceeași perioadă a anului 2011.

Veniturile din activitățile individuale reprezintă 16,1% din veniturile populației, inclusiv 9,8% sunt venituri din activitatea individuală agricolă, iar 6,3% – veniturile din activitatea individuală non-agricolă. O sursă importantă în formarea veniturilor gospodăriilor rămân a fi transferurile bănești din afara țării, contribuția acestora fiind de 15,5% în total venituri față de 14,4% în trimestrul II 2011.

Veniturile populației din mediul urban sunt în medie cu 665,7 lei (de 1,5 ori) mai mari decât veniturile populației rurale. Totodată, populația din mediul urban beneficiază de venituri preponderente din salarii (57,0%) și prestații sociale (15,7%). În cazul populației din mediul rural, veniturile salariale constituie doar 28,5%, celelalte venituri revenind prestațiilor sociale (22,6%) și activității individuale agricole (19,6%).

În structura veniturilor disponibile predominante sînt *veniturile bănești* – 89,1%, iar celor în natură le revine 10,9%. În termeni absoluți, veniturile bănești au însumat 1356,9 lei lunar în medie pe o persoană, iar cele în natură – 166,2 lei. Veniturile bănești constituie 96,2% din veniturile populației din mediul urban, iar în cazul mediului rural contribuția acestora este de 81,0%.

Cheltuielile de consum ale populației. Cheltuielile medii lunare de consum ale populației în trimestrul II 2012 au constituit 1582,6 lei lunar în medie pe o persoană, fiind în creștere cu 3,9% față de aceeași perioadă a anului precedent. În termeni reali (cu ajustarea la indicele prețurilor de consum) populația a cheltuit în medie cu 0,2% mai puțin comparativ cu trimestrul II 2011.

Cheltuielile de consum ale populației

	Trimestrul II 2011	Trimestrul II 2012
Cheltuieli de consum – total (medii lunare pe o persoană), lei	1523,0	1582,6
inclusiv în % pentru:		
Produse alimentare	43,0	43,7
Băuturi alcoolice, tutun	1,8	1,6
Îmbrăcăminte, încălțăminte	10,1	11,2
Întreținerea locuinței	18,0	18,5
Dotarea locuinței	3,6	3,3
Sănătate	5,4	4,8
Transport	5,2	4,5
Comunicații	4,3	4,5
Agrement	1,3	1,4
Învățămînt	1,1	0,9
Hotel, restaurant, cantină etc.	2,1	1,8
Diverse	4,2	3,8

¹ Indicele prețurilor de consum în trimestrul II 2012 față de trimestrul II 2011 a constituit 104,1%

Cea mai mare parte a cheltuielilor este destinată necesarului de consum alimentar – 43,7% (cu 0,7 puncte procentuale mai mult față de trimestrul II 2011). Pentru întreținerea locuinței o persoană în medie a alocat 18,5% din cheltuielile totale de consum (+0,5 puncte procentuale), iar pentru îmbrăcăminte și încălțăminte – 11,2% (+1,1 puncte procentuale). Totodată, s-a redus cota cheltuielilor pentru transport (4,5% față de 5,2% în trimestrul II 2011) și sănătate (4,8% față de 5,4%). Celelalte cheltuieli au revenit pentru comunicații (4,5% față de 4,3%), dotarea locuinței (3,3% față de 3,6%), agrement (1,4% față de 1,3%), învățămînt (0,9% față de 1,1%), etc.

Minimul de existență. Mărimea minimului de existență¹ în trimestrul II 2012 a constituit în medie pe lună pentru o persoană 1455,1 lei, fiind în descreștere cu 3,2% față de trimestrul II 2011. Această diminuare a fost condiționată preponderent de scăderea semnificativă a prețurilor la unele produse incluse în coșul alimentar al minimului de existență, în special în cazul populației în vîrstă aptă de muncă. Astfel, pentru legume, care constituie 15% din coșul alimentar, IPC în trimestrul II 2012 față de trimestrul II 2011 a constituit 92,3%; pentru cartofi, ponderea cărora este de 5%, IPC a fost respectiv de 48,8%; la crupe, cu o pondere de 2%, IPC – 95%.

În funcție de mediu de reședință, minimul de existență pentru trimestrul II 2012 se caracterizează prin valori maxime pentru mediul urban (1608,0 lei) și respectiv valori minime pentru mediul rural (1345,5 lei). Acest decalaj este datorat, în special, structurii diferite a cheltuielilor de consum, inclusiv unei ponderi mai mari pentru partea alimentară, fapt ce determină și o valoare mai mică a minimului de existență în mediul rural.

Valoarea minimului de existență pe categorii de populație, 2011-2012

							medii lunare pe o persoană, lei		
	Total populație	Populația în vîrstă aptă de muncă	Bărbați în vîrstă aptă de muncă	Femei în vîrstă aptă de muncă	Pensio-nari	Copii	inclusiv în vîrstă de:		
							pîna la 1 an	1-6 ani	7-16 ani
Total									
Trimestrul II 2011	1502,8	1587,3	1667,4	1503,0	1311,1	1370,4	579,1	1225,4	1523,8
Trimestrul II 2012	1455,1	1531,1	1610,6	1446,7	1259,7	1357,5	568,5	1217,9	1512,7
Urban									
Trimestrul II 2011	1658,9	1736,0	1813,5	1660,1	1428,5	1536,2	650,0	1376,8	1720,4
Trimestrul II 2012	1608,0	1676,6	1760,0	1594,2	1379,1	1530,6	641,5	1375,6	1716,1
Rural									
Trimestrul II 2011	1391,4	1470,0	1559,0	1370,5	1236,0	1280,3	537,1	1137,7	1421,6
Trimestrul II 2012	1345,5	1416,5	1500,1	1322,8	1180,6	1262,7	525,5	1126,7	1405,6

Pe categorii de populație, valoarea maximă a minimului de existență revine populației în vîrstă aptă de muncă – 1531,1 lei, și în special bărbaților – 1610,6 lei. Pentru pensionari minimul de existență a constituit 1259,7 lei și reprezintă 86,6% din valoarea medie pentru total populație.

Minimul de existență pentru copii constituie în medie 1357,5 lei lunar, cu o diferențiere a acestui indicator în dependență de vârsta copilului, de la 568,5 lei pentru un copil în vîrstă de pînă la 1 an pînă la 1512,7 lei pentru un copil în vîrstă de 7-16 ani.

Remunerarea muncii. În luna septembrie 2012, câștigul salarial² mediu nominal brut a fost de 3421,5 lei, înregistrând o creștere cu 8,3% față de luna septembrie 2011.

Indicele câștigului salarial real pentru luna septembrie 2012 față de luna septembrie 2011 (calculat ca raport între indicele câștigului salarial nominal brut și indicele prețurilor de consum) a fost de 103,2%.

În sfera bugetară câștigul salarial mediu a constituit în luna septembrie curent 3123,1 lei (+10,5% față de septembrie 2011). În sectorul economic (real) câștigul salarial în septembrie a înregistrat 3555,7 lei (+7,4% față de septembrie 2011).

Evoluția câștigului salarial mediu lunar

	Cîștigul salarial mediu lunar al unui salariat în economia națională, lei	În % față de:	
		perioada similară a anului precedent	perioada precedentă
2011			
Trimestrul I	2902,4	110,1	94,4
Trimestrul II	3302,0	115,6	113,8
Semestrul I	3103,8	113,3	x
Trimestrul III	3197.5	109.5	96.8

¹ Valoarea minimului de existență este calculată în baza Regulamentului „Cu privire la modul de calculare a minimului de existență”, aprobat prin Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr. 902, din 28 august 2000

² Noțiunea de „câștig salarial” este identică cu „salariul mediu”

	Cîştigul salarial mediu lunar al unui salariat în economia națională, lei	În % față de:	
		perioada similară a anului precedent	perioada precedentă
Ianuarie-septembrie	3135,9	112,1	x
Trimestrul IV	3365,6	109,5	105,3
Anual	3193,9	111,6	x
2012			
Ianuarie	3139,0	110,7	84,7
Februarie	3166,0	109,8	100,9
Martie	3273,5	109,7	103,4
Trimestrul I	3193,7	110,0	94,9
aprilie	3350,3	106,9	102,3
mai	3489,8	108,5	104,2
iunie	3913,5	110,0	112,1
Trimestrul II	3583,7	108,5	112,2
Semestrul I	3391,1	109,3	x
Iulie	3574,9	109,6	91,3
August	3503,6	110,4	98,0
Septembrie	3421,5	108,3	97,7
Trimestrul III	3498,3	109,4	97,6
Ianuarie-septembrie	3426,3	109,3	x

Cîştigul salarial mediu pe activități, în luna septembrie 2012

	Lei	În % față de:		Cîştigul salarial mediu pe economie în septembrie 2012
		septembrie 2011	august 2012	
Total	3421,5	108,3	97,7	100,0
inclusiv:				
Agricultură, economia vînatului și silvicultură	2390,0	107,0	112,4	69,9
Piscicultură	1622,2	110,1	99,1	47,4
Industrie	3729,4	105,3	92,9	109,0
industrie extractivă	3798,8	101,2	91,7	111,0
industrie prelucrătoare	3443,1	107,7	95,4	100,6
energie electrică și termică, gaze și apă	5091,6	98,3	85,7	148,8
Construcții	3780,5	108,2	96,9	110,5
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repara-rea autovehiculelor, motocicletelor, a bunu-rilor casnice și personale	2957,2	106,6	97,1	86,4
Hoteluri și restaurante	2588,7	114,7	100,9	75,7
Transporturi și comunicații	4154,0	112,2	86,0	121,4
Activități financiare	6129,7	102,2	90,1	179,2
Tranzacții imobiliare, închirieri și activități de servicii prestate întreprinderilor	4245,4	105,8	99,6	124,1
Administrație publică	4137,8	127,1	95,3	120,9
Învățămînt	2864,9	102,1	123,3	83,7
Sănătate și asistență socială	3275,1	115,4	95,6	95,7
Alte activități de servicii colective, sociale și personale	2808,0	99,0	99,9	82,1
activități recreative, culturale și sportive	2487,2	107,0	104,5	72,7

Cîştigul salarial mediu în profil teritorial¹ în luna septembrie 2012

	Lei	În % față de:		Cîştigul salariul mediu pe economie în septembrie 2012
		septembrie 2011	august 2012	
Total	3421,5	108,3	97,7	100,0
din care:				
Mun. Chişinău	4172,8	108,5	94,5	118,4
Nord	2972,3	108,9	100,2	84,3
Mun. Bălţi	3816,3	111,5	98,9	108,2
Briceni	2436,3	112,2	107,2	69,1
Donduşeni	2925,8	113,0	103,1	83,0
Drochia	2958,8	99,7	88,0	83,9
Edineţ	2540,8	104,6	101,4	72,1
Făleşti	2443,8	113,7	107,3	69,3
Floreşti	2638,8	105,3	101,8	74,8
Glodeni	2439,1	104,7	110,4	69,2
Ocniţa	2717,5	110,2	102,8	77,1
Rîşcani	2485,5	112,0	103,0	70,5
Sîngerei	2458,7	108,0	103,2	69,7
Soroca	2790,1	107,0	101,3	79,1
Centru	2859,7	108,1	101,8	81,1
Anenii Noi	2775,4	108,9	103,1	78,7
Călăraşi	2872,3	106,9	101,9	81,5
Criuleni	2405,1	106,6	95,0	68,2
Dubăsari	2707,4	115,1	115,0	76,8
Hînceşti	2744,6	109,3	101,6	77,8
Ialoveni	2807,0	97,5	91,7	79,6
Nisporeni	2645,2	108,8	114,6	75,0
Orhei	3235,4	108,4	106,8	91,8
Rezina	3311,2	108,3	90,5	93,9
Străşeni	2785,4	109,9	101,4	79,0
Şoldăneşti	2686,1	111,9	119,4	76,2
Teleneşti	2438,4	105,4	104,2	69,2
Ungheni	3133,5	111,6	101,8	88,9
Sud	2589,9	109,3	104,4	73,5
Basarabeasca	2370,4	110,7	92,1	67,2
Cahul	2771,4	107,4	100,4	78,6
Cantemir	2433,9	116,5	110,5	69,0
Căuşeni	2665,3	109,0	116,0	75,6
Cimişlia	2768,1	110,1	121,6	78,5
Leova	2215,6	101,4	89,5	62,8
Ştefan Vodă	2391,0	109,0	94,7	67,8
Taraclia	2612,0	111,7	107,5	74,1
UTA Găgăuzia	2731,0	113,4	106,5	77,5

¹ În profil teritorial sunt cuprinse toate instituţiile bugetare, indiferent de numărul de salariaţi, la fel şi unităţile sectorului real cu 20 şi mai mulţi salariaţi, care fac parte din „zona exhaustivă de cercetare”. Repartizarea pe municipii şi raioane se face conform amplasării sediului central al unităţii

Remarcă: La calcularea ponderilor s-a asigurat comparabilitatea datelor între municipii/raioane şi total ţară.

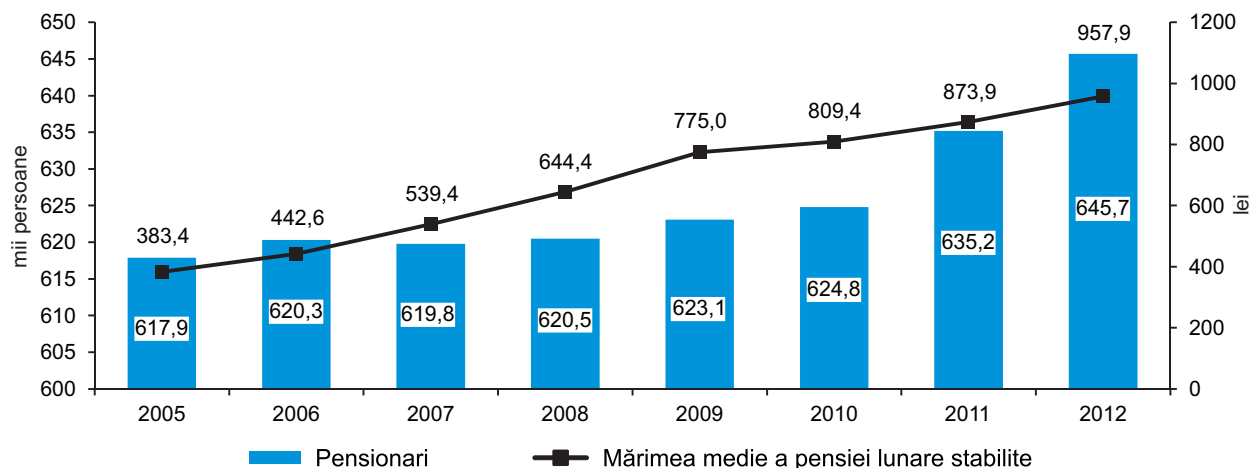
Cîștigul salarial mediu pe activități economice și forme de proprietate în luna septembrie 2012

lei

	Total	din care, după forme de proprietate:				
		publică	privată	mixtă (publică și privată), fără participare străină	străină	întreprinde rile mixte
Total	3421,5	3428,0	2841,7	4261,4	5040,4	5084,1
inclusiv:						
Agricultură, economia vînatului și silvicultură	2390,0	3197,1	2228,0	2923,2	2411,5	2683,5
Pescicultură	1622,2	1398,3	1747,0	1594,7	—	—
Industrie	3729,4	4605,2	3245,5	4418,8	3993,2	4023,4
industrie extractivă	3798,8	3952,7	3777,5	4232,6	—	—
industrie prelucrătoare	3443,1	4636,1	3025,5	4210,1	3668,2	3958,9
energie electrică și termică, gaze și apă	5091,6	4606,6	5150,5	5000,0	9697,4	6627,0
Construcții	3780,5	4097,6	3639,8	3877,0	9819,4	4252,8
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor, motocicletelor, a bunurilor casnice și personale	2957,2	4015,1	2586,3	4470,8	4521,0	3742,4
Hoteluri și restaurante	2588,7	2763,6	2186,9	3243,3	4794,9	3123,1
Transporturi și comunicații	4154,0	4507,3	2368,4	2739,1	5537,7	15012,4
Activități financiare	6129,7	6940,5	3988,4	7588,0	9191,4	6630,2
Tranzacții imobiliare, închirieri și activități de servicii prestate întreprinderilor	4245,4	3952,6	3296,9	5875,7	8975,4	4643,1
Administrație publică	4137,8	4137,8	—	—	—	—
Învățămînt	2864,9	2835,9	4280,5	—	4950,0	2924,8
Sănătate și asistență socială	3275,1	3233,9	4079,4	2267,9	...	4601,2
Alte activități de servicii colective, sociale și personale	2808,0	2484,1	3365,7	4016,7	6792,2	2664,4
activități recreative, culturale și sportive	2487,2	2196,1	3177,5	1500,0	6895,0	2791,2

Pensii. Conform datelor preliminare a Casei Naționale de Asigurări Sociale numărul pensionarilor aflați la evidența organelor de protecție socială la 1 octombrie 2012 a constituit 645,7 mii persoane sau cu 10,5 mii persoane mai mult comparativ cu 1 octombrie 2011.

Evoluția numărului pensionarilor și a mărimii medii a pensiei lunare stabilite la 1 octombrie

Mărimea medie a pensiei (indexate) lunare stabilite a constituit 957,9 lei, fiind în creștere cu 9,6% față de 1 octombrie 2011.

Piața forței de muncă. Conform datelor Anchetei Forței de Muncă în trimestrul II, 2012 populația economic activă a Republicii Moldova a constituit circa 1267 mii persoane.

Rata de activitate a populației de 15 ani și peste (proporția populației active de 15 ani și peste în populația totală în vîrstă de 15 ani și peste) a constituit 42,5%, atingînd valori mai înalte în rîndul populației masculine – 45,6%, în comparație cu rata pentru femei – 39,6%. Ratele de activitate pe medii au înregistrat următoarele valori: urban – 46,3% , rural – 39,6%. Cea mai înaltă rată de activitate (66,5%) s-a înregistrat în categoria de vîrstă 40-44 ani.

Populația ocupată a fost de circa 1209 mii persoane. Repartiția pe sexe relevă că ponderea bărbaților în total populație ocupată (50,7%) a fost practic egală cu cea a femeilor (49,3%). Mediului rural i-au revenit 54,3% și celui urban – 45,7%.

Rata de ocupare a populației de 15 ani și peste (proporția populației ocupate în populația de 15 ani și peste) a fost de 40,5%. La bărbați ea a fost mai înaltă decît la femei (respectiv 43,1% și 38,2%). Rata de ocupare în mediul rural (38,6%) a fost mică decît cea din mediul urban (43,2%). Cea mai înaltă rată de ocupare (63,8%) s-a înregistrat la persoanele de 40-44 ani.

Numărul șomerilor conform definiției Biroului Internațional al Muncii (BIM) a fost de aproximativ 58 mii persoane.

Rata șomajului (proporția șomerilor BIM în populația activă) a înregistrat la nivel de țară valoarea de 4,5%. La bărbați ea a atins valoarea de 5,4% și la femei – 3,6%. Continuă să se mențină disparități semnificative între rata șomajului în mediul urban (6,8%) și cel rural (2,6%).

Raportul de dependență economică, exprimat prin numărul persoanelor neocupate (inactive sau în șomaj) ce revin la 1000 persoane ocupate a fost de 1944‰.

Populația după participarea la activitatea economică, pe sexe și medii

	procente					
	Trimestrul I 2011	Trimestrul II 2011	Trimestrul III 2011	Trimestrul IV 2011	Trimestrul I 2012	Trimestrul II 2012
Total						
Rata de activitate ¹	38,2	44,7	45,3	40,9	37,0	42,5
Rata de ocupare ²	34,6	41,9	42,9	38,4	34,3	40,5
Rata șomajului ³	9,4	6,2	5,3	6,2	7,2	4,5
Masculin						
Rata de activitate ¹	41,3	49,2	48,3	43,5	38,8	45,6
Rata de ocupare ²	36,4	45,8	45,5	40,5	35,2	43,1
Rata șomajului ³	11,9	7,0	5,7	6,8	9,5	5,4
Feminin						
Rata de activitate ¹	35,5	40,5	42,6	38,5	35,3	39,6
Rata de ocupare ²	33,0	38,4	40,6	36,4	33,6	38,2
Rata șomajului ³	6,9	5,3	4,8	5,6	5,0	3,6
Urban						
Rata de activitate ¹	46,6	49,6	48,1	47,8	45,6	46,3
Rata de ocupare ²	41,9	45,7	44,7	44,0	41,9	43,2
Rata șomajului ³	10,0	7,9	7,1	8,0	8,1	6,8
Rural						
Rata de activitate ¹	32,1	41,0	43,2	35,8	30,5	39,6
Rata de ocupare ²	29,3	39,0	41,6	34,3	28,6	38,6
Rata șomajului ³	8,8	4,7	3,7	4,4	6,2	2,6

Populația după situația economică, pe sexe, medii și grupe de vîrstă în trimestrul II 2012

Sexe, medii, grupe de vîrstă	Persoane active, mii			Rata de activitate, %	Rata de ocupare, %	Rata șomajului BIM, %
	total	din care:				
		ocupate	șomeri BIM			
Total	1266,9	1209,3	57,6	42,5	40,5	4,5
			Inclusiv în %			
	100,0	100,0	100,0			
15-24 ani	9,6	8,9	23,6	20,0	17,8	11,2
25-34 ani	24,3	24,3	25,7	49,4	47,0	4,8
35-49 ani	35,5	35,5	34,2	62,8	60,1	4,4
50 ani și peste	30,6	31,3	16,5	37,4	36,5	2,5

¹ Proporția populației active de 15 ani și peste în populația totală de 15 ani și peste

² Proporția populației ocupate de 15 ani și peste în populația totală de 15 ani și peste

³ Proporția șomerilor BIM în populația activă

Sexe, medii, grupe de vîrstă	Persoane active, mii			Rata de activitate, %	Rata de ocupare, %	Rata șomajului BIM, %
	total	din care:				
		ocupate	șomeri BIM			
Masculin	648,8	613,7	35,1	45,6	43,1	5,4
			Inclusiv în %			
	100,0	100,0	100,0			
15-24 ani	10,9	10,3	21,5	22,4	20,0	10,7
25-34 ani	26,4	26,2	29,4	53,2	50,0	6,0
35-49 ani	31,3	31,2	34,5	60,1	56,5	6,0
50 ani și peste	31,4	32,3	14,6	45,5	44,4	2,5
Feminin	618,1	595,6	22,5	39,6	38,2	3,6
			Inclusiv în %			
	100,0	100,0	100,0			
15-24 ani	8,2	7,5	26,9	17,5	15,4	11,9
25-34 ani	22,1	22,2	19,9	45,3	43,8	3,3
35-49 ani	39,8	40,0	33,7	65,3	63,3	3,1
50 ani și peste	29,8	30,2	19,6	31,3	30,6	2,4
Urban	592,6	552,3	40,3	46,3	43,2	6,8
			Inclusiv în %			
	100,0	100,0	100,0			
15-24 ani	9,1	8,2	22,2	23,7	19,8	16,6
25-34 ani	31,0	31,4	24,4	58,8	55,7	5,4
35-49 ani	32,0	31,8	34,1	66,2	61,4	7,3
50 ani și peste	28,0	28,6	19,2	36,6	34,9	4,7
Rural	674,3	657,0	17,3	39,6	38,6	2,6
			Inclusiv în %			
	100,0	100,0	100,0			
15-24 ani	10,0	9,6	26,8	17,8	16,6	6,9
25-34 ani	18,5	18,2	28,6	39,9	38,3	4,0
35-49 ani	38,6	38,7	34,3	60,6	59,2	2,3
50 ani și peste	33,0	33,6	10,3	38,1	37,8	0,8

Șomajul înregistrat. Conform datelor Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă, la 1 octombrie 2012 în căutarea unui loc de muncă se aflau 25,6 mii *șomeri înregistrați*, fiecare al noulea fiind disponibilizat de la unitățile economice. Din numărul total de șomeri, 57 la sută o constituie femeile. Peste 12% din șomerii înregistrați beneficiază de ajutor de șomaj, mărimea medie a căruia a fost în luna septembrie 2012 de 1082,1 lei. La un loc liber de muncă, anunțat de către întreprinderi, reveneau în medie 4 șomeri.

6.2. Situația demografică

Evoluția proceselor demografice în ianuarie-septembrie 2012 se caracterizează prin următorii indicatori principali ai mișcării naturale a populației¹:

	ianuarie-septembrie 2011	ianuarie-septembrie 2012	ianuarie-septembrie 2012 în % față de ianuarie-septembrie 2011
Născuți-vii, persoane	29419	29649	100,8
Decedați, persoane	29344	29528	100,6
din care, copii sub 1 an	319	260	81,5
Sporul natural	75	121	161,3
Numărul căsătoriilor	18622	17864	95,9
Numărul divorțurilor	8085	7707	95,3

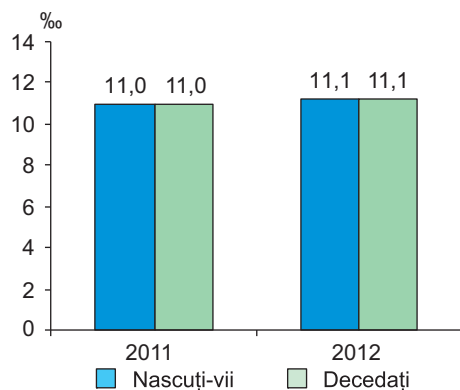
Conform datelor preliminare, în ianuarie-septembrie 2012 numărul născuților-vii s-a majorat cu 0,8% comparativ cu aceeași perioadă a anului trecut, rata natalității constituind 11,1 născuți-vii la 1000 locuitori. Mortalitatea generală a înregistrat o creștere de 0,6% comparativ cu ianuarie-septembrie 2011, rata mortalității generale a constituit 11,1 decedați la 1000 locuitori. Prin urmare, sporul natural a fost de 0,05 persoane la 1000 locuitori, față de 0,03% în ianuarie-septembrie 2011.

¹ Inclusiv unele cazuri de înregistrare a actelor de stare civilă din partea stîngă a Nistrului și municipiul Bender

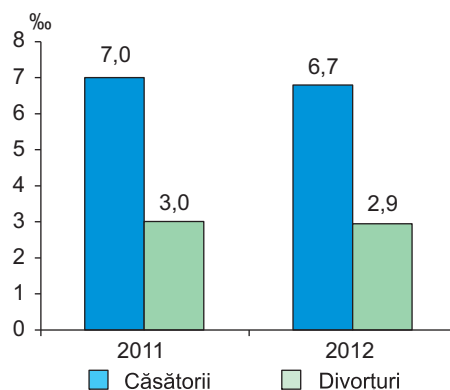
Numărul copiilor decedați în vîrstă sub 1 an în această perioadă s-a micșorat cu 59, rata mortalității infantile constituind 8,8 decedați în vîrstă sub un an la 1000 născuți-vii.

Rata nupțialității a constituit 6,7 căsătorii la 1000 locuitori, numărul căsătoriilor fiind în descreștere cu 4,1%, iar rata divorțialității a alcătuit 2,9 divorțuri la 1000 locuitori, numărul divorțurilor înregistrînd o scădere cu 4,7% față de perioada similară a anului trecut.

*Născuți-vii și decedați la 1000 locuitori
în ianuarie-septembrie*

*Căsătorii și divorțuri la 1000 locuitori
în ianuarie-septembrie*

Structura mortalității pe clase ale cauzelor de deces relevă, că cele mai multe decese (58,3%) au drept cauză bolile aparatului circulator, tumorile maligne constituie 14,6%, bolile aparatului digestiv – 8,9%, accidentele, intoxicațiile și traumele – 7,6%, bolile aparatului respirator – 4,3%, alte clase – 6,3%.

Conform datelor preliminare evoluția proceselor demografice pe regiuni de dezvoltare în ianuarie-septembrie 2012 se prezintă astfel:

	Mun. Chișinău	Nord	Centru	Sud	UTA Găgăuzia
<i>Date absolute</i>					
Născuți-vii, persoane	8458	7499	8209	3979	1473
Decedați, persoane	4740	9742	9232	4545	1266
din care, copii sub 1 an	99	51	71	26	13
Sporul natural	3718	-2243	-1023	-566	207
Numărul căsătoriilor	4962	4367	5437	2294	798
Numărul divorțurilor	2029	1935	2353	1014	347
<i>Rate la 1000 locuitori</i>					
Născuți-vii	14,1	10,0	10,3	9,9	12,2
Decedați	7,9	13,0	11,6	11,3	10,5
Sporul natural	6,2	-3,0	-1,3	-1,4	1,7
Căsătorii	8,3	5,8	6,8	5,7	6,6
Divorțuri	3,4	2,6	3,0	2,5	2,9

Migrațiunea populației. Potrivit informației prezentate de Ministerul Afacerilor Interne, în ianuarie-septembrie 2012, permis de ședere (permanentă și temporară) au primit 1819 cetățeni străini și 303 repatriați.

Cetățeni străini, după țara de emigrare și scopul sosirii în ianuarie-septembrie 2012

	Numărul imigranților	Inclusiv sosiți la:							
		muncă		studii		imigrația de familie		alte cauze	
		persoane	%	persoane	%	persoane	%	persoane	%
România	319	191	59,9	1	0,3	100	31,3	27	8,5
Ucraina	267	57	21,3	4	1,5	199	74,5	7	2,6
Federația Rusă	204	37	18,1	2	1,0	155	76,0	10	4,9
Turcia	196	105	53,6	4	2,0	75	38,3	12	6,1
Statele Unite ale Americii	126	5	4,0	2	1,6	6	4,8	113	89,7
Italia	97	60	61,9	1	1,0	29	29,9	7	7,2
Portugalia	41	38	92,7	–	–	1	2,4	2	4,9
Germania	39	14	35,9	1	2,6	4	10,3	20	51,3
Siria	37	5	13,5	1	2,7	28	75,7	3	8,1
Franța	27	15	55,6	–	–	6	22,2	6	22,2
Georgia	22	9	40,9	–	–	11	50,0	2	9,1
Armenia	21	5	23,8	–	–	9	42,9	7	33,3
Bangladesh	18	–	–	18	100,0	–	–	–	–
Alte țări	405	148	36,5	46	11,4	115	28,4	96	23,7
Total	1819	689	37,9	80	4,4	738	40,6	312	17,2

6.3. Ocrotirea sănătății

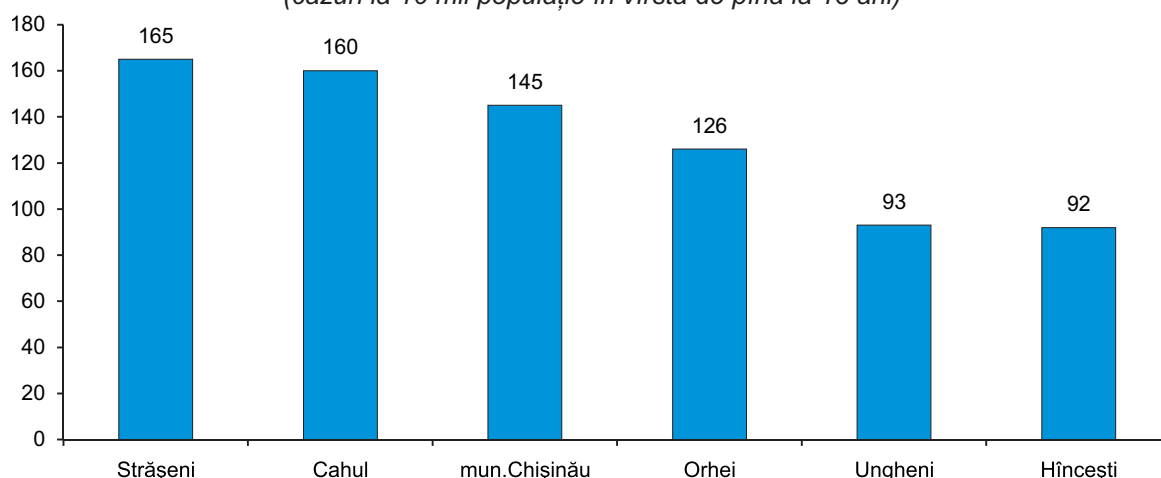
Conform informației preliminare a Ministerului Sănătății, morbiditatea populației de unele boli infecțioase în ianuarie-septembrie 2012 se caracterizează prin majorarea cazurilor de îmbolnăviri prin hepatita virală C, cazurilor de dizenterie bacteriană, infecțiilor intestinale acute și a tuberculozei organelor respiratorii. În medie la 100 mii locuitori revin 432,5 cazuri de infecții intestinale acute, 68,8 cazuri de tuberculoză a organelor respiratorii, 6,8 cazuri de dizenterie bacteriană, 1,4 cazuri de hepatita virală C. În cazul celorlalte boli infecțioase pentru majoritatea bolilor se constată o tendință de reducere a cazurilor de îmbolnăvire.

Incidența populației pe principalele boli infecțioase

	ianuarie-sep- tembrie 2011, cazuri	ianuarie-septembrie 2012		Cazuri la 100000 locuitori	
		total, cazuri	în % față de ianuarie-septembrie 2011	ianuarie-sep- tembrie 2011	ianuarie-sep- tembrie 2012
Infecții intestinale					
Infecții intestinale acute	14847	15396	103,7	417,1	432,5
inclusiv dizenterie bacteriană	190	241	126,8	5,3	6,8
Hepatite virale					
Hepatite virale – total	130	120	92,3	3,7	3,4
din care:					
Hepatita A	3	3	100,0	0,1	0,1
Hepatita C	40	52	130,0	1,1	1,4
Infecții imunodirijabile					
Varicela	7142	6979	97,7	200,6	196,0
Hepatită virală B	68	46	67,6	1,9	1,3
Oreionul	83	81	97,6	2,3	2,3
Infecții respiratorii acute					
Infecții acute ale căilor respiratorii cu localizări multiple	179092	137356	76,7	5030,7	3858,3
Gripă	4567	210	de 4,6 ori	128,3	5,9
Boli infecțioase „social determinate”					
Tuberculoza organelor respiratorii	2413	2448	101,5	67,8	68,8
Sifilis	1559	1560	100,1	43,8	43,8
Infecție gonococică	914	814	89,1	25,7	22,9
Pediculoză	2512	2145	85,4	70,6	60,3

Din total cazuri de infecții intestinale acute 70,5% revin copiilor, iar în cazul dizenteriei bacteriene incidența la copii constituie 67,2% din total persoane cu maladia dată. Majoritatea cazurilor de îmbolnăviri cu varicelă de asemenea revin copiilor (91,0%), iar în medie la 10 mii copii revin 87 cazuri de varicelă. În profil teritorial cea mai mare rată a incidenței prin varicelă este înregistrată în raioanele Strășeni – 165 cazuri la 10 mii copii, Cahul – 160 cazuri, mun. Chișinău – 145 cazuri, raioanele Orhei – 126 cazuri, Ungheni – 93, Hîncești – 92 cazuri la 10 mii copii.

*Morbiditatea copiilor cu varicelă în ianuarie-septembrie 2012
(cazuri la 10 mii populație în vîrstă de pînă la 18 ani)*

În ianuarie-septembrie 2012 numărul purtătorilor virusului imunodeficienței umane (VIH) a constituit 366 persoane sau cu 18 cazuri mai puțin comparativ cu ianuarie-septembrie 2011. Totodată, au fost înregistrate 148 cazuri de boală SIDA, majoritatea cazurilor fiind înregistrate în municipiile Chișinău și Bălți, respectiv 45 și 20 cazuri.

6.4. Infracțiuni

Conform datelor Ministerului Afacerilor Interne, în ianuarie-septembrie 2012 s-au înregistrat 26,0 mii infracțiuni sau cu 2,1 la sută mai mult decât în perioada respectivă a anului precedent. Din total infracțiuni circa două treimi sînt înregistrate în localitățile urbane. În medie la 10 mii locuitori revin 73 infracțiuni înregistrate în această perioadă.

Cel mai mare nivel de infracționalitate a fost înregistrat în municipiile Chișinău și Bălți, respectiv 106 infracțiuni la 10 mii locuitori și 99 infracțiuni. Un nivel înalt al criminalității a fost înregistrat și în raionul Criuleni – 82 crime la 10 mii locuitori, iar cel mai redus nivel în raionul Fălești – 31 crime la 10 mii locuitori.

Numărul infracțiunilor înregistrate

	ianuarie-septembrie 2011	ianuarie-septembrie 2012	ianuarie-septembrie 2012 în % față de ianuarie-septembrie 2011
Infracțiuni înregistrate – total	25482	26012	102,1
din care:			
Infracțiuni contra vieții și sănătății persoanei	1258	1222	97,1
din acestea:			
omor	160	151	94,4
vătămări intenționate grave	244	228	93,4
Infracțiuni privind viața sexuală	357	448	125,8
din acestea violuri	215	273	127,0
Infracțiuni contra patrimoniului	14143	13239	93,6
din acestea:			
furturi	10996	10128	92,1
tilhării	107	127	118,7
jafuri	867	872	100,6
escrocherii	1156	1136	98,3
pungășii	396	339	85,6
șantaj	28	43	153,6
Infracțiuni contra sănătății publice și conviețuirii sociale	1386	1336	96,4
din acestea infracțiuni legate de droguri	1273	1169	91,8
Infracțiuni contra familiei și minorilor	426	668	156,8
din acestea:			
trafic de copii	20	15	75,0
violența în familie	336	558	166,1
Infracțiuni economice	1003	1416	141,2
din acestea:			
contrabanda	132	127	96,2
fabricarea banilor falși	514	933	de 1,8 ori
Infracțiuni contra securității publice	955	1054	110,4
din acestea huliganism	831	888	106,9

În ianuarie-septembrie 2012 au fost înregistrate cu 41,2% mai multe infracțiuni economice, în special fiind înregistrate mai multe cazuri de fabricare a banilor falși (de 1,8 ori). Totodată, au fost înregistrate mai multe infracțiuni din categoria celor contra familiei și minorilor (56,8%), inclusiv a cazurilor de violență în familie (66,1 %). Se atestă o creștere și a infracțiunilor privind viața sexuală (25,8%) și celor contra securității publice (10,4%). Predominante în structura infracțiunilor rămîn a fi furturile, cu o pondere de circa 39 la sută din total infracțiuni. În această perioadă au fost înregistrate mai puține infracțiuni contra patrimoniului, contra vieții și sănătății persoanei și a celor contra sănătății publice și conviețuirii sociale.

În ianuarie-septembrie 2012 cu aplicarea armelor de foc, explozivelor și grenadelor au fost săvîrșite 50 infracțiuni, comparativ cu 48 cazuri în ianuarie-septembrie 2011. Contra persoanelor au fost comise 4,7 mii crime, în urma cărora au decedat 417 persoane sau cu 21 persoane mai mult comparativ cu ianuarie-septembrie 2011. Principalele cauze de deces fiind accidente rutiere (47,7%), omorurile (26,8%) și vătămrile intenționate (10,1%).

Din total infracțiuni înregistrate, fiecare a patra este săvîrșită de persoane în vîrstă aptă de muncă, dar fără ocupație. Ponderele infracțiunilor săvîrșite de către minori sau cu participarea acestora a constituit 4,0%.

În ianuarie-septembrie 2012 au fost relevate 14,3 mii persoane care au comis infracțiuni sau cu 1,2 mii persoane mai mult comparativ cu ianuarie-septembrie 2011. De cele mai dese ori infractorii sînt persoane neangajate în cîmpul muncii (82,5%), iar fiecare al zecelea infractor este minor (9,7%). Majoritatea infractorilor sînt persoane care au comis crime pentru prima dată (94,1%). Considerabil a crescut numărul persoanelor care au comis infracțiuni în stare de ebrietate și în grup. La fel au fost înregistrați mai mulți infractori care au comis crime repetat.

Numărul persoanelor relevate care au comis infracțiuni

	Ianuarie-septembrie 2011		Ianuarie-septembrie 2012		Ianuarie-septembrie 2012 în % față de ianuarie-septembrie 2011
	persoane	în % față de total	persoane	în % față de total	
Total	13078	100,0	14299	100,0	109,3
din care:					
femei	1303	9,9	1260	8,8	96,7
minori	1221	9,3	1399	9,7	114,6
persoane în vîrstă aptă de muncă, dar fără ocupație	10992	84,0	11793	82,5	107,3
crime săvîrșite în grup	1237	9,5	2095	14,7	169,4
crime săvîrșite în stare de ebrietate	908	6,9	1263	8,8	139,1
au săvîrșit crime pentru prima dată	12338	94,3	13461	94,1	109,1
anterior au comis crime	740	5,6	838	5,9	113,2

În ianuarie – septembrie 2012 au fost înregistrate 1998 accidente rutiere sau circa 7 accidente zilnic. În rezultatul accidentelor rutiere și-au pierdut viața 282 persoane (inclusiv 31 copii), iar 2587 persoane au fost traumatizate (inclusiv 469 copii). În medie la 100 mii populație revin 56 accidente rutiere.

Numărul accidentelor rutiere

	Ianuarie-septembrie 2011	Ianuarie-septembrie 2012	Ianuarie-septembrie 2012 în % față de ianuarie-septembrie 2011
Numărul accidentelor rutiere	2096	1998	95,3
Persoane care au decedat în urma accidentelor rutiere	282	282	100,0
din care, copii	22	31	140,9
Persoane traumatizate în urma accidentelor rutiere	2656	2587	97,4
din care, copii	481	469	97,5

Conform datelor Serviciului Protecției Civile și Situațiilor Excepționale a Ministerului Afacerilor Interne, în ianuarie – septembrie 2012 au fost înregistrate 1575 cazuri de incendii sau cu 3,5% mai mult comparativ cu perioada similară a anului precedent. În rezultatul incendiilor 100 persoane au decedat, inclusiv 5 copii. În urma incendiilor, economiei țării au fost pricinuite pierderi în valoare de 25,5 mil. lei.

Numărul incendiilor și cazuri de deces

	Ianuarie-septembrie 2011	Ianuarie-septembrie 2012	Ianuarie-septembrie 2012 în % față de ianuarie-septembrie 2011
Numărul incendiilor	1522	1575	103,5
Persoane care au decedat în urma incendiilor	83	100	120,5
din care, copii	2	5	de 2,5 ori
Persoane traumatizate	34	45	132,4

Director general

Lucia SPOIALĂ

PRECIZĂRI METODOLOGICE

Datele privind principalii indicatori macroeconomici ai Republicii Moldova în ianuarie-septembrie 2012 sînt preliminare și în edițiile ulterioare pot fi precizate.

PRODUSUL INTERN BRUT

Produsul intern brut (PIB) – principalul agregat macroeconomic al sistemului conturilor naționale care reprezintă rezultatul final al activității de producție din unitățile producătoare rezidente și care corespunde valorii bunurilor și serviciilor produse de către aceste unități pentru consumul final.

La etapa de producție PIB constituie suma valorii adăugate brute pe activități economice, iar la etapa de utilizare – valoarea bunurilor și serviciilor destinate pentru consumul final, formarea brută de capital și exportul net de bunuri și servicii.

Producția include toate produsele fabricate și serviciile prestate în cursul unei perioade contabile.

Consumul intermediar reprezintă valoarea bunurilor și serviciilor utilizate ca intrări în cursul producției, excluzînd consumul de capital fix, și care sînt fie transformate, fie consumate în totalitate în timpul procesului de producție.

Serviciile intermediarilor financiari indirect măsurate (SIFIM) se măsoară indirect convențional prin soldul dintre dobînzile încasate și cele plătite de instituțiile financiare, fiind rezultatul activității de intermediere financiară a acestora. Deoarece serviciile de intermediere financiară indirect măsurate nu pot fi repartizate pe tipuri de activități, prin convenție, acestea sunt alocate consumului intermediar al unei unități speciale, numită unitate fictivă. Unitatea fictivă are o producție nulă, un consum intermediar egal cu valoarea SIFIM și o valoare adăugată brută egală, dar de semn contrar.

Valoarea adăugată brută corespunde producției totale de bunuri și servicii, diminuată cu consumul intermediar.

Impozite pe produse – impozite prelevate proporțional cu cantitatea sau valoarea bunurilor și serviciilor produse, comercializate sau importate de rezidenți. Din ele fac parte taxa pe valoarea adăugată, accize, impozite pe bunurile și serviciile importate.

Subvenții pe produse – sumele vărsate pe unitatea de bun sau serviciu produsă sau importată.

Impozite nete pe produse – impozite pe produse minus subvenții pe produse.

Consumul final reprezintă valoarea bunurilor și serviciilor utilizate pentru satisfacerea directă a necesităților umane, fie ele individuale sau colective. Consumul final acoperă consumul final al gospodăriilor, administrației publice și instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației.

Consumul final al gospodăriilor populației însumează toate bunurile și serviciile utilizate pentru satisfacerea directă a nevoilor individuale ale gospodăriilor rezidente.

Consumul final al administrației publice cuprinde cheltuielile administrației publice pentru procurarea bunurilor și serviciilor în folosul colectivității sau al unor grupuri de gospodării.

Consumul final al instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației reprezintă cheltuielile acestor unități pentru procurarea bunurilor și serviciilor în vederea furnizării lor gratis gospodăriilor populației cu titlu de transferuri sociale în natură.

Formarea brută de capital arată procurarea netă a bunurilor și serviciilor de către unitățile - rezidente, produse în perioada considerată, dar nu și consumate. Cuprinde formarea brută de capital fix, variația stocurilor.

Formarea brută de capital fix reprezintă valoarea bunurilor durabile dobîndite de unitățile rezidente în scopul de a fi utilizate ulterior în procesul de producție.

Variația stocurilor reprezintă diferența între stocul de la sfîrșitul perioadei considerate și cel inițial. Stocurile reprezintă bunurile, altele decît cele de capital fix, deținute la un moment dat de unitățile de producție.

Exportul net de bunuri și servicii se determină ca diferența între exportul de bunuri și servicii și importul de bunuri și servicii.

Produsul intern brut se calculează în prețuri de bază, de piață (PIB nominal) și prețuri comparabile (PIB real).

Prețul de bază reprezintă prețul primit de producător pentru o unitate de bun și serviciu, excluzînd impozitele pe produse și incluzînd subvențiile pe produse.

Prețul de piață include marjele comercială și de transport, impozitele pe produse și exclude subvențiile pe produse. Pentru excluderea influenței diferitor taxe pe impozite și subvenții în diferite activități economice asupra structurii producției și a exploatării veniturilor, indicatorii de ramură se calculează în prețuri de bază.

Recalcularea în prețuri comparabile (prețurile anului precedent) se efectuează atît pentru produsul intern brut pe resurse, cît și pe componentele de utilizări.

La recalcularea producției și consumului intermediar în prețuri comparabile se utilizează două metode:

- deflatarea datelor în prețuri curente în perioada de raport cu utilizarea indicilor de preț respectivi;
- extrapolarea datelor în prețuri curente în anul de bază utilizînd indicii volumului fizic sau indicatori naturali.

La recalcularea componentelor produsului intern brut pe utilizări se utilizează, atît indici de preț respectivi (indicii prețurilor de consum, indicele de preț pentru investiții ș.a.), cît și indicatori naturali.

Indicele-deflator al produsului intern brut – raportul produsului intern brut, calculat în prețuri curente de piață la volumul produsului intern brut calculat în prețurile anului precedent sau în prețurile perioadei respective a anului precedent. Spre deosebire de indicii de prețuri la bunuri și servicii, deflatorul produsului intern brut caracterizează schimbarea remunerării muncii, excedentului brut de exploatare / venitului mixt brut, consumului de capital fix în rezultatul modificării prețurilor, precum și a masei nominale a impozitelor nete.

Economia neobservată se definește ca ansamblul activităților „lipsă” în informația de bază utilizată la elaborarea conturilor naționale, fie din motivul că acestea sînt activități ascunse, ilegale, informale sau că reprezintă producția gospodăriilor casnice pentru consum propriu, fie în rezultatul neajunsurilor în sistemul colectării datelor. Includerea acestora în conturile naționale se numește **măsurarea (estimarea) economiei neobservate**.

Producția în sectorul informal se determină ca activitate economică efectuată de întreprinderi necorporative neînregistrate ale gospodăriilor casnice și/sau talia cărora după numărul salariaților e sub censul stabilit și care produc producție destinată pieței.

Producția ascunsă în sectorul formal reprezintă producția legală neînregistrată de organele administrative și fiscale și neraportată lor de către agenții economici cu scopul evaziunii impozitelor, contribuțiilor de asigurări sociale, nerespectarea legii în privința salariului minim, a numărului de ore lucrate, necompletarea chestionarelor administrative, fiscale sau statistice etc.

Producția gospodăriilor casnice pentru consum propriu este determinată ca activitate economică, în rezultatul căreia gospodăriile casnice consumă sau acumulează bunurile și serviciile produse de ele înseși.

Producția ilegală reprezintă producția de bunuri și servicii a căror vânzare, distribuire sau posesie este interzisă de lege sau care în mod obișnuit este legală, dar devine ilegală cînd se realizează de persoane neautorizate.

INDUSTRIE

Cercetările statistice ale producției industriale cuprind activitățile încadrate în secțiunile C „Industria extractivă”, D „Industria prelucrătoare” și E „Energetica” ale CAEM.

Cercetările statistice cuprind:

– **lunar** – întreprinderile, în special, cu activitate principală de industrie, cu numărul personalului de la 20 persoane în sus - exhaustiv și cele cu numărul personalului de la 4 la 19 persoane – prin eșantion aleatoriu. Cu titlu de excepție în cercetare lunară mai sunt incluse unele unități industriale secundare ale întreprinderilor neindustriale, care ocupă o pondere importantă în activitatea industrială corespunzătoare, cum ar fi sectoarele de producere a cărnii de pasăre a unor fabrici avicole, sau unități de producere a vinului (fabrici de vin) din cadrul întreprinderii agricole, care cultivă struguri, etc.

– **anual** – întreprinderile cu activitate principală de industrie și unitățile industriale secundare ale întreprinderilor neindustriale - exhaustiv.

Indicatorul **Valoarea producției fabricate** în prețuri curente este calculat pentru producția destinată vânzării (include și valoarea stocurilor evaluate la prețuri de vânzare). Pentru producția fabricată din materia primă a clientului se include doar costul serviciului de prelucrare. Lunar pentru cercul de întreprinderi cuprinse în cercetare anuală, valoarea este calculată estimativ.

Indicele producției industriale (exprimat în procente) este calculat prin metoda raportării valorii producției în luna de raport la media lunară a anului de bază 2008 (bază fixă). Este un indice valoric de tip Laspeyres. La calcularea indicelui valoarea producției include costul materiei prime a clientului. Pentru a obține un indice de volum al producției industriale, începînd cu nivelul claselor CAEM (4 semne a codului CAEM) indicele valoric în prețuri curente este deflatat cu indicele de preț al producției industriale. Pentru agregarea indicilor de la nivelele inferioare la cele superioare ale clasificării sunt utilizate doua tipuri de ponderi: la nivelele inferioare ale clasificării (produs, grup de produse, clase și diviziuni CAEM) se folosește valoarea producției fabricate în anul de bază; la nivel de secțiuni CAEM și Totalul general – Valoarea adăugată brută pentru anul de bază, calculată în sistemul Conturilor Naționale.

AGRICULTURĂ

Producția agricolă în expresie valorică este evaluată în prețuri curente, precum și în prețurile anului 2005 – pentru comparabilitate la calcularea indicatorilor relativi, și este determinată ca suma producției vegetale și animale.

Producția globală în prețuri curente include, de asemenea, și valoarea serviciilor destinate pieței, prestate de către întreprinderile de deservire a agriculturii și întreprinderile agricole, gospodăriile țărănești producătoare de producție agricolă și servicii nedestinate pieței, prestate de instituțiile și organizațiile bugetare.

Volumul producției vegetale se determină prin mărirea recoltei globale a culturilor agricole. În expresie valorică, la valoarea recoltei globale se adaugă sporirea (sau se scad pierderile) valorii producției neterminate în fitotehnie pe an, precum și valoarea cheltuielilor pentru înființarea și întreținerea plantațiilor multianuale pînă la intrarea pe rod.

Volumul producției animale se determină prin mărirea masei vie a prășilei obținute și sporului vitelor și păsărilor tinere crescute în curs de un an, a sporului în greutate al animalelor mature, obținut în urma îngrășării lor, precum și cantității de lapte, lînă, ouă și alte produse animaliere obținute în procesul folosirii gospodărești a animalelor și păsărilor.

INVESTIȚII ÎN CAPITAL FIX

Investițiile în active materiale pe termen lung reprezintă totalitatea cheltuielilor îndreptate la crearea și reproducerea mijloacelor fixe – construcția nouă, lărgirea, reconstrucția și reutilizarea tehnică a întreprinderilor industriale, agricole, de transport, comerț și altele în funcțiune, cheltuielile pentru construcția locuințelor și obiectelor cu destinație social culturală.

Investitiile nete reprezintă cheltuielile efectuate pentru lucrări de construcții, de instalații și de montaj, pentru achiziționarea de utilaje, mijloace de transport, alte cheltuieli destinate **creării de noi active materiale pe termen lung**, cheltuieli pentru dezvoltarea, modernizarea, reconstrucția, reparația capitală celor existente, precum și valoarea serviciilor legate de transferul de proprietate al activelor pe termen lung.

TRANSPORTURI

Volumul mărfurilor transportate – cantitatea de mărfuri transportate, în tone.

Parcursul mărfurilor – volumul mărfurilor transportate, în tone-kilometri, adică deplasarea unei tone de marfă la un kilometru. Se calculează prin însumarea produsurilor obținute de la înmulțirea cantității mărfurilor transportate în tone cu distanța de transport în kilometri.

Pasageri transportați exprimă numărul persoanelor care au constituit obiectul transportului cu mijloacele de transport în perioada de raport, inclusiv estimările pasagerilor beneficiari de gratuități de transport.

Parcursul pasagerilor – volumul transportului de pasageri, în pasageri-kilometri, adică deplasarea unui pasager la un kilometru. Se calculează prin însumarea produsurilor obținute de la înmulțirea numărului pasagerilor transportați cu distanța de transport în kilometri.

Mărfuri și pasageri transportați, parcursul mărfurilor și pasagerilor se determină în baza datelor centralizate pe transportul feroviar și aerian și prezentate, respectiv de Î.S. „Calea Ferată din Moldova” și Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor, precum și datelor rapoartelor statistice centralizate pe transportul auto, fluvial și troleibuze.

Volumul mărfurilor transportate cu **transportul auto** cuprinde datele centralizate ale cercetărilor statistice exhaustive ale întreprinderilor cu activitatea principală transport auto, cât și întreprinderilor cu alte genuri de activitate, care efectuează transportări auto de mărfuri pentru terți (contra plată) și dispun de 10 și mai multe autovehicule de marfă proprii sau închiriate.

În **transportul feroviar** volumul mărfurilor transportate include transportul mărfurilor în trafic intern, mărfurile intrate (import) și ieșite (export) și cele în tranzit.

Pasagerii transportați și parcursul pasagerilor cu autobuze (inclusiv microbuze) – calculați în baza rapoartelor statistice primite de la persoane juridice și fizice care efectuează transportări de pasageri cu transportul public, exceptând transportările urbane realizate de întreprinderile individuale în orașele-reședință și orașele UTA Găgăuzia.

COMUNICAȚII

Indicatorii privind prestațiile și mijloacele de comunicații vizează întreprinderile de stat și societatea pe acțiuni care activează în acest domeniu.

TURISM

Datele privind capacitatea și frecventarea structurilor de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare turistică provin din rapoartele statistice prezentate de agenții economici care administrează efectiv structurile de cazare turistică colective.

Datele pentru activitatea turistică provin din rapoartele statistice prezentate de agenții economici titulari de licențe de turism.

Prin **structură de primire turistică** cu funcțiuni de cazare turistică se înțelege orice construcție sau loc amenajat, destinat, conform proiectării și executării, pentru cazarea turiștilor.

Capacitatea de cazare turistică în funcțiune (exprimată în locuri-zile) reprezintă numărul de locuri de cazare puse la dispoziția turiștilor de către structurile de cazare turistică colective, ținând cont de numărul de zile în care acestea sînt deschise în perioada de raport, adică zilele în care a fost posibilă cazarea turiștilor.

Numărul de turiști cazați în structurile de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare turistică cuprinde toate persoanele (cetățeni moldoveni și străini), care se deplasează într-un loc, altul decît acela în care își au reședința, pentru o perioadă mai mică de 12 luni și petrec cel puțin o noapte într-o structură de cazare turistică colectivă în locul vizitat, scopul principal al vizitei fiind altul decît acela de a desfășura o activitate remunerată în locul vizitat.

Înnoptarea reprezintă fiecare noapte pentru care o persoană este înregistrată într-o structură de cazare turistică colectivă, indiferent dacă fizic este prezentă sau nu în cameră.

Indicii de utilizare netă a locurilor de cazare turistică se calculează prin raportarea umărului de înnoptări realizate la capacitatea de cazare turistică în funcțiune din perioada respectivă.

Turismul intern reflectă serviciile turistice prestate în locurile turistice din țară și vîndute de către titularii de licențe cetățenilor moldoveni.

COMERȚ ȘI SERVICII

Cifra de afaceri (venitul din vânzări) reprezintă suma veniturilor obținute din vânzarea produselor, mărfurilor, prestarea serviciilor și executarea lucrărilor, provenite atât din activitatea principală, cât și din activitățile secundare, exercitate de întreprindere în perioada de referință. Acest indicator constituie suma rulajului creditor al contului 611 „*Venituri din vânzări*” și subcontul 6122 „*Venituri din arenda curentă*”.

În cifra de afaceri (venitul din vânzări) **nu se includ**:

- TVA și alte impozite deductibile similare legate de cifra de afaceri (venitul din vânzări);
- venitul din vânzarea altor active curente (rulajul creditor al contului 612 „*Alte venituri operaționale*” cu excepția subcontului 6122 „*Venituri din arenda curentă*” care se include în cifra de afaceri);
- venitul din vânzarea activelor pe termen lung și activități investiționale (rulajul creditor al contului 621 „*Venituri din activitatea de investiții*”);
- alte venituri din activitatea financiară, venituri excepționale (622 „*Venituri din activitatea financiară*”, 623 „*Venituri excepționale*”);
- valoarea ambalajelor restituite după livrare.

COMERȚ EXTERIOR

Datele din compartimentul “Comerțul exterior” sînt elaborate în baza declarațiilor vamale completate ulterior cu unele categorii de mărfuri (produse) transportate prin cablu, conducte (energie electrică, gaze naturale), evidența cărora se ține în baza rapoartelor statistice.

Volumul comerțului exterior reprezintă totalitatea bunurilor materiale care fac obiectul schimbului între țara noastră și alte țări, care măresc sau micșorează resursele materiale ale țării ca rezultat al intrării sau ieșirii lor din țară. În volumul comerțului exterior nu sînt incluse serviciile cu caracter material și nematerial.

Evaluarea exporturilor se efectuează în prețuri F.O.B. sau franco-frontiera țării exportatoare, a importurilor – în prețuri C.I.F. sau franco-frontiera țării importatoare. Exportul cuprinde și reexportul, adică mărfurile importate și apoi reexportate fără a fi supuse prelucrării.

Soldul balanței comerciale se calculează ca diferența dintre export și import.

PREȚURI

Indicele prețurilor de consum este un instrument de măsură care caracterizează și furnizează o estimare a evoluției de ansamblu a prețurilor mărfurilor cumpărate și tarifelor serviciilor utilizate de către populație pentru satisfacerea necesităților de trai într-o anumită perioadă (denumită perioadă curentă) față de perioada fixă (denumită perioadă de bază).

Rata lunară a inflației reprezintă creșterea prețurilor de consum într-o lună față de luna precedentă.

Indicele prețurilor producătorului în industrie determină evoluția prețurilor produselor industriale în primul stadiu al comercializării (fără taxa pe valoarea adăugată). Indicii sînt calculați lunar în baza observării statistice a prețurilor la circa 866 de produse reprezentative în 221 întreprinderi industriale.

Indicele prețurilor la producția agricolă vîndută de gospodăriile agricole se calculează în baza prețurilor medii reale stabilite la producția vîndută în perioada de raport, în procente față de anul de bază.

Indicele prețurilor în construcții – raportul prețurilor curente la lucrările de construcții-montaj, înregistrate trimestrial în 100 organizații reprezentative, către prețurile de deviz ale anului 1991 (adoptate ca constante) și prețurile curente ale anului precedent.

FINANȚE

Bugetul public național reprezintă totalitatea veniturilor și cheltuielilor, formate ca elemente independente în sistemul bugetar.

Veniturile bugetului public național sînt impozitele și taxele, alte încasări, specificate de legislația în vigoare.

Cheltuielile bugetului public național sînt determinate de cheltuielile prevăzute de legea bugetară anuală în vederea satisfacerii necesităților societății, din care: acoperirea necesităților socialculturale și de cercetări științifice, întreținerea aparatului de stat, acoperirea necesităților militare, achitarea datoriei de stat, acordarea de subvenții, dezvoltarea sectorului economic al statului etc.

Deficitul bugetar reprezintă depășirea cheltuielilor asupra veniturilor.

Excedentul bugetar reprezintă depășirea veniturilor asupra cheltuielilor.

SITUAȚIA SOCIALĂ

Veniturile medii disponibile ale unui membru al gospodăriei reprezintă totalitatea veniturilor bănești și în natură (evaluate în lei) obținute din diverse tipuri de activități.

Cheltuielile de consum pe un membru al gospodăriei casnice reprezintă totalitatea cheltuielilor curente pentru produse alimentare, nealimentare și servicii.

Minimul de existență reprezintă volumul minimal de bunuri materiale și servicii, necesare pentru satisfacerea cerințelor primordiale, asigurarea menținerii sănătății și susținerea viabilității omului.

Cîștigul salarial nominal brut – plăți brute în bani sau în natură acordate salariaților de obicei peste intervale regulate de timp pentru timpul lucrat sau lucrul efectuat. În cîștigul salarial se includ de asemenea plățile pentru timpul nelucrat, premiile anuale, sezoniere sau alte premii acordate neregulat etc. Datele

privind salariile caracterizează remunerațiile brute, adică sumele totale calculate pînă la careva rețineri, efectuate de angajator în numele salariatului.

Cîștigul salarial nominal mediu brut lunar al unui lucrător din economie (pe activități economice, raioane, municipii) – raportul dintre sumele brute calculate salariaților (fondul de remunerare) și numărul mediu de salariați.

Cîștigul salarial real – puterea de cumpărare a cîștigului salarial nominal.

Indicele cîștigului salarial real – raportul dintre indicele cîștigului salarial mediu nominal și indicele prețurilor de consum.

În numărul pensionarilor sînt incluse persoanele, cărora le-au fost stabilite pensiile conform Legii Republicii Moldova cu privire la asigurarea cu pensii.

Mărirea medie a pensiei se calculează ca raportul dintre suma pensiilor stabilite și numărul pensionarilor aflați la evidența organelor de protecție socială.

Populație activă din punct de vedere economic – persoane care furnizează forța de muncă disponibilă pentru producția de bunuri și servicii, incluzînd populația ocupată și șomerii.

Populație ocupată – persoane care desfășoară o activitate economică sau socială producătoare de bunuri și servicii în scopul obținerii unor venituri sub formă de salarii sau alte beneficii.

Șomeri conform criteriului BIM – persoane de 15 ani și peste, care în cursul perioadei de referință îndeplinesc concomitent următoarele condiții:

- nu au un loc de muncă și nu desfășoară o activitate în scopul obținerii unor venituri;
- sînt în căutarea unui loc de muncă, utilizînd în ultimele patru săptămîni diferite metode pentru a-l găsi;
- sînt disponibili să înceapă lucrul în următoarele 15 zile, dacă și-ar găsi imediat un loc de muncă.

Rata șomajului – raportul dintre numărul șomerilor și populația activă (șomeri plus populația ocupată).

Șomeri înregistrați – persoane apte de muncă, în vîrstă aptă de muncă, care nu au un loc de muncă, un alt venit legal și sînt înregistrați la agențiile pentru ocuparea forței de muncă ca persoane în căutare de lucru și care dau dovadă că doresc să se încadreze în muncă.

Numărul populației pentru anii intercenzitari se determină în baza rezultatelor ultimului recensămînt și a datelor referitoare la mișcarea naturală și migratorie dintre data recensămîntului și anul de referință. Totodată se ia în considerație și schimbarea numărului populației în rezultatul reorganizării teritorialadministrative.

Sursa datelor pentru **mișcarea naturală a populației** sînt actele stării civile și buletinele statistice despre naștere, deces, căsătorie, divorț, întocmite de oficiile stării civile.

Ratele de natalitate, mortalitate, nupțialitate și divorțialitate sînt calculate ca raportul dintre numărul celor născuți, decedați din perioada de referință, adus la expresia anuală cu ajutorul coeficientului de timp și numărul mediu anual al populației stabile din aceeași perioadă. Se calculează în promile.

Sursa datelor pentru **mișcarea migratorie a populației** este baza de date automatizată a Ministerului Tehnologiilor Informaționale și Comunicațiilor și a Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova.

Morbiditate – cazuri de îmbolnăviri ale populației, înregistrate în anul curent cu diagnosticul stabilit pentru prima dată.

Criminalitatea – fenomen socialjuridic, care include infracțiunea săvîrșită pe un anumit teritoriu și pe parcursul unei perioade anumite de timp.

Infracțiune înregistrată – fapt obștesc periculos, relevat și luat la evidență oficial, în conformitate cu legislația penală în vigoare.